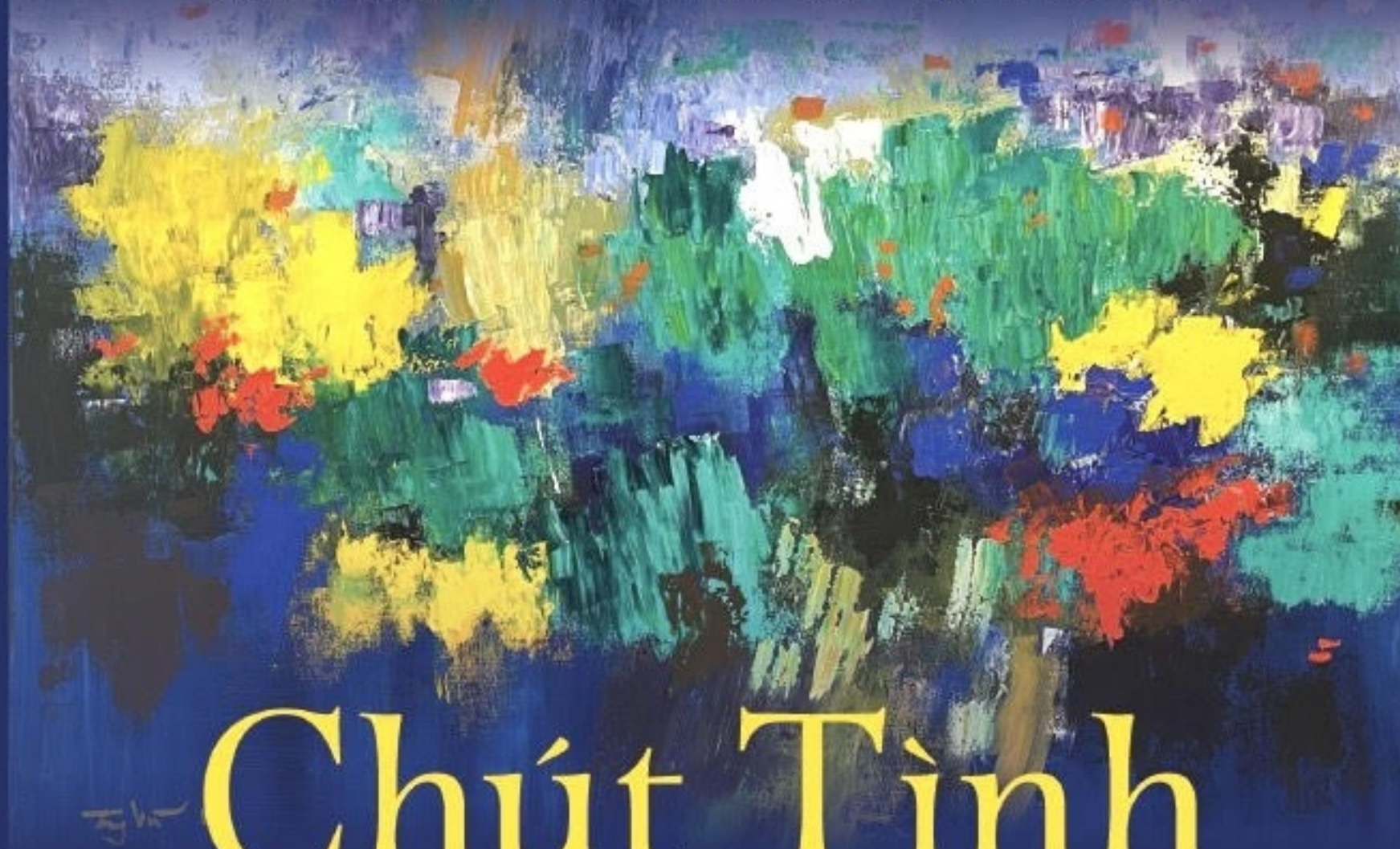

TRƯƠNG VŨ • NGUYỄN QUYẾT THẮNG • PHẠM CAO HOÀNG
ĐOÀN VĂN KHÁNH • NGUYỄN MINH NỮ • HOÀNG KIM OANH

Chút Tình Động Lại

NHẠC, TRANH, THƠ, GIAO CẢM

NHÂN ANH

Chút tình đọng lại

Chút tình đọng lại

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Tranh: Trương Vũ

Thơ: Đoàn Văn Khánh - Phạm Cao Hoàng - Nguyễn Minh Nữ

Giao cảm: Hoàng Kim Oanh

Bạt: Trương Vũ

Đọc bản thảo: Trần Thị Nguyệt Mai

Trình bày bìa: Trần Triết

Layout: Công Nguyễn

Nhà xuất bản Nhân Ảnh ấn hành 2023

ISBN:

TRƯƠNG VŨ • NGUYỄN QUYẾT THẮNG • PHẠM CAO HOÀNG
ĐOÀN VĂN KHÁNH • NGUYỄN MINH NỮ • HOÀNG KIM OANH

Chút Tình Đọng Lại

NHẠC, TRANH, THƠ, GIAO CẢM

NHÂN ẢNH
2 0 2 3

MỤC LỤC

• XIN GHI CHÚT TÌNH ĐỘNG LẠI	9
• TÌM NHAU TRONG CHÚT TÌNH ĐỘNG LẠI	17
• MỘT CHÚT TÂM TÌNH	35
• VÀ, “CUỐI NĂM CON CHIM TƠI TẢ QUAY VỀ”	41

PHẦN NHẠC

■ 5 CA KHÚC PHỔ TỪ THƠ ĐOÀN VĂN KHÁNH	45
• BUỔI SƠ NGỘ THANH XUÂN	47
• NỒNG NÀN TIẾNG VỌNG BAN MÊ	49
. TRỞ LẠI BAN MÊ	60
. SUỐT ĐỜI LANG THANG.	66
. NHỮNG TỐI HOA XƯA	70
. CÁI HẸN ĐẦU	74
. HÁT CHO ĐÔI CHIM QUYÊN	78

■ 5 CA KHÚC PHỔ TỪ THƠ PHẠM CAO HOÀNG	83
• NGUYỄN QUYẾT THẮNG - MINH CHIẾN NIỀM ĐAM MÊ ÂM NHẠC	85
• PHẠM CAO HOÀNG, HẠT BỤI MỘT TRỜI ĐÔNG BẮC NHỚ THƯƠNG	87
. KHI DỪNG LẠI BÊN DÒNG POTOMAC	102
. TRỞ VỀ MÁI TRƯỜNG XƯA	106
. SCIBILIA, NGÀY CUỐI THU	112
. MÂY TRẮNG	116
. MAI KIA TÔI LÀ HẠT BỤI	120
■ 5 CA KHÚC PHỔ TỪ THƠ NGUYỄN MINH NỮ	125
• HỒI ỨC CAO NGUYÊN VỚI NGUYỄN QUYẾT THẮNG	127
• NGUYỄN MINH NỮ CÁI VÔ CÙNG CỦA RẤT VÔ CÙNG ĐÓ	135
. TƯỜNG CHỈ MƯA THÔI	150
. HÁT CHO NHỮNG KẺ YÊU NHAU	154
. PHƯỢNG XƯA	160
. NGÁT THƠM KÝ ỨC	164
. LÁ XANH ĐỜI	170
■ LỜI BẠT	175

Nguyễn Minh Nữ

XIN GHI CHÚT TÌNH ĐỘNG LẠI

Tập tiểu luận “Đuổi Bóng Hoàng Hôn” của Trương Vũ (2019), tập ca khúc “Quê Hương Tình Yêu và Thân Phận” của Nguyễn Quyết Thắng (2016), các tập thơ “Đất Còn Thơm Mãi Mùi Hương” của Phạm Cao Hoàng (2015), “Khuya Thấp Nắng” của Đoàn văn Khánh (2004) và “Lời Ghi Trên Đá” của Nguyễn Minh Nữ (2006) như từng góc đứng riêng của mỗi người, ghi chép lại những dấu ấn đời mình, những kỷ niệm có đôn đau có hạnh phúc, có tình yêu, bạn bè và cả những trải nghiệm một thời.

Cái gặp nhau là hoài niệm. Những cơn mưa Thu ở Virginia không làm Trương Vũ quên được mưa ở Nha Trang. Cái thời mà Giáo Sư Trương Hồng Sơn vừa bước lên giảng đường Đại Học Duyên Hải Nha Trang giữa đám sinh viên chỉ kém thầy năm bấy tuổi, ranh giới thầy trò trong giảng đường và cộng hưởng niềm tin yêu giữa biển trời lồng lộng, những trao gửi truyền nhắn dường như vẫn bàng bạc trong các tác phẩm sau này.

Thả bộ bên dòng Potomac gợi tưởng cho Phạm Cao Hoàng đến ven hồ Xuân Hương Đà Lạt. Thầy giáo trẻ ngày xưa gửi trái tim mình tới: *“và buồn thăm ôi những chiều lặng lẽ/ núi và anh thành hai kẻ đắm chiều/ núi ngó anh và anh ngó núi/ núi đựng trời anh đựng nỗi đau hiu”*. (Thơ PCH)

Đoàn Văn Khánh khao khát cho lần trở lại Ban Mê. Miền đất đỏ cao nguyên in dấu giày chinh chiến, in mỗi tình đắm say, *“Trời xanh như màu cỏ/ đất đỏ như máu mình/ một chiều đi tản bộ/ mới thấy đời mông mênh”* (Thơ ĐVK)

Và đau đáu trong lòng Nguyễn Minh Nữ những ngát thom ký ức.

Sẽ phai nhòa đi những đón đầu khổ cực, và cũng sẽ quên dần đi những bóng hình hạnh phúc cụ thể mà lãng đãng là một nỗi nhớ không còn cố định đường về. *“Thương lắm đó khoảng trời xanh bất biến/ Giữa đôi thay dẫu biến của lòng tôi/ Áo lính thay rồi, áo thợ cũng thôi/ Còn trong vắt cả một thời niên thiếu”*. (thơ NMN)

Những lời thơ đó đã được Nguyễn Quyết Thắng cùng rung với thơ để viết thành các ca khúc. Cũng chẳng phải từ ngẫu nhiên anh ta nhặt được một bài thơ bất kỳ rồi phổ nhạc, mà khởi đầu chính là từ thâm tình tri giao, những lời tâm sự chia sẻ để tìm thấy có cái gì đó từ trái tim người này qua trái tim người khác đã được viết xuống và đã được hát lên. Rất nhiều ca khúc trong tập này đã được sáng tác từ những năm 1972, 1973 khi chúng tôi còn ở thành phố cao nguyên đất đỏ đỏ, rồi những bài nhạc viết từ xa, Thắng ở Hòa Lan, Nữ ở Hoa Kỳ, Khánh ở Saigon, Hoàng ở Hoa Kỳ, xa thật xa về địa lý mà sao gần gũi nhau như một hơi thở chung.

Thêm một duyên văn nghệ lạ lùng là cô Tiến sĩ Văn Học Hoàng Kim Oanh. Oanh khá trẻ so với chúng tôi, là giảng viên về văn học, trái tim nhạy cảm của cô về thơ về nhạc và về hội họa là quý hiếm. Những lần trò chuyện và gặp gỡ, và cả những dòng chữ cô viết xuống đã tạo cho tôi cái xúc động như gặp được tri âm. Khi tiến hành thực hiện tập sách này, tôi gửi lời mời gọi và nhận được đáp ứng của cô. Thật lòng tôi trân quý những dòng giao cảm cô dành cho từng bức tranh, từng bài thơ từng ca

khúc. Hoàng Kim Oanh đã chung tay với cả nhóm, tự nguyện làm trung gian nối thơ tranh nhạc đến với người thưởng ngoạn như một gạch nối bằng dòng chữ chí tình.

Xin khởi đầu bằng bức tranh “Ký Ức Xanh” làm bìa, để chúng ta cùng nhau rong tay ghi Chút Tình Động Lại.

Tôi gặp và quen với Nhà Văn Hoạ Sĩ Trương Vũ năm 1996 khi vừa định cư ở Mỹ một năm, khi đó ông là Đồng Chủ Biên tuyển tập văn chương chiến tranh The Other Side of Heaven (do Curbstone Press xuất bản năm 1995), Đồng chủ biên tập san Việt học The Vietnam Review. Ông là cựu Giáo Sư Đại Học trước 1975, toát ra từ ông là cái thâm trầm uyên bác của nhà khoa học và lãng mạn nhẹ nhàng của người nghệ sĩ. Quý trọng ông như một người thầy, và hân hoan được ông coi như một đứa em. Tranh Trương Vũ là những đường nét biệt dị, phối màu làm động tâm người thưởng ngoạn. Với tôi, kẻ ngoại đạo với hội hoạ, thì những sắc màu đó được minh hoạ và dẫn dắt bởi tên riêng mỗi bức tranh luôn làm xao xuyến lòng mình.

Phạm Cao Hoàng với tôi biết nhau từ những năm 1972 trên các tạp chí văn học Văn, Bách Khoa, Thời Tập. Thế mà hai mươi lăm năm sau mới gặp nhau ở Virginia. Nhà giáo hiền lành và chí tình với bằng hữu, thơ Phạm Cao Hoàng luôn là ngôn ngữ đơn giản, đôn hậu nhưng cuốn hút người đọc là dòng chảy của ý tình xuyên suốt như sợi tơ mà bài thơ ghi lại. Chơi với nhau chưa đầy 20 năm mà con người nho nhã, khiêm cung và tài ba Phạm Cao Hoàng đó đã cho tôi cái cảm giác như tâm ý liên thông với nhau từ kiếp trước.

Nguyễn Quyết Thắng và tôi gặp nhau ở Ban Mê Thuật vào giữa mùa chinh chiến năm 1972, tôi là lính quân y, anh là thương binh, quen

nhau ở hành lang bệnh viện. Mái tóc bông bênh ôm đàn ngồi hát một mình những ca khúc cuốn hút và lạ tai.

Thắng là Đoàn Trường Đoàn Du Ca Lòng Mẹ. Ca khúc đầu tiên của anh được phổ biến rộng rãi là Vất Tay Lên Trán được sử dụng trong phim Trường Tôi của Điện ảnh Việt Nam thời 1970.

Ngay thời điểm đó, Đoàn Văn Khánh đang ở Đồng Tháp, nghe lời rủ rê của tôi đã xin đổi lên Ban Mê Thuột. Thế là cùng với nhau ba đứa Nguyễn Quyết Thắng, Đoàn Văn Khánh, Nguyễn Minh Nữ chúng tôi đã làm đủ thứ Thơ, Văn, Báo Chí, Câu lạc bộ... Cái thời thanh niên làm đủ thứ mà chẳng cái nào ra trò và... chẳng cái nào ra tiền.

Đoàn Văn Khánh với tôi là bạn học cùng thời, không cùng trường. Khánh đoạt giải nhất cuộc Thi Viết Việt Sinh về thơ năm chàng 16 tuổi. Thân với nhau từ thuở thiếu niên ở xóm Bàn Cờ Saigon, đi lính với nhau ở Tây Nguyên, về sống gần nhà nhau ở Tân Quy Nhà Bè, nay Khánh ở Saigon, tôi ở Hoa Kỳ nhưng mỗi vài năm lại có những ngày những đêm trò chuyện suốt đêm. Không sống bên nhau như mà gió lộng, vẫn tựa hình tựa bóng bên nhau.

Tôi gặp Tiến Sĩ Hoàng Kim Oanh trong một buổi ra mắt sách của tạp chí Quán Vãn. Lần đó cô là diễn giả giới thiệu sách, tà áo dài màu tím thướt tha, phát âm giọng miền Nam ngọt ngào và rành mạch. Cô thuyết phục người nghe bằng lập luận vững chắc và ngắn gọn. Tôi thực lòng không nhớ rõ hết những gì Hoàng Kim Oanh nói hôm đó, chỉ còn cảm giác là diễn giả rất trân trọng với tác phẩm mà cô giới thiệu, và quyến rũ được người khác có chung lòng yêu thích này, nên hôm đó tôi đem về nhà hai thứ, cuốn truyện được giới thiệu và lòng quý mến với Hoàng Kim Oanh. Sau đó từ rất nhiều những bài viết của cô về các tác phẩm, về

các tác giả, tôi đã nhìn cô như một người bạn chí tình để hiểu và chia sẻ cảm xúc với nhau khi đọc sách.

Ngoài đời thật, tôi tự hào mình đã nối kết được các anh Trương Vũ, Nguyễn Quyết Thắng, Hoàng Kim Oanh, Đoàn Văn Khánh, Phạm Cao Hoàng gặp gỡ nhau và tìm thấy nơi nhau những điều tâm đầu ý hợp. Thì nay trên ấn phẩm này, xin được chung với nhau lòng hoài niệm ghi lại Chút Tình Động Lại với nhau.

Và dưới đây là những nhận xét của nhiều người về nhóm năm người viết chung trong ấn phẩm này:

Viết về Trương Vũ: ... Trương Vũ đã sống ở Mỹ hơn bốn mươi năm, hơn nửa đời người. Anh yêu vùng đất anh định cư, miền đông bắc Hoa Kỳ. Anh đã vẽ cảnh mùa thu ở đây. Cảnh nắng trên đồi, cảnh lá vàng trong rừng, cảnh thung lũng mù sương. “Vùng này thanh thoảng có mưa, nhưng mưa ở đây không để lại trong tôi những cảm giác đặc biệt để đi xa phải nhớ. Anh chỉ nhớ những cơn mưa ở Việt Nam, như mưa Nha Trang hay Sài Gòn”. (Nhà thơ Lữ Quỳnh)

Viết về Nguyễn Quyết Thắng: ... Anh sống trung thành với con đường đã lựa chọn. Hành trình đó của anh đi từ ngôn ngữ tới thi ca, từ thi ca tới nhạc phẩm và từ nhạc phẩm đi tới sự trình diễn nhạc phẩm ấy. Hình ảnh Thắng ôm đàn, người du ca muôn thuở, miệng hát vẫn thể đó ngày xưa và vẫn thể đó bây giờ. Cho tới bao giờ ? (Nhà văn Lâm Văn Sang)

Viết về Phạm Cao Hoàng: ... Trước 1975, điểm nổi bật của thơ Phạm Cao Hoàng là những xúc động đẹp, nồng nàn, và nhẹ nhàng về những điều mà tình cảm anh nắm bắt được. Bài thơ NHỚ CÚC HOA của Phạm Cao Hoàng là một bài thơ hay, mô tả tình cảm với đất, trời, cùng nỗi cô

đơn lay lắt nhẹ nhàng của đẳng cấp thi sĩ vốn là những tâm hồn cực kỳ mẫn cảm với đời sống (Nhà thơ Cao Thoại Châu)

Viết về Đoàn Văn Khánh: ... Thơ Đoàn Văn Khánh là thơ mà ở đó chất trữ tình đã kết hợp hài hòa với chất suy tưởng về kiếp nhân sinh, vì thế nó neo đậu được trong tâm cảm người đọc dài lâu. Cái tình cũng từ đó mà thấm sâu để phóng chiếu thành những câu thơ còn lại với đời (Nhà biên khảo Thiện Mỹ)

Viết về Nguyễn Minh Nữ: ... Tôi phải thú thật, rằng không phải tôi vừa mới đọc Nguyễn Minh Nữ lần đầu tiên là hiểu được hết những điều này. Cũng chưa chắc là đọc đến lần thứ nhì, lần thứ ba là đã hiểu. Chỉ khi tôi đọc Nguyễn Minh Nữ không phải để đọc văn chương, mà để soi gương những khúc mắc và trăn trở trong chính đời sống tôi, dần dần tôi mới nhận ra và đồng cảm sâu sắc, đôi khi là sâu sắc ngoài khả năng diễn đạt bằng ngôn ngữ. Tập truyện Thường Luồng Mắt Biếc này sẽ xuất hiện trên văn đàn hải ngoại vào năm 2021 một cách lặng lẽ và khiêm nhường đúng bản chất tác giả và tác phẩm. Trong đây có những truyện đã đăng báo và xuất bản từ khi Việt Nam Cộng Hòa vẫn còn là một quốc gia ở miền Nam Việt Nam. Có những truyện đã được viết ra trong thời gian cách ly giữa cơn khủng hoảng của đại dịch Vũ Hán năm 2020. Nơi đây đã gồm đủ sự nghiệp trăm năm của một nhà văn đã đi suốt hành trình của lịch sử đất nước và nhân loại thế kỷ 20, 21. Điều này, chưa chắc tác giả đã muốn phô trương hay thể hiện với độc giả, cũng chưa chắc là phần tôi cần phải phân tích để thuyết phục bất cứ ai. Tốt hơn, chúng ta hãy cố gắng làm quen lắng nghe trở lại, làm quen tin tưởng trở lại, làm quen nhạy cảm trở lại, để rồi, một ngày nào đó, chúng ta có thể cùng Nguyễn Minh Nữ: “Về ngồi đây cạnh nhau thôi. Mà nghe rộng suốt một đời cho nhau..” (Việt Thạch Nguyễn Thụy Đan)

Viết về Hoàng Kim Oanh: ... Hoàng Kim Oanh, tiến sĩ ngữ văn, đang giảng dạy ở trường Đại Học Ngoại Ngữ - Tin Học Tp. HCM. Là một nhà giáo với những công trình nghiên cứu và phân tích sâu sắc, nghiêm túc. Nhưng đồng thời, cũng là nhà thơ, nhà văn có tài với một tâm hồn rất nhạy cảm và một tình yêu đặc biệt dành cho văn học nghệ thuật. HKO có sức làm việc phi thường, luôn hết lòng với bạn bè và tận tụy với công việc. Một trí thức đáng yêu. Đã viết về rất nhiều tác giả, với những nhận định bao giờ cũng chân tình và tích cực. HKO điều khiển thường xuyên các chương trình ra mắt mỗi tháng của tạp chí Quán Văn ở Sài Gòn và tham dự hầu hết những sinh hoạt văn học nghệ thuật quan trọng. (Họa Sĩ Trương Vũ)

*Thư ký Biên Tập
Nguyễn Minh Nữ.*

Hoàng Kim Oanh

TÌM NHAU TRONG CHÚT TÌNH ĐỘNG LẠI

Năm. mười. mười lăm. hai mươi...

Năm.

mười.

mười lăm.

hai mươi... (1)

Có một tháng bảy đi qua trong những đêm mưa và tiếng đếm
hồn nhiên trong treó réo rắt của Cung Mi, rộn ràng trong từng
nốt nhạc Nguyễn Quyết Thắng ngày trở lại Ban Mê một sớm mai hồng
đầy say đắm cùng Minh Chiến, và dịu dàng từng khúc tâm tình khi rộn
ràng, khi lắng trầm, khi da diết... trải dài những năm tháng thanh xuân
thật đẹp vừa tìm lại...

Có một tháng bảy đi qua trong những hoài niệm mênh mang về một
chốn quê nhà xa lắc chưa bao giờ nguôi quên day dứt lưu lạc của người
con, người trò, người tình thủy chung nặng tình nặng nghĩa phương trời
đăm đăm xa xôi luôn trong tâm thức trở về, tìm lại, tìm về nơi chốn chôn
nhau làm đêm tháng bảy của tôi đắm trong màu mơ màng của thương
của nhớ...

Có một tháng bảy đi qua cùng những bước chân trở về ký ức ngát hương một thời hoa mộng tuổi trẻ hồn nhiên bao nhiêu là khát khao trước biển đời kỳ diệu những giấc mộng yêu đương trong trẻo thật thà... một góc phố xưa, một mái trường xưa, một khuôn mặt xưa, một cảnh phượng hồng lưu luyến, một khoảng trời xanh bất biến, cho dầu có trùng lặp phong ba vẫn có thể gọi tên chung là nỗi nhớ ngọt ngào thời mới lớn...

Có một tháng bảy Sài Gòn sục sùi cơn áp thấp nhiệt đới mở đầu mùa bão trên quê hương chưa bao giờ tan giông bão của tôi. Bão táp của đất trời và bão nổi của những phận người nhỏ nhoi trên mảnh đất Việt cũng chưa bao giờ thực sự bình yên khi tôi ngồi đêm đêm trong căn phòng nhỏ, mở laptop, mở hết biên độ trí tưởng tượng hạn hẹp của mình cùng thế giới sắc màu khi dịu dàng, khi cuồng nộ, khi đón đầu, khi ân cần trong từng khung tranh Trương Vũ...

Một tháng bảy bắt đầu từ một cuộc gọi nhanh, gọn, nhẹ nhàng đầy hào hứng sôi nổi như phong cách vốn có của nhà văn kiêm thi sĩ Nguyễn Minh Nữ: “có chuyện này hay lắm, vui lắm... thơ, nhạc, hoạ... 5 người cùng chơi chung, em tham gia nhé!”

*Ôi, cứ như một trò chơi tuổi nhỏ ngày nào.
Năm. Mười. Mười lăm. Hai mươi...*

Trò chơi trốn tìm tuổi lên bảy lên mười mà bất kỳ đứa trẻ nào lớn lên không từng dẫm lần hay không biết bao nhiêu lần hào hứng thích thú một thời tuổi nhỏ đã được cách điệu khi đi vào thơ Đoàn Văn Khánh thành cuộc trốn tìm chính con tim yêu đương tuổi học trò, giờ đây sau nửa thế kỷ, nghe lại, sống lại, tôi tưởng như cũng đang trong một cuộc trốn tìm chính cảm xúc của mình, chính cái bản thể (identity) của mình

mà các anh đã mã hoá trong ngôn từ, trong hình ảnh, trong âm điệu, trong sắc màu...

Tôi cũng thật sự bất ngờ cảm động khi được các anh ưu ái cho dự phần với cuộc trốn tìm này của các đàn anh mà tôi thật sự chân thành quý mến. Khi đọc Thương quá Sài Gòn ngày trở lại của Nguyễn Minh Nữ, những câu chuyện học trò, tình bạn, tình yêu trong veo không chút toan tính, những buổi sinh hoạt từ phong trào Du ca ở Ban Mê thật vui nhộn, ấn tượng, in đậm trong tôi niềm ngưỡng mộ về tình bạn đẹp gắn bó keo sơn đồng thanh đồng điệu, cách sống đầy hoài bão, hun đúc tâm hồn và khát vọng hiến dâng tuổi trẻ những năm tháng quê hương nhọc nhằn cơn binh lửa đã khiến cho tôi từng ao ước tiếc nuối: phải chi hồi đó mình đủ lớn để được “chơi chung”, được cùng hát hò, chạy nhảy, giận hờn, và cả... yêu đương, được sinh hoạt phong trào với các anh những ngày tháng mộng mơ quá đẹp ấy...

Thời gian là một nhân chứng tuyệt vời. Hơn nửa thế kỷ đã đi qua trong tao loạn, bể dâu, trong lo sợ mùa chinh chiến, trong nhọc nhằn mất mát buổi phân ly, trong những chấn thương cùng cực tưởng không gì có thể chữa lành, các anh vẫn tìm thấy nhau. Quan trọng hơn nữa là vẫn còn có nhau trong nụ cười lạc quan điềm tĩnh trước hiện thực, còn có nhau trong những ước mơ trong trẻo ngày nào, vẫn ngát thơm ký ức xanh dù đã bao ngày biển biệt chân trời góc biển là xa...

Bây giờ, tôi được rủ vào cuộc “chơi chung” thì lại lo lắng e ngại tự ti đủ điều. Với một đàn em chỉ có chữ nghĩa sách vở giảng đường, quen phấn trắng bảng đen, “blind” cả hội hoạ và âm nhạc như tôi, chỉ dựa vào sự mách bảo của trái tim gần như là một việc làm quá sức. Cả một tháng bảy của tôi thật sự hoang mang không biết sẽ nhập cuộc thế nào. Nhưng cũng từ trái tim tôi, ký ức về không gian yêu thương đất trời Đông Bắc

rừng phong Virginia và những ân tình lạ quen từ văn chương và một lần gặp gỡ mùa thu 2019 không phút giây nào không bồi hồi thương nhớ mỗi khi tìm về cứ thôi thúc lạ kỳ... Cuối cùng, tôi đã vượt nổi tự kỷ của mình, rón rén bước vào cuộc trốn tìm mà với tôi thật sự đây thử thách...

Lời đầu tiên của trang viết này, tôi muốn tỏ bày niềm biết ơn các anh đã “chiếu cố” cho tôi “chơi chung” trò chơi trốn tìm lần này, cho phép tôi được tự do bày tỏ giao cảm cùng Chút tình đọng lại, cho tôi được vinh dự ghé chân vào khung trời kỷ niệm lộng lẫy sắc màu, ngồn ngộn hình ảnh, âm thanh, và ăm ắp yêu thương của các tiền bối quý mến này, cùng tìm nhau trong một trò chơi của tuổi bước vào mùa lá rụng “cổ lai hy”...

Mười lăm bài thơ. mười lăm ca khúc. mười sáu bức tranh. Một sự cộng hưởng, hoà quyện thú vị giữa các cung bậc của giác quan. Không thể nghe nhạc một lần. Không thể ngắm tranh một thoáng. Ngôn ngữ thi ca tuy đóng vai trò chính trong việc giải mã, nâng đỡ cảm xúc của người thưởng ngoạn, song khi nghe những giai điệu quần quýt réo rắt, nhát khoan trầm bổng của người nhạc sĩ kiêm ca sĩ tài hoa Nguyễn Quyết Thắng thổi hồn mình qua từng thi phẩm của ba tác giả, dù hân hoan bay bổng triu mến hay bùi ngùi thổn thức đều bất chợt làm trí tưởng tượng của tôi được mở thêm nhiều cánh cửa mộng mơ, suy tưởng khác... Chủ đề có lẽ đã hiện lên khá rõ qua bức tranh được chọn làm bìa 1 toàn tập “Ký ức xanh”. Những ký ức một thời thanh xuân hoa mộng? Những cảm xúc hồn nhiên trong trẻo đầy sôi nổi lạc quan? Tôi đã tự hỏi nhiều lần tìm kiếm thông điệp của nó. Và thử tự cảm, tự đọc theo cách hiểu hạn hẹp của mình. Không phải một background thê lương đen tối. Gam màu chủ đạo là dark blue và light blue. Màu của sự tin tưởng, thông tuệ, điềm đạm và thanh tĩnh. Màu của vẻ đẹp tinh thần, trong sáng, dịu dàng. Những vệt yellow rực rỡ, dứt khoát, đầy lạc quan. Những

quầng green và dark green cũng xen kẽ đậm nhạt như khát vọng đam mê cái mới và sáng tạo. Màu đỏ của lửa hay máu tuy có được điểm xuyết nhưng còn xuất hiện ít nhiều rồi rạc không đủ thay đổi sắc màu tươi mát của Ký ức xanh... Tất nhiên cũng không thể tránh những bóng ma u ám sẫm đen như hiện thực nghiệt ngã vắt ngang ký ức xanh trong trẻo tươi đẹp này. Hiện thực vẫn là hiện thực, nhưng họ đã chế ngự nó, làm chủ nó bằng tâm hồn trong veo thánh thiện nồng nàn của buổi vừa bước vào tuổi biết buồn.

Thời gian tuy không được nêu ra cụ thể ngày tháng năm có thể đo đếm song có hai mốc: “ngày xưa” và “hôm nay”- cái “hôm nay” trong tâm thế ngắm nhìn, nhớ tưởng về ‘ngày xưa’ ấy như hai chiều kích lặp đi lặp lại của những cung bậc nhớ thương. Đúng vậy. Chỉ Nhớ. Và Thương. Yêu dấu. Và Tự hào.

Ngược lại, không gian trong 15 bài thơ, 15 ca khúc lại được gọi ra một cách cụ thể những tên đất, tên làng, tên phố, tên bang từ Ban Mê của Đoàn Văn Khánh, Tuy Hoà, Virginia, Scibibia vùng rừng phong Đông Bắc Hoa Kỳ của Phạm Cao Hoàng hay mơ hồ mệnh mang hơn một không gian trong tâm tưởng: một góc phố ngát thơm chiều xuống thấp của Nguyễn Minh Nữ. Ký ức đã xa xăm nhưng sao cứ mồn một hiện về trong từng cái tên, vang lên như cả phần hồn họ đã gửi trọn nỗi nhớ thương khôn dứt... Hình ảnh xúc động nhất hiện ra đầu tiên và cuối cùng đọng lại trong không gian địa lý hay tâm tưởng ấy là hình bóng ngôi trường làng xưa, khép nép hiền hoà dưới tán bàng, hay bên hàng phượng thắm yên ả của Tuy Hoà mơn mõi nắng gió, hay Sài Gòn trăm nẻo khiến người đi ước gì tìm được lối quay về (2) , hay Ban Mê liêu trai cái hẹn đầu cơn mưa làm tan vỡ tim non... Ba tác giả ở ba phương trời vơi vợi, không hẹn mà sao hồn thơ của họ lại rung lên cùng một nốt nhạc

diệu kỳ: ngôi trường tuổi nhỏ - không gian vô cùng đặc trưng cho thời mới lớn. Và tất nhiên, nằm trong phạm trù trường nghĩa trường xưa, suy cảm của người đọc ắt không khỏi không đi theo trường liên tưởng định vị: thầy cô xưa, bằng hữu xưa, người yêu xưa, ấu thơ xưa, quê nhà xưa... Và tất nhiên, đó chính là đoạn đời hồn nhiên nhất, tinh nghịch nhất, lắm lỗi nhất mà cũng thành thực đáng yêu nhất...

Cả tập thơ-nhạc-tranh “Chút tình đọng lại” này cứ thế mà lung linh từng cung bậc khác nhau của nỗi nhớ thương dịu dàng êm ái huyền mộng này.

Làm sao có thể quên một đêm Sài Gòn 4 năm trước, lần đầu tiên tôi đọc Đêm đại dương (3) của nhà văn Trương Vũ. Hình như cũng một đêm tháng 8 như bây giờ.

Anh là ai? Tôi chưa một lần gặp mặt. Chỉ thoáng một cái tên như nhiều tên anh chị em bằng hữu văn chương xa gần những lần có dịp gặp gỡ, anh chị em Quán Văn vẫn nhắc nhủ một câu chuyện nào đó có liên quan... Nhưng những dòng kết trong Đêm đại dương của anh giữa đêm mưa Sài Gòn, trong không gian tĩnh lặng, một mình, tôi và tôi lặng lẽ, từng chữ, từng chữ... cứ làm lòng tôi nức nở...

Và tôi khóc.

Trang Facebook của tôi đêm ấy cũng nhiều người rơi nước mắt comment...

Không phải vì bài viết của tôi quá xúc động mà vì vết thương quá đốn đau của dân tộc vẫn âm ỉ nhức nhối cho dù tưởng đã chìm sâu; sâu xa hơn, còn vì những trang viết của anh Trương Vũ đã vượt lên những yêu ghét định kiến một chiều, không chút hằn học mà lắng sâu đau đáu tưởng như người viết cũng đang cố kìm nén, diêm tĩnh vượt

lên cái nức nở cõi lòng chính anh với độ nén tối đa cho tàn văn gói chặt cả quá khứ hiện tại lẫn tương lai trong chưa đầy 3 trang giấy này đã chạm đến những trái tim yêu thương máu đỏ da vàng từng quá nhiều oan trái đau thương...

Tôi từng ngợi ca hoà bình.

Tôi từng trao đi hết tuổi thanh xuân tưởng mình có thể góp chút yêu thương nhỏ nhoi hàn gắn...

Và, tôi cũng từng nhận ra lòng mình những vụn vỡ tan hoang.

Đoạn kết tiểu luận đầu tiên trong tập Đuổi bóng hoàng hôn của anh Trương Vũ đẹp quá. Đẹp như một giấc mơ. Một giấc mơ đẹp của người trí thức lãng mạn bậc nhất có trách nhiệm và nặng lòng với tương lai của đất nước, của dân tộc cho dù đất nước và dân tộc của anh hôm nay gần như chỉ còn là hoài niệm...

Quán Văn (QV) ngày 1.9.2019 đã có một buổi giới thiệu Trương Vũ và tập Đuổi bóng hoàng hôn tại Sài Gòn. Anh cảm động email về: “Khi viết từ tim gan của mình người cầm bút nào cũng mong có được những chia sẻ cũng từ tim gan của người đọc, nhất là với người đọc thuộc thế hệ trẻ hơn” (Fri, Sep 6, 2019). Và, hoàn toàn không định trước, chỉ có thể nói đúng là hy hữu của nhân duyên, với sự chu đáo nhiệt tình của hai anh Phạm Cao Hoàng và Nguyễn Minh Nữ, ngày 19 tháng 10 năm đó tôi đã có một vinh hạnh không ngờ, lần đầu tiên được gặp anh chị Trương Vũ cùng một số anh chị em văn nghệ sĩ vùng Đông Bắc: anh chị Nguyễn Tường Giang - con trai út nhà văn Thạch Lam, chị Lê Thị Ý tác giả bài thơ được Phạm Duy phổ nhạc Ngày mai đi nhận xác chồng (4), anh chị Phạm Cao Hoàng - Cúc Hoa, anh Phó Hồng Hà - chị TV 67 Thuý Diễm, anh Phạm Thành Châu, chị Lâm Thuý, chị Nguyễn Thị Thanh

Bình, và cô bạn TV Hương Sen. Và tất nhiên là anh chị Nguyễn Minh Nữu -Trương Kim Mai thân thương mà chúng tôi đã có vài lần gặp gỡ, hát hò, sinh hoạt, du lịch cùng anh chị em Quán Văn mấy năm trước. Thật xúc động khó tả vì toàn những tên tuổi mà trước đây tôi chỉ được biết qua các trang sách. Ngày cuối ở Virginia, 22.10.2019 tôi đã có mặt tại ngôi nhà đầy sắc màu trên đồi Hạt Dẻ của tác giả Đêm đại dương ngay tại xứ Rừng phong mà Công tử Hà Đông - Hoàng Hải Thủy từng gọi là Xứ tình nhân (Virginia is for Lovers). Cảm động nâng cùng nhau ly rượu cocktail do chính tay anh Trương Vũ làm bartender, cùng ngắm từng cung bậc cảm xúc của anh trải trên mỗi khung vẽ... quê hương, hoa cỏ, sắc màu... Lúc đó, thật sự tôi không hiểu hết, nhưng cứ thấy ấm áp tâm tình của người hoá lòng mình vào màu cọ. Và, phong thái nhẹ nhàng điềm đạm của anh, cứ vậy, cùng những ký ức quê nhà, Nha Trang, Sài Gòn trước 1975 cứ ùa về... Kính nể một nhân cách. Trân quý một tài hoa. Mấy anh chị em lần đầu gặp nhau chỉ vài tiếng đồng hồ ngắn ngủi, lần đầu thôi mà sao chia tay từ biệt rồi thương nhớ vô cùng... Để rồi những ngày tháng 10 mỗi năm, lòng vẫn luôn xôn xao nhớ về những ngày tháng 10 năm 2019 ấy. Tôi đã ngậm ngùi: không biết bao giờ còn có dịp gặp lại...

Con đại dịch kinh hoàng của thế kỷ tương đã tê liệt mọi khả năng sinh tồn của con người, rồi cũng đi qua. Và cũng bất ngờ, tôi may mắn gặp lại anh trên đất Sài Gòn những ngày tháng 3 năm 2023. Thời gian không nhiều vì anh phải phân thân cho bao cuộc thăm viếng, họp mặt với người thân, học trò, bạn bè đồng nghiệp cũ...ở Nha Trang, ở Bến Tre, ở Sài Gòn... vậy mà anh cũng dành một buổi đến dự ra mắt Quán Văn 94 chân dung nhà văn-GS Nguyễn Văn Sâm để bày tỏ niềm vui mừng được gặp lại bè bạn QV và những anh chị em mà trước nay anh chỉ thấy hình hay đọc, biết qua Quán Văn, các tạp chí khác hay internet.

Thật tình cờ lại có mặt anh chị Cung Tích Biền trên đường về Đà Nẵng cũng nhớ QV mà ghé tạt qua. Anh Trương Vũ đã nói về lý do đến với văn chương dù anh xuất thân không phải người đi học văn và công việc trong cuộc đời anh cũng không dính líu nhiều về văn học, và tự nhận mình chỉ là một kẻ ‘nhảy dù’ vào văn học. Vốn là một GS Toán, Thạc sĩ Vật Lý Hạt nhân, Tiến sĩ Khoa học về Điện trong lĩnh vực Không gian, anh “nhảy dù” vào văn chương đơn giản vì bản thân yêu văn chương, vì “có nhiều bạn dính líu với văn chương và sống hết lòng với văn chương. Sự đam mê của họ với văn chương đã gây cho tôi nhiều cảm hứng”. Tôi thật xúc động với những bộc bạch chân tình, chân xác này: “Sau 1975, ở hải ngoại và có lẽ cũng như ở trong nước, nhiều nhà văn hay những người trí thức, rất khác nhau từ tư tưởng đến những vấn đề này khác, khó có thể xích lại gần nhau. Trong những trường hợp như thế, văn chương quả thật là nơi ẩn náu đẹp nhất cho những con người dù khác biệt như thế nào nhưng cùng nhìn về tương lai, nhìn về một nền văn học Việt Nam có phẩm chất, có giá trị cao. Đó là chỗ ẩn náu tốt đẹp nhất. Và tôi ẩn náu trong đó”. (5)

Tôi càng hiểu hơn về tư cách Kẻ-sĩ (6) trong anh. Cảm nhận nỗi đau đời, tình yêu và kỳ vọng đẹp đẽ của anh đối với tương lai nền văn học nước nhà, lẫn niềm tin và khát vọng mãnh liệt của anh về tương lai của tuổi trẻ, của đất nước. Ba phút phát biểu ngắn ngủi mà thâm tóm, lay động, thức nhận trong tôi (và chắc là nhiều anh chị em có mặt ngày 12.3.23 ấy nữa) bao nỗi niềm trăn trở khát khao làm sao để cùng chung tay làm một chút gì đó có ý nghĩa cho văn học Việt Nam trong khả năng nhỏ bé của chính mình...

Có lẽ tình yêu và khát vọng đó của anh Trương Vũ không chỉ ẩn náu trong văn chương mà còn in đậm cả trong nghệ thuật sắc màu. Kho tàng

111 bức tranh, 32 chân dung có vẽ áp đảo hơn so với 39 bài viết trong sự nghiệp văn chương của anh. Một kẻ ngoại đạo với hội hoạ như tôi đã phải ngẩn ngơ bao đêm trước mặt mã những bức tranh trừu tượng mà ngôn ngữ thị giác khi hoang dã, khi logic, thường nhiều sắc màu, có lúc ngẫu nhiên như một ảo ảnh không sao giải nổi. Hoạ sĩ Lê Triều Điển nói: Không cần hiểu. Nguyễn Đình Nguyên nói: Không cần giải thích. Nguyễn Minh Nữ động viên: Cứ cảm nhận sao nói vậy...

Và tôi, tháng bảy, đứng trước các vệt màu mạnh mẽ, dữ dội bí ẩn, ẩn náu trong 16 bức tranh của Chút tình động lại, có lúc giữa đêm Sài Gòn ngày bão rút, chợt cũng Bừng tỉnh từ cơn mơ (7) chùng lòng khi ngắm nhìn chúng, bởi ám dụ hiện thực ngoại cảnh và suy tưởng nội quan không sao tách bạch:

*những gam màu trong tranh Trương Vũ
không hiểu vì sao
như rôi rít ủa an
như vỗ về hy vọng
như rập rình bóng tối trùng vây
đêm tỉnh giấc
có lửa rực bờ tây
có nắng vàng bờ đông
có mưa mây mù mịt ở quê nhà
giật mình
vùi khóc
giữa đêm sâu. (8)*

Có lúc, là nụ cười tươi mát dịu dàng ẩn tượng Hồi sinh hay rộn ràng Như tuổi vào xuân, Ngát thơm ký ức, huyền ảo khúc nghê thường với từng đôi trong Vũ điệu dưới trăng. Nhưng nhiều nét cọ còn tự do ngang dọc vung lên như thấy cả một thế giới nội tâm giằng xé, đối lập, mâu

thuẫn trong 2020, Đô thị trầm cảm, và cả những chấm màu rất nhẹ như vỗ về, an ủi..., như thì thầm về bức tranh lớn hỉ nộ ái ố kiếp nhân sinh.

*thế giới đỏ đen trắng vàng lẫn lộn
khi cào cấu. khi van lơn
khi dịu dàng. khi phẫn nộ
trong thoáng thoắt bơ vơ
trong ràn rụa nỗi niềm
trên nốt cùng cay đắng
tôi trần trụi trở về
linh hồn đang nhỏ máu
tôi phục sinh. (9)*

Tưởng tượng thôi mà sao cảm giác thế giới ảo diệu lung linh của anh an ủi lòng người đến vậy. Thêm một nơi ẩn náu mà chỉ có những cao thủ “nội công thâm hậu” như anh mới có thể đi vào cuộc chơi và đủ sức chống chọi với ma vương quỷ dữ đòi người.

Vâng. Cảm ơn anh Trương Vũ. Một chỗ Ẩn náu. Để cùng gặp gỡ ở cách nhìn và cái nhìn về tương lai khi cái đẹp có thể cứu rỗi (10) , có thể góp phần Catharsis hồn người...

*Nhớ... rất nhớ...
Tôi gọi tiếng Việt Nam bằng niềm thương trải rộng
từ khi vừa phơi thai lửa bom cày mạch sống
tôi gọi tiếng Việt Nam hai mươi năm tủi buồn,
máu thấm lòng quê hương... (11)*

Ca khúc trầm thống này từng một thời rất xa từng cho tôi thốn thức nhận diện quê hương bình lửa tan hoang, bây giờ tôi mới biết là của Nguyễn Quyết Thắng.

Những năm đầu thập niên 70 ấy, tôi trạc 14,15 tuổi... , chỉ là một đứa học trò đệ ngũ, đệ tứ... con nít con nôi, chỉ có học hành và me đầm, cóc ồi bò bía cổng trường... đâu biết gì đến những phong trào sinh viên tranh đấu đình đám sôi nổi bấy giờ. Nhưng rồi, chiến tranh ngày càng lan rộng và ác liệt hơn. Hai người cậu của tôi lần lượt tử trận ở Cần Thơ, Chương Thiện, “bây giờ anh phủ màu cò”... , làn sóng xã hội miền Nam lúc này đã sôi sục nhiều phong trào, hội đoàn, tổ chức thanh niên, sinh viên học sinh (SV-HS) ồ ạt ra đời với nhiều tên gọi khác nhau, đi vào trong các buổi sinh hoạt học đường. Tôi đã cùng nhóm bạn trường Thánh Mẫu Gia Định cũng gia nhập các phong trào cứu trợ đồng bào nạn nhân chiến tranh của Caritas Tân Định, cũng lên thành lập nhóm Góp Mặt và tự góp tiền ra được mấy số báo đại khái nói về sự mất mát, nỗi khổ của đồng bào trong chiến tranh, tâm tình của tuổi trẻ và hy vọng hoà bình, quay ro-né-ô “chui” trong nhà thờ Tân Định.

Có khi tự tổ chức đi dã ngoại, có khi chúa nhật hàng tuần đi sinh hoạt, hát múa và làm công tác xã hội cùng nhóm Thanh Sinh Công. Có khi tình nguyện theo đội Hồng Thập tự đến uỷ lạo đồng bào nạn nhân chiến tranh ở Củ Chi vừa bị pháo kích... Bom đạn kinh hoàng, nhà cháy, người chết, người bị thương... Khói lửa, đổ nát, cảm giác tan hoang đập vào trái tim non của tôi, tôi biết xót xa mỗi khi “Đại bác ru đêm dội về thành phố...” (TCS), khóc với Nhã Ca trong Đêm nghe tiếng đại bác, biết thốn thức tự do “Trả lại tôi là tuổi trẻ mệnh mông...” (PD), biết mạnh mẽ tin tưởng vào sức mạnh dân tộc trong những ca từ hào hùng lay động lòng người của Nguyễn Đức Quang: “Ta như nước dâng, dâng tràn có bao giờ tàn...”, sẵn sàng dấn thân “Cùng đi lay Trường Sơn, cùng đi xoay Hoành Sơn, cùng đi biển rừng hoang ra lúa thom ...”; cũng đã không biết bao lần ứa nước mắt thầm thì đêm lửa trại “Hy vọng đã vươn lên trong màn đêm bao ưu phiền, hy vọng

đã vươn lên trong lo sợ mùa chinh chiến...”, rồi hát vang hay đúng ra là hét vang trong phần khích tự hào kiêu hãnh: “Còn Việt Nam, triệu con tim là còn triệu khối kiêu hùng...”. Và không khỏi đôi khi “Nằm vắt tay lên trán ta nghĩ đến chuyện cuộc đời...” (NQT) cho một mơ ước xa xôi. Tôi đó. Chính tôi và bạn bè tôi những ngày xưa đó... Tuổi trẻ của chúng tôi đã đi qua trong đổ vỡ, tuyệt vọng, đón đau nhưng cũng đầy hy vọng quật cường như vậy của cả miền Nam. Không có tình yêu nào thiêng liêng hơn tiếng gọi tổ quốc lúc này. Nói theo Nguyễn Đức Quang, người yêu của chúng tôi là Nguyễn Thị Quê Hương. Chúng tôi hầu như chưa kịp nghĩ đến một lần hẹn hò yêu đương. Tôi biết ơn tâm hồn tôi được hun đúc từ lời dạy nghiêm khắc của ba tôi, của nền văn chương giàu tính nhân văn trong nhà trường và chắc chắn, một phần không nhỏ từ những bài hát của phong trào du ca mà đến nay tôi vẫn thuộc nằm lòng, vẫn nghe xôn xao hưng hực như được tiếp thêm sức mạnh tin yêu khi hát cùng bạn bè hôm nay trong những buổi sinh hoạt Quán Văn, đâu ai cũng đã qua vòng hoa giáp...

Xin lỗi đã dông dài riêng tư một chút như vậy để cắt nghĩa một cảm giác rất thật.

Tuy chưa bao giờ được gặp mặt nhạc sĩ Nguyễn Quyết Thắng, một trong mười nhạc sĩ tiêu biểu nhất cho Phong trào Du ca Việt Nam với nhiều ca khúc đã ở mãi trong lòng những ngày mới lớn của tôi, cùng các anh Nguyễn Đức Quang, Bùi Công Thuấn, Ngô Mạnh Thu, Phạm Duy, Đặng Mục Tử... nhưng nhắc đến tên anh, trong tôi vẫn nghe một sự gần gũi, quen thuộc lạ kỳ. Phải chăng chính là đã cùng một tâm cảm mùa chinh chiến, trước quá nhiều mất mát của dân tộc, khát khao lớn nhất và duy nhất là được cống hiến cho quê hương. Nói những điều này mà chúng tôi không sợ sáo ngữ, đại ngôn, bởi ngày ấy, thực sự, đó chính là

mơ ước thành thực thiêng liêng của những người rất trẻ chúng tôi. Tôi tìm thấy ngọn lửa du ca ấy ngay trang mở đầu website Nguyễn Quyết Thắng qua tâm nguyện của anh: “Sáng tác, là một đồng cảm tỏ bày cùng đồng loại, với những reo hoan hay phần uất trong cuộc sống đầy chông gai, không phải để cầu tài. Phổ nhạc, hầu làm sợi dây thân tình, nối chặt kỷ niệm với những người bạn tâm giao của một thời hoa mỹ, không phải để cầu vinh.” (12)

Thật đẹp.

Không cầu tài. Không cầu vinh. Chỉ cầu một chữ TÌNH.

Tham gia “trò chơi” đặc biệt của tình bạn lần này, tôi mới thực sự tìm hiểu về anh. Trang web cá nhân khá phong phú tư liệu đời riêng, đời nhạc của anh đã cho tôi nhiều điều bất ngờ thú vị. Chàng trai Hà Nội có nụ cười đầy lạc quan ấy mới 5 tuổi đã phải cùng cả nhà rút ruột từ bỏ mảnh đất quê hương, đi tạo dựng cuộc đời tự do mới nơi vùng đất cao nguyên xa lạ Ban Mê đất đỏ bùn đất lầy lội, khí hậu khắc nghiệt một ngày có cả hai mùa mưa nắng. 10 tuổi tham gia Gia đình Phật tử, Hướng đạo Việt Nam. 16 tuổi gia nhập Phong trào Thanh Ca Tác động và thành lập Đoàn du ca Lòng Mẹ Ban Mê Thuật (1965). Chiến tranh. Như bao thế hệ thanh niên có trách nhiệm và nghĩa vụ với đất nước, Nguyễn Quyết Thắng 19 tuổi đã từ giã mái trường và khung trời hoa mộng “những tối hoa xưa” bước vào cuộc chiến. Định mệnh trả anh về trong chiếc áo thương binh ngày vừa được 21 tuổi. Tôi đã nghe tim mình thắt nghẹn xót xa khi đọc Vết thương. Nhưng định mệnh cũng trao cho anh một nhân duyên tiền định tuyệt vời: đã gặp, đã yêu và đã sống trọn vẹn mỗi tình trong trẻo đầu đời với người con gái tài sắc anh yêu. Tiếng hát liêu trai của chị cho đến bây giờ mỗi khi nghe lại tôi vẫn không thôi xao xuyến: “Trở lại Ban Mê trong một sớm mai hồng, rừng chưa thay lá rừng có nhớ ta chăng...”. Những trang hồi ký của anh còn kể cho tôi về

những đoạn đời nghiệt ngã, bức bối nhọc nhằn, lần nữa, một mình, tìm đường sống cho gia đình một ánh sáng tương lai.

Thế nhưng, có lẽ bởi sức mạnh tâm hồn diệu kỳ, những nhạc khúc anh viết ra vẫn trầm ấm khoan thai, vẫn nồng nàn yêu thương, vẫn khát khao cháy bỏng, không chút chua chát hận thù nào vẫn đục trong các giai điệu buồn vui đời người nghệ sĩ mà cây đàn và tiếng hát đã trở thành lẽ sống của riêng anh. 15 ca khúc trong Chút tình đọng lại trải dài cả một nửa thế kỷ 20 và hai thập niên đầu thế kỷ 21 của anh cũng là kỷ ức tuyệt đẹp của tình bạn với các tác giả thơ Đoàn Văn Khánh, Nguyễn Minh Nữ và tiếp nối là Phạm Cao Hoàng. Rộn ràng đắm say tình tứ trong những ca khúc Đoàn Văn Khánh. Mơ màng lãng đãng da diết trong nỗi nhớ Nguyễn Minh Nữ. Và sâu lắng thốn thức làm sao nỗi niềm lưu luyến trong các ca khúc phổ thơ Phạm Cao Hoàng. Nguyễn Quyết Thắng có một lợi thế là chính anh trình bày nhiều ca khúc của mình nên tâm tình dồn nén trong nhạc phẩm được anh thể hiện phóng khoáng tự do, hoá thân vào nhân vật trữ tình trong thơ, khi điều tiết dồn nén, khi bật lên tột cùng cảm xúc qua những nốt nhạc linh hoạt biến chuyển gieo nhiều cung bậc cảm xúc cho người nghe.

Nhà báo Đỗ Quý Toàn từng nhận định thật tinh tế về vẻ đẹp thuần hậu trong người và nhạc của anh: “Sống giữa một thời chiến tranh tàn khốc, con người rất khó giữ được tấm lòng nhân ái như thế. Không ủy mị sâu nảo, cũng không oán trách, thù hận, những ca khúc của Nguyễn Quyết Thắng là những vần thơ chân phương, của một thi sĩ nhìn đâu cũng thấy những vẻ đẹp của con người, của thiên nhiên thuần hậu. Và chứa chan hy vọng, mong cho mọi con người đều sống lành, sống thật như chính mình”. (13)

Tìm nhau, tìm Nguyễn Quyết Thắng du ca với Chút tình đọng lại, trong tôi bỗng âm ỉ một giấc mơ chưa bao giờ ngưng thôi thúc như bây

giờ: Làm sao để những ca khúc trong sáng thấm đẫm tình yêu con người, tình yêu cuộc sống và tự tình dân tộc có ma lực vực dậy tình người, hồn người, của anh, của phong trào du ca một thời máu thịt của chúng ta được đến với tuổi trẻ hôm nay, để giấc mơ Việt Nam quê hương ngạo nghễ của thế hệ cha anh không bị lụi tàn...?

Khép những dòng này, tôi lại tha thiết mơ về một đêm cao nguyên Ban Mê lộng gió mùa rừng chưa thay lá, 5 anh em chúng ta cùng anh em bè bạn ngày nào đứng ngồi bên nhau trong khung trời hoa mộng Ký ức xanh, một đêm đốt lửa trại bập bùng tiếng guitar, cùng hát như ngày nào từng đứng kề bên nhau...

Thay lời kết

Từ thơ Phạm Cao Hoàng, Đoàn Văn Khánh, và Nguyễn Minh Nữ tôi đã men theo từng sắc màu, từng đường nét thăng hoa cảm xúc trong tranh Trương Vũ và đắm hồn cùng từng giai điệu trong trẻo, réo rắt bay bổng trong âm nhạc Nguyễn Quyết Thắng. Một cuộc chơi chưa từng thử thách nào như thử thách này, nhưng thú vị. Bởi khi đi tìm thế giới của các anh, tôi cũng bắt gặp thế giới đam mê của chính hồn tôi đang ngân lên hoà điệu cùng từng lời ca tiếng hát dặt dìu rộn rã hay mơ màng ấy, và rồi, cũng lật tung bao nhiêu ký ức để cùng cảm, cùng yêu và cùng sống lại lần nữa những rung động thật đẹp từng có trong đời.

Năm.

Mười.

Mười lăm.

Hai mươi.

Cuộc trốn tìm sẽ không có kết thúc, bởi mỗi chúng ta khi viết những “lời ghi trên đá-chữ-thơ-nhạc-hoạ” này để ghi dấu một tình bạn bất biến, đồng thời cũng chính là đang ghi dấu sự hiện hữu của chính mình trong cõi ta bà mệnh mông này, mãi miết trốn tìm cái Hư -Vô, cái nothingness của chính mình...

Để làm gì?

Để gió cuốn đi...

Cảm ơn Chút tình động lại.

Cảm ơn cuộc trốn tìm tháng bảy.

Thị Nghè

30.7.2023

Hoàng Kim Oanh

GHI CHÚ:

1 Những tối hoa xưa, thơ Đoàn Văn Khánh

2 Ngát thom ký ức, thơ Nguyễn Minh Nữ

3 Trương Vũ, 2019, “Đêm đại dương”, tiểu luận Đuối bóng hoàng hôn, Nxb Nhân Ảnh.

4 Thương ca 1- Ngày mai đi nhận xác chồng, Thơ Lê Thị Ý- Tưởng như còn người yêu – Phạm Duy phổ nhạc

5 Recording, Tư liệu hko, SG, 12.3.2023

6 Kê sĩ trong xã hội Việt Nam, bài đăng trong Tạp chí Kê sĩ, số 2, 2022. Có thể đọc toàn văn tại đây:

<http://www.phamcaohoang.com/2022/02/2325-truong-vu-ke-si-trong-xa-hoi-viet.html>

7 Bùng Tình Từ Con Mơ, Sơn dầu trên bố, 30” x 24” Tranh Trương Vũ thực hiện tháng 8/2018

8 Sài Gòn đêm bão rút xem tranh Trương Vũ, thơ Hoàng Kim Oanh, 2023
Xem cả bài tại đây: <http://www.phamcaohoang.com/2023/08/2981-tho-hoang-kim-oanh-sai-gon-em-bao.html>

9 Và, Cuối năm, con chim toi tả quay về, thơ Hoàng Kim Oanh, 2023
Xem cả bài tại đây: <http://www.phamcaohoang.com/2023/08/2986-hoang-kim-oanh-va-cuoi-nam-con.html>

10 “Cái Đẹp cứu rồi con người” Fyodor Mikhailovich Dostoevsky – “Thằng ngốc”, 1868

11 Gọi tên đất Mẹ, lời và nhạc Nguyễn Quyết Thắng

12 Trích từ trang cá nhân nhạc sĩ Nguyễn Quyết Thắng: <https://nguyenquyetthang.weebly.com>

13 Đỗ Quý Toàn, “Nghe những bài ca Nguyễn Quyết Thắng”, trong Tuyển tập nhạc Tình yêu-Quê hương và thân phận

Nguyễn Quyết Thắng

MỘT CHÚT TÂM TÌNH

Đọc được một bài thơ có nội dung hay và ý nghĩa, thường có âm thanh vang lên trong bài thơ đó, tôi không ngừng nghĩ đến chuyện phổ nhạc và không ngần ngại cầm cây đàn lên.

Tôi rất thích và thường phổ những bài thơ của bằng hữu, vì thế tôi cũng thường được hỏi:

- Tại sao anh phổ thơ nhiều và dễ dàng vậy? Anh nghĩ và thích gì trong việc này ?

- Làm thế nào để phổ thơ vẫn không trùng nhau theo thể điệu bằng trắc của thơ ?

Thưa rằng: Tôi hoàn toàn chỉ phổ thơ của những người yêu thơ và làm thơ, đa số đều là bằng hữu thân quen mà thôi, điều quan trọng là người ấy với tôi phải có mối quan hệ gắn bó đặc biệt với tình bạn và sự quyến luyến. Đó cũng là chủ đề chính đầy cảm xúc sâu sắc để cho ra đời đứa con tinh thần, làm gạch nối giữa lãnh vực tình bạn trong âm nhạc và văn học, tôi muốn có kỷ niệm với bạn và làm một món quà tặng bạn với niềm vui, có thể thôi.

Không phải bài thơ nào tôi cũng phổ nhạc được, nếu may mắn đọc được bài thơ trong đó có ý nghĩa hợp với tâm trạng mình, cho dù có đơn sơ mộc mạc hoặc sắc bén đến thế nào chẳng nữa, nó vẫn ẩn chứa một hình ảnh, một câu chuyện, hay một tâm tình của chính mình ẩn khuất trong đó, nghĩa là một đồng cảm phát sinh khiến một âm thanh của tiếng nhạc bộc phát. Tôi muốn nói ở đây, là bài thơ được phổ nhạc. Riêng bản nhạc được đặt lời thì ngược lại, đó sẽ là sự cảm xúc của người đặt lời khi nghe một tiết tấu âm thanh. Cũng như một ca sĩ thả hồn vào lời ca tiếng nhạc, nâng cao giá trị ca khúc khiến thính giả phải hài lòng.

Phổ nhạc bài thơ là quá trình biến đổi các đoạn văn, thành giai điệu của âm nhạc, sau khi đã tìm hiểu nội dung và ý nghĩa bài thơ, đã xác định được các điểm nhấn mạnh của bài thơ tác giả đã viết.

Với một bài thơ đã đánh động tâm hồn mình, bắt đầu tôi tìm một giai điệu, một nhịp điệu thật gần gũi và ấm áp cho lời thơ, tạo một cung bậc thật trù mẫn, thật ấm áp nhẹ nhàng cho một không gian ấm cúng hoặc âm thanh mạnh mẽ, phần nộ vô nhịp v.v... Sự hồi hộp, xúc động dẫn đến hài hước hoặc phấn khích, tất cả đều tỏ bày chân tình và tôn vinh niềm tương đắc với ý nghĩa và tâm trạng của bài thơ, điều đó sẽ mang đến sự hứng thú để chuyển đổi lời thơ thành tiếng nhạc. Thực hiện được như vậy, ta mong sẽ mang đến người nghe một sự thoải mái, một trải nghiệm thật thú vị. Ngoài ra nó cũng là một thông điệp về tình cảm tốt đẹp cùng sự quý trọng của tình bạn bao la.

Tóm lại, cảm xúc về việc phổ nhạc cho một bài thơ là sự hứng thú khi lời thơ cũng chính là tâm tư của người viết nhạc, sự đồng cảm mang đến mối quan hệ mật thiết và quý báu hơn bao giờ hết trong tình bằng hữu, cũng như mọi thính giả yêu chuộng văn nghệ.

Con đường sinh hoạt văn nghệ cũng như đường hướng sáng tác của tôi từ thuở thiếu thời đến nay, đều hướng về văn nghệ cộng đồng Du Ca. Nhạc sinh hoạt cộng đồng không phải chỉ để thưởng thức, giải trí suông, nó có nét thật đơn giản để mọi tầng lớp dân chúng cùng nghe, cùng hát, cùng hòa nhập với nhau trong những niềm vui nỗi buồn của người dân trong vận mệnh đất nước. Nó chỉ cần những âm thanh đúng đắn với lời nhạc chân tình là đủ.

Trong ấn phẩm “Chút tình Động Lại” này, gồm một số ca khúc của 3 người bạn thơ mà tôi đã phổ nhạc khá nhiều trong những bài thơ đã từng làm rung động tâm hồn tôi. Nó gồm những bài hát cũ - mới, tuy thật ngắn ngủi, ít ỏi cho một ấn phẩm được in ra. Nhưng nó là cả một quá trình xây dựng, và bảo vệ tình bằng hữu quyến luyến lâu dài của tôi với các bạn trong âm nhạc với lời thơ câu văn, hầu cố gắng hiến đến tất cả quý bạn yêu mến văn nghệ cùng bằng hữu xa gần hôm nay. Tôi nói lên đây lời cảm ơn chân tình. Riêng đến Nguyễn Minh Nữ, là người bạn kể từ khi quen nhau lúc chúng tôi ở tuổi mới lớn, đều khoác trên vai bộ quân phục màu lá cây rừng. Cho đến nay đầu đã bạc, mỗi người ở một phương xa xôi, hoàn cảnh mỗi người đều khác nhau, nhưng tâm hồn văn nghệ vẫn luôn được hòa nhập, tôi vẫn luôn hứng thú phổ thơ của Nữ viết ra, với những chuyện tình thật đầm thắm của lứa đôi yêu nhau. (Điều này tôi không có ... “kinh nghiệm”, vì tôi chỉ quen làm nhạc về tình yêu quê hương cho Phong Trào Du Ca mà thôi.) Qua Nữ tôi lại được quen biết thêm những bạn văn, bạn thơ đáng thân, đáng quý khác mà Nữ đã giới thiệu và kết nối cho tôi. Điển hình như những khuôn mặt đóng góp trong ấn phẩm này như anh Trương Vũ, Phạm Cao Hoàng, Nguyễn Minh Nữ, Đoàn Văn Khánh và Hoàng Kim Oanh.

Trước kia chúng tôi thường họp mặt đầy đủ với các bạn, cùng hát ca, cùng ngâm thơ dưới ánh trăng rằm trắng trong và mong ước cũng sẽ một ngày thật gần lại được quây quần bên nhau vui thú.

Thời gian trôi nhanh và cuộc đời dần thay đổi không theo sự ước muốn, kẻ mất người còn, nay chỉ còn là một hoài niệm thân thương, hạnh phúc còn lại là những khuôn mặt triu mến hiện hữu quanh đây, cùng reo hoan mãnh kỷ niệm hoa gấm đã có một thời, cho dù ở bất cứ nơi chân trời góc biển nào, hoặc cho dù trong một hoàn cảnh ra sao, lòng vẫn hân hoan còn CHÚT TÌNH ĐỘNG LẠI trong những trái tim nồng ấm.

*Nguyễn Quyết Thắng
mùa hè 2023*

Album Chút Tình Động Lại
Quý vị có thể dùng điện thoại tay scan Qrcode bên đây
Để nghe trọn bộ 15 ca khúc được in trong ấn phẩm như
một CD đính kèm

NGHE NHẠC TỪ MÃ QR CODE TRÊN PHONE:

Việc quét mã QR trên điện thoại iPhone được thực hiện khá đơn giản và thuận tiện.

Bạn hãy mở ứng dụng camera trên điện thoại iPhone. Sau đó di chuyển máy ảnh vào mã QR (hình 1) và dùng ngón tay bấm vào hàng chữ app.box.com (CHỮ ĐEN TRÊN NỀN VÀNG) hiện ra ngay dưới mã Qrcode.(hình 2)

Chỉ sau vài giây màn hình iPhone sẽ hiển thị khung hình mở nhạc, bấm play là bản nhạc được phát ra. (hình 3)

Hoàng Kim Oanh
VÀ, “CUỐI NĂM
CON CHIM TƠI TẢ QUAY VỀ”

người ta cần gì để sống?
com. áo. gạo. tiền. nhà. xe. địa vị. vợ đẹp. con xinh. tình nhân.
quyền lực?
người ta cần gì để thở?
một khoảng trời xanh trên thảo nguyên. trên biển rộng. trên núi đồi.
trên đồng ruộng. trên mảnh vườn. trong ngôi nhà lộng gió thênh
thang.
trong biệt thự lâu đài nguy nga tráng lệ diêm dúa đua đòi của những
kẻ hôn hào đầy tớ cướp ban ngày
hay một góc chung cư chưa đầy mười mét vuông ngọt ngào bức bối
xám xịt
một túp lều dột nát găm cầu
một vỉa hè vừa đủ trải manh chiếu rách qua đêm.

vinh hoa và phù phiếm
phú quý và bần cùng
ánh sáng và bóng tối
lộng lẫy và điêu tàn
bình yên và bão tố
nụ cười và nước mắt
bội bạc và thủy chung
Trương Vũ thâm thì
C'est La Vie!

*

Nhưng người ta thật sự cần gì để sống để thở và để yêu?

một lặng lẽ dấu yêu đi bên cạnh cuộc đời hoan lạc bi ai trần thế nhục
vinh ngọt đắng nâng niu che chở không điều kiện đến phút tiễn
nhau về tro bụi.

một ước mơ nồng cháy để đem hết tháng ngày nhân sinh mong
manh hữu hạn vô thường làm kẻ tự nguyện vác thập tự khổ sai đi
về nhà Chúa.

một niềm tin tận hiến và yêu thương của yêu thương như Chúa
Giêsu chịu đóng đinh trên thập giá đồi Golgotha vẫn sấm truyền
tha thứ là được thứ tha

trong tả toi số phận

người ta sẽ cần gì?

một thấu thị thực hư
một ủi an ân cần
một ấm áp cảm thông
một ánh mắt mến triu
một vòng tay đủ ấm cả mùa đông
quăng mặt nạ
lau phấn son
C'est l' Amour!

*

tôi quay về tôi

tra khảo hôm nay

truy vấn hôm qua

con chim mù vẫn hót

khuôn mặt lạ chính mình

trái tim tôi nức nở

sao thế giới vô tình?

*

thế giới đỏ đen trắng vàng lẫn lộn

khi cào cấu. khi van lơn

khi dịu dàng. khi phẫn nộ

trong thẳng thốt bơ vơ

trong làn rụa nổi niềm
trên tốt cùng cay đắng
tôi trần trụi trở về

linh hồn đang nhỏ máu
ngõ ngang
tôi phục sinh.

*Thị Nghè,
24.7.2023
HKO*

Album 1
nhạc **Nguyễn Quyết Thắng**
thơ **Đoàn Văn Khánh**

1 - LÀN TRÒ LẠI BAN MÊ
ca sĩ Minh Chiến

2 - SUỐT ĐỜI LANG THANG
ca sĩ Nguyễn Quyết Thắng

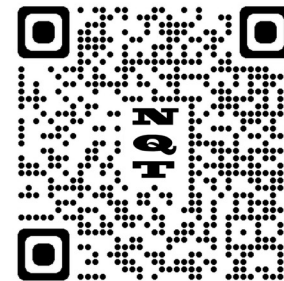
3 - NHỮNG TỐI HOA XƯA
ca sĩ Cung My

4 - CÁI HẸN ĐẦU
ca sĩ Ngọc Thanh

5 - HÁT CHO ĐÔI CHIM QUYÊN
ca sĩ Bạch Thảo

Audio đính kèm trong ấn phẩm **Chút Tình Động Lại** gồm những ca khúc **Nguyễn Quyết Thắng** phổ thơ Bằng hữu :
Album 1 : lời-thơ Đoàn Văn Khánh ; **Album 2** : thơ Phạm Cao Hoàng ; **Album 3** : lời-thơ : Nguyễn Minh Nữ .

Album 1
Quý vị có thể dùng điện thoại tay scan Qrcode bên đây
Để nghe trọn bộ 5 ca khúc do **Nguyễn Quyết Thắng**
phổ thơ **Đoàn Văn Khánh**

Đoàn Văn Khánh

BUỔI SƠ NGỘ THANH XUÂN

Một tối hạ nong 1970 trên cao nguyên, hai thằng lính trẻ từ doanh trại ngang qua khu Biệt điện Bảo Đại, thông dong dưới tán mưa không đủ thấm ướt áo quăng đường hơn một cây số thì ra tới trung tâm thị xã. Nhà thờ Chính Tòa vẫn đang lặng thinh với pho tượng Chúa đang rộng đôi tay mong cứu vớt muôn loài thoát khổ nạn chiến tranh. Nguyễn Minh Nữ phục vụ ngành Quân Y tại đây hồi năm trước còn tôi từ một đơn vị tác chiến ở Đồng Tháp Mười mới chân ướt chân ráo xin chuyển lên để quên đi cuộc tình lỡ đầu đời và cái chính là theo lời... rủ rê của Nữ – người bạn chí cốt thời niên thiếu rằng Ban Mê Thuật không phải Buồn Muôn Thuở đâu mà là “hứa địa” văn nghệ bởi nơi đây... Bạn Một Trời. Lát nữa, anh sẽ gặp một tên thương binh, đúng hơn là một nhạc sĩ Du Ca đàn hay hát giỏi. Nguyễn Quyết Thắng cùng tuổi với bọn mình rất... dễ thương!

Buổi sơ ngộ của chúng tôi diễn ra tại nhà bố mẹ Thắng: Quán Thanh Tùng đường Hai Bà Trưng nức tiếng một thời. Mái tóc dài bồng bênh phủ gáy. Nước da trắng xanh do nằm bệnh nhiều ngày. Chiếc áo lính thấm kích rằn ri hò hững khoác vai. Giọng Hà Nội rất thật truyền cảm

khi Nguyễn Quyết Thắng cất cao tiếng hát những bản Du Ca trầm hùng...Cứ thế đan xen giữa nhạc Nguyễn Quyết Thắng với thơ Đoàn Văn Khánh và Nguyễn Minh Nữ hùng hực tuôn tràn bất tận đến khi nhìn ra ngoài đường thì đã tới giờ giới nghiêm/ cấm quân. Dọc ngang nhiều chiếc xe Quân Cảnh tuần tra hú còi inh ỏi. Từng đốm hỏa châu thay nhau bì búp nổ và lừng lờ rơi rơi giữa thính không thấp đỏ rực lên những mảng trời thần chết. Thắng nhờ cô em gái pha thêm café, ấm trà nóng và chúng tôi cùng ngồi đếm tiếng đại bác đi đùng vọng về đợi hùng đông lên...

Từ đó, chúng tôi gắn kết với nhau. Nguyễn Quyết Thắng phổ nhiều ca khúc từ thơ NMN và tôi rồi sau đó, chuyển qua giai đoạn khác là Thắng chỉ soạn nhạc còn tôi và Nguyễn Minh Nữ í a í ới theo giai điệu mà đặt lời. Hầu hết đều được in ronéo phổ biến rộng rãi đến các thành viên phong trào từ Du Ca Lòng Mẹ Darlac lan xa ra đến khắp mọi vùng miền đất nước. Nhiều ca khúc Nguyễn Quyết Thắng mãi đến tận bây giờ vẫn còn âm vang trong lòng người yêu nhạc về thơ Nguyễn Minh Nữ các bài: Hát Rong Giữa Đồi/ Yêu Dấu ... Đoàn Văn Khánh: Những Tối Hoa Xưa/ Suốt Đồi Lang Thang... Dạng viết lời trên nền nhạc Nguyễn Quyết Thắng của Nguyễn Minh Nữ các bài: Lá Xanh Đồi/ Phụng Xưa/ Ô Mai ngày xưa/ Biên Biệt Bóng Trăng Tan... Đoàn Văn Khánh các bài: Trở Lại Ban Mê/ Mù Sương/ Hát Giữa Vầng Trăng/ Nụ Cười Sen Ngát...

Chỉ vài tháng sau, Nguyễn Quyết Thắng nhận Quyết định giải ngũ rồi lập gia đình với Minh Chiến ngày 31. 08.1970. Tổ ấm của hai vợ chồng vun đắp tại 83 Lê Văn Duyệt – nơi đây cũng từng có một thời bùng bùng nhạc dậy lời lời thơ reo...

Đoàn Văn Khánh

Hoàng Kim Oanh NÔNG NÀN TIẾNG VỌNG BAN MÊ

*Như Chúa chọn loài người
Để gieo trồng Thiện - Ác,
Ta chọn một ánh mắt
Để làm thơ suốt đời.*

Đó là Đoàn Văn Khánh những ngày thanh xuân vừa bước vào yêu. Một ánh mắt thôi đã có thể trói hồn người thi sĩ khiến anh “bước ngắn bước dài”, “bước cao bước thấp” quên hết đất trời nắng mưa, dẹt nên những khúc yêu đương thật hồn nhiên rộn ràng:

*Em đi giữa phố che mưa
Mắt xanh nũng nịu gió đùa áo bay
Tôi đi bước ngắn bước dài
Bước cao bước thấp, bước hoài dưới mưa
(Suốt đời lang thang)*

Nguyễn Minh Nữ từng nói về thơ Đoàn Văn Khánh “Thơ của Khánh nồng nàn trữ tình. Chất lãng mạn của thơ được mô tả rất thực và rất bay bổng vì tác giả không phải ngồi tưởng tượng suông mà gần như đích thân tham dự vào các cuộc tình một thời đó. Yêu đắm đuối chỉ vì một ánh mắt, hay chỉ vì một mái tóc, và thất tình ngay vì ánh mắt đó không chỉ nhìn một người, và mái tóc đó không phải chỉ mình Khánh thấy. Yêu thật nhanh, yêu cuồng nhiệt và cũng quên thật nhanh bởi yêu từ bóng sắc”. Nhận định này của người bạn thuở thiếu thời của anh đã giúp tôi mở thêm một góc nhìn thú vị về thơ Đoàn Văn Khánh.

Nhưng cũng chính cái hồn nhiên của yêu và hồn nhiên của chia xa đó đã cuốn hút Nguyễn Quyết Thắng lạ lùng. Như phần đầu tập Chút tình đọng lại này, khi viết về Nguyễn Quyết Thắng, qua hồi ký của anh, chúng ta biết anh sống chân tình và yêu chỉ một người, và nâng niu mỗi tình duy nhất trong đời cho đến hôm nay, không hề có những lãng đãng rong chơi lãng mạn như Đoàn Văn Khánh.

Những cảm xúc tình yêu lứa đôi trong thơ Đoàn Văn Khánh đã kích thích Thắng dữ dội, cho nên, khi vừa quen nhau năm 1971, thơ của Đoàn Văn Khánh đã thổi bùng lên cho nhạc của Nguyễn Quyết Thắng những ca khúc trữ tình đắm đuối như Suốt Đời Lang Thang, Những Tối Hoa Xưa, Cái Hẹn Đầu, Tình Mơ.

Ngược lại, như một phản ứng kếp, chính Nguyễn Quyết Thắng bằng những rung động lãng mạn trong các âm giai tiết tấu nhạc đã chuyển đến Khánh các ca khúc không lời, và Khánh đơm hoa kết trái viết lời cho các ca khúc như Làn Trở Lại Ban Mê, Hát giữa vầng Trăng, Mùa Sương....

Những bài phổ nhạc của Đoàn Văn Khánh trong Album 1 Chút tình đọng lại này đều đi theo chủ đề tình yêu tuổi mộng mơ với nhiều cung

bạc. Từ Cái hẹn đầu cơn mưa làm ngăn trở, trái tim chàng run rẩy cầu xin “Chấp tay tôi lạ, trời chưa bọn tôi”, đến rộn ràng Những tối hoa xưa e ấp, rồi chia xa trong Suốt đời lang thang “Con chim xanh vỗ cánh bay lên trời”, trở lại đắm say trong Làn trở lại Ban Mê và Hát cho đôi chim quỳên trong đêm tình nhân cho dù chỉ là những phút tình nồng qua mau...

*Hát khúc ca đêm tình nồng.
Đàn hòa âm thiết tha
Cùng đùa vui dưới hoa
Cho nhau những phút qua mau
(Hát cho đôi chim quỳên)*

Trong trẻo. Hồn nhiên. Không chút tính toán. Yêu... bởi vì yêu thôi.

Nhưng cũng phải chăng là để chạy trốn cuộc đời mà anh cho là quá buồn, chỉ là một chuỗi lâm than, oan khiên:

*Cuộc đời là chuỗi lâm than buồn,
Mặt trời là bóng oan khiên,
Loài người tìm đến trời thương nhớ,
Bồi hồi ngày tháng trích tiên.
(Hát cho đôi chim quỳên)*

Nhà thơ-nhà văn Đoàn Văn Khánh, một trong những thành viên chính của Tập san Văn học - Nghệ thuật Quán Văn (QV), vốn từ một nhà giáo mặc áo lính, tuy nguyên quán là Nam Định xa xôi phương Bắc nhưng anh đã lưu lạc cùng vận nước nổi trôi và có một phần đời hoa

mộng gắn bó với miền đất cao nguyên Ban Mê núi rừng lồng gió trước khi chọn Sài Gòn làm nơi chốn dừng chân. Tôi thật sự ngạc nhiên khi bắt gặp trong Chút tình động lại hình ảnh một Đoàn Văn Khánh tuổi học trò ngu ngơ “thương em xé vở học trò, ban khuya cắn bút làm thơ tỏ tình” trong Những tối hoa xưa ấy, một Đoàn Văn Khánh thật hồn nhiên, trẻ trung, tinh nghịch dí dỏm, không kém tình tứ và đắm say trong các ca khúc mà bạn anh, nhạc sĩ Nguyễn Quyết Thắng đã chọn phổ nhạc, hay ngược lại, Đoàn Văn Khánh viết theo nền nhạc của bạn. Thơ và nhạc hoà quyện lạ lùng ngay từ cái duyên đầu gặp gỡ. Nửa thế kỷ đã qua từ 1971 họ gặp nhau. Đó là một đêm Ban Mê hạnh ngộ chỉ có tiếng đàn tiếng hát, như Đoàn Văn Khánh kể lại: “Cứ thể đàn xen giữa nhạc Nguyễn Quyết Thắng với thơ Đoàn Văn Khánh và Nguyễn Minh Nữu hùng hực tuôn tràn bất tận đến khi nhìn ra ngoài đường thì đã tới giờ giới nghiêm.”

Ôi, những bài thơ tình trong veo đầu đời, khi anh còn rất rất trẻ, rất thành thực, không quá nhiều trau chuốt hay kỹ thuật ngôn từ mà vẫn đầy xôn xao, rạo rức:

*Cho tôi vạt nắng long lanh
để tôi cái hẹn hò xanh hương trời
(Cái hẹn đầu)*

Một Đoàn Văn Khánh chân thành mà đa tình say đắm trong tình yêu, khi van lơn: “Trời mưa, van trời đừng mưa/chấp tay tôi lạy trời chừa bọn tôi”, khi bồi hồi “Bên hàng lá ngủ chơi vui/treo nghiêng chiếc bóng, bồi hồi phố khuya” để chàng phải Suốt đời lang thang đã được Nguyễn Quyết Thắng thổi vào những giai điệu đẹp lung linh cho biết bao bạn trẻ bước vào tình đầu chợt bắt gặp chính mình. Những sắc màu

rộn ràng ấm áp trong các bức tranh của hoạ sĩ Trương Vũ Như thổi vào xuân, Hồi sinh đặt bên cạnh đã góp phần thể hiện chủ đề tình yêu trẻ trung trong trẻo này.

Tình tứ nhất có lẽ là ca khúc Cái hẹn đầu qua tiếng hát Ngọc Thanh và giai điệu luyến láy, điệp từ, điệp khúc được Nguyễn Quyết Thắng nhấn mạnh, tăng cấp, nhằm lột tả tâm trạng mơ mộng yêu đương của chàng trai lần đầu hò hẹn:

*Chiều nay/một buổi chiều thôi (2)
Bóng người rợp lấy/ bóng tôi tuyệt vời (2)
Tuyệt vời chiều nay.*

Rồi sự thăng thất thất vọng của chàng qua một dòng thơ cũng được luyến láy đầy cảm xúc xót xa, luyến tiếc, bất lực bởi loạt thán ngữ “Thôi rồi!” hết sức thành công:

*Trời mưa (2) Thôi rồi! (2)
Lệ trời như nước mắt tôi chan hoà (2)
Thôi rồi! Thôi rồi!
Lệ trời như nước mắt tôi chan hoà (2)*

Bức Vũ điệu dưới trăng của anh Trương Vũ ở đây cảm nhận có một sự cách điệu độc đáo. Tên tranh là vậy nhưng không hề có trăng hay bóng dáng của trăng. Chỉ có hoa cỏ sắc màu nồng ấm rộn ràng, cây cối lớp lớp chuyển động tưởng như một lễ hội từng đôi, từng đôi dập dìu... trong thấp thoáng ánh mưa...

Nhưng có lẽ, ấn tượng nhất với tôi vẫn là bài hát đầu tiên tôi nghe:

Lần trở lại Ban Mê. Một hòa quyện tuyệt vời của cảnh, của tình, của thơ, của nhạc. Tiếng hát ca sĩ Minh Chiến cứ giăng mắc trong hồn tôi những sớm mai hồng, những hàng Phượng Vỹ, những núi những đồi miệt mài ươm mơ.

*Yêu đương nào nức nở.
Ký ức nào xanh xao.*

Giấc mơ Ban Mê trở đi trở lại trong điệp khúc hoài niệm mất mát của một tình yêu thánh thiện thanh khiết đẹp như “giấc mộng ngọt ngào môi thơm”, giấc mộng ái ân diễm tuyệt mà đến thiên nhiên cũng đem lòng ganh đua tình tự “mây bay qua mạn nông và hôn lên môi Phượng Hồng”. Đoàn Văn Khánh thật tài tình trong biến hoá hoà trộn chuyển nghĩa những từ ngữ chỉ các cung bậc của yêu đương. Không có một lời dung tục nào làm vẩn đục tình yêu thiên thần cả đất trời cùng “mơn trớn ru nồng nàn cùng ta hát lời yêu thương”. Nhưng “bừng tỉnh từ cơn mơ” trở lại chốn xưa, khi “mòn dấu bước chân đời”, sau những “con phong ba ngàn trùng”, trở lại Ban Mê, “núi đồi vẫn miệt mài ươm mơ”, hạ vẫn trắng giữa rừng thu chưa thay lá, chỉ có em nay đã vào thiên thu, còn chẳng chỉ có “mộ sâu xõa tóc hư vô”, còn chẳng chỉ có “hương liêu trai tìm về” trong cơn mơ nào nề, chỉ có đất trời ngời khóc bơ vơ...

*Trở lại Ban Mê ngời nức nở cung đàn
Từ trong tê buốt dòng máu nóng xanh xao
Xa xưa em hẹn thề
Làn hương liêu trai chợt về
Tiếng vọng thật buồn. Ban Mê.*

Hoàn toàn là một Đoàn Văn Khánh khác với những vần thơ anh viết năm 19 tuổi, đăng trên Tạp chí Bách Khoa từ 1974. Tôi đã tự lùi về quá

khứ bao nhiêu ký ức thời quê hương bình lứa để đọc bài lục bát lạ lùng lẽ thường không dành cho một người quá trẻ như Đoàn Văn Khánh 49 năm trước:

*Hai tấm ngắn. Bốn tấm dài
Lâm lì tôi đóng quan tài cho tôi
Khuya nay khâm liệm con người
Tôi làm con thú nói cười huyền thuyên.
(Hoá kiếp tôi)*

Tự tay mình đóng chiếc quan tài “khâm liệm con người”, khâm liệm tuổi trẻ, khâm liệm ước mơ, khâm liệm tình yêu, khâm liệm khát vọng yêu đương hoa mộng của con người. Tôi làm con thú. Không trái tim rung động. Không biết vui. Không biết buồn. Chỉ có mệnh lệnh. Tôi làm cái máy. Nói cười huyền thuyên. Một thế hệ già trước tuổi. Một thế hệ bị đánh cắp mọi ước mơ hoài bão làm người. Đó là những vần thơ bi đát, tuyệt vọng đến nỗi phải tự tay mình phải đóng vào quan tài “hoá kiếp” chính mình. Tuyệt vọng. Bế tắc. 19 tuổi, chàng hãy còn trẻ lắm nhưng cũng khí khái biết bao: Cần chi những thứ vật vãnh áo com bạc tiền danh lợi đua chen. Cần chi tương tranh máu chảy ruột mềm. 21 tuổi. Chàng chưa chát nhận ra mọi thứ danh hiệu chỉ là giả trá phù phiếm phỉnh lừa tuổi trẻ: “Hiệp thương, hưu chiến, yên bình... vu vơ”, chấp nhận thân phận một thế hệ mất mát (The Lost Generation):

*Tôi làm con thú khù khờ
Vẫy đuôi hạnh phúc bên bờ vực sâu
Tôi làm cây súng hai đầu
Đong đưa bóng chết qua cầu thế gian.
(Hoá kiếp tôi)*

Dấn thân vào cuộc chiến khốc liệt, cây cầu thế gian; mà tuổi thanh xuân Việt Nam đi qua quá chênh vênh, mờ mịt... và dường như chỉ có một đích đến cuối cùng: sự hủy hoại và cái chết. Biết là vậy. Nhưng bốn phận công dân, chàng chấp nhận tự làm xiếc với chính sinh mạng mình, chính thân phận mình giữa hai bờ sinh tử, thực hư... trong bom đạn vô tình... Song, nghịch lý là chính những năm tháng phủ màu tuyết vọng ấy, thơ Đoàn Văn Khánh đã bật lên tiếng nói hy vọng gởi trao triu mến dịu dàng: “Thơ dành cho những tháng ngày sau”.

Ôi giấc mơ xa xỉ diễm tuyết mùa chinh chiến. May sao, giấc mơ hoài vọng đó đã không bị dập vùi tan nát bởi bom đạn bạo tàn. Người lính đã bước qua tử sinh trở về để giấc mơ thành hiện thực. Và Thơ, điều xa xỉ ấy, bây giờ đã được Đoàn Văn Khánh chấp cánh vui buồn mưa nắng nắng mưa, nắn nót tự tình cùng tình yêu và nhân thế với nhiều lắng đọng suy ngẫm, tuy sự trở lại này cũng khá muộn màng: mãi đến ba mươi năm sau 1975. Hành trang 3 tập thơ Sáng muộn trăng (2005), Hành hương (2008) và Khuya thấp nắng (2013), chính là “những cảm thức Hư Vô về kiếp nhân sinh, có màu sắc riêng, góp phần thức nhận “tính bản thiện” ở con người để thực thi sứ mệnh cao cả của thi ca là hướng con người tìm về với các giá trị Chân – Thiện – Mỹ” (2)

Gần đây hơn, tiếp cận thế giới nghệ thuật của Đoàn Văn Khánh người đọc sẽ còn tiếp tục ngạc nhiên với 11 truyện ngắn và 11 ký sự ghi

chép trong tập truyện Âm ảnh đơn thân (2019). Từ địa hạt thi ca, quen chắt chiu từng khuôn vắn, dồn nén từng khoảnh khắc cảm xúc bất gặp qua một nhãn tự, một hình ảnh chọn lọc, Đoàn Văn Khánh đã đặt chân sang văn xuôi từ số 20, trong Bước tới xuân hồng trình làng tháng 1 năm 2014. Bài ký pha bóng dáng tự sự đầu tiên mở cho người đọc thấy một Đoàn Văn Khánh tài hoa uyển chuyển trong dẫn chương trình các buổi sinh hoạt văn chương như thế nào thì ngòi bút của ông cũng đa dạng nhiều chiều khi những mảnh vỡ hiện thực rời rạc tưởng không liên quan gì nhau trong đời sống cũng được tác giả kết nối tài tình trong một cấu trúc. Là một Phật tử thuần thành, dấu ấn những triết lý nhà Phật trong văn xuôi Đoàn Văn Khánh được thể hiện khá rõ nét qua kết cấu đậm tính hiện thực theo trục nhân - quả. Việc gì cũng có nhân và quả, trùng trùng liên đới, ràng buộc quy định lẫn nhau đưa người đọc đến một suy ngẫm về vòng nhân quả-quả nhân của con người trong cuộc trầm luân như một thông điệp đạo đức không ngừng báo động con người tỉnh thức.

Văn là người. Tôi thích những truyện nghiêng hẳn về số phận của những người phụ nữ trong cơn lốc xoáy biến thiên của thời đại. Mỗi truyện như một bức chân dung nhân thế đưa người đọc qua bao cung bậc hi nộ ái ố oan nghiệt đón đau của dòng đời. Một điều thú vị trong hệ thống nhân vật nam của văn xuôi Đoàn Văn Khánh người đọc dễ dàng nhận ra là motif những mẫu người trượng phu đầy nam tính. Các nhân vật của anh không nhiều lời, mạnh mẽ, tài năng, bản lĩnh, trách nhiệm và phóng khoáng, nghĩa hiệp, đường đường chính chính, phải trái phân minh có khi pha chút ngang tàng. Đặc biệt là biết thương hoa tiếc ngọc, trong những éo le tình trường thường có cách ứng xử rất cao thượng kể cả nhận phần thiệt về mình. Đẹp và nhân văn. Những phẩm chất khiến mỗi khi nghĩ về anh, tôi vẫn không thể không nghĩ đến quan

niệm chuẩn mực về người quân tử trong học thuyết Khổng Mạnh xa xưa, từng bị đả phá cho là phong kiến lạc hậu, dường như đã bị mai một, phôi pha...trong buổi đương thời, khiến cho “kẻ làm trai” bây giờ yếu hèn, tũn mụn, nhỏ nhen đến thảm hại...

12 năm sinh hoạt Quán Văn chung cùng anh, nụ cười nhân hậu, giọng nói thành Nam ấm trầm, phong cách vừa nghệ sĩ vừa chuẩn mực dứt khoát của anh trong những lần ra mắt, họp mặt... đã trở thành một phần không thể thiếu của QV mà tất cả anh chị em vô cùng quý mến. Với riêng tôi, anh còn là người anh tin cậy, sẵn sàng sẻ chia, sẵn sàng đứng đầu sóng ngọn gió cùng tôi mỗi khi khó khăn lẫn vui buồn...

Lạc vào thế giới của Đoàn Văn Khánh trong Chút tình đọng lại, tôi như tạm quên hết những sắc màu đen tối của cuộc đời, quên cả những bạc bẽo thế gian và cả những bước chân tàn phai của lẽ vô thường để gặp lại một Đoàn Văn Khánh lãng tử ngang tàng mà nồng nàn, mạnh mẽ, yêu và được yêu, ngồn ngộn đam mê buổi xuân thì...

*Thị Nghè,
8.2023
HKO*

BỪNG TÌNH TỪ CON MƠ
Sơn dầu trên bố, 30" x 24", thực hiện tháng 8-2018

LẦN TRỞ LẠI BAN MÊ

nhạc : Nguyễn Quyết Thắng
lời : Đoàn Văn Khánh

♩ = 72

Trở lại Ban - mê một sáng sớm mai hồng., rừng chưa thay
... .. mê phượng vĩ vậy tay chào dù cho mưa
lá, rừng có nhờ ta chẳng, qua bao nhiêu đoạn tình, từ khi nghe trong hồn
bão hạ vẫn trắng như xưa, mây bay qua mặt nồng và hôn lên môi phượng
1. mình giấc mộng ngọt ngào môi thơm. Trở lại Ban -
hồng núi đồi miệt

2.mãi ước mơ. Trăm nhờ thương rộn ràng, ngồi bên suối nghe thu
sang, môn tròn ru nồng nàn cùng ta hát câu yêu thương, nhưng ai đâu ngờ
rằng một chiếc bóng bỏ - vó, đêm khuya trong mộ sâu nằm xoa tóc hủ -
vó. Trở lại Ban - mê môn dấu bước chân đôi, hồn nghe như
... .. mê ngồi nắn nót cung đàn, từ trong tê
sóng hồn chấp cánh lên - dềnh, cơn phong ba ngàntrùng còn vây quanh ta một
buốt dòng máu nóng xanh xao, xa xưa em hẹn thề làn hương liễu trai chợt
3. mìn cúi đầu gọi người thiên thu. Trở lại Ban
về tiếng vọng thật
4. ...buồn Ban - mê

TRỞ LẠI BAN MÊ

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Thơ Đoàn văn Khánh

Trở lại Ban-mê một sáng sớm mai hồng
rừng chưa thay lá, rừng có nhớ ta chăng,
qua bao nhiêu đoạn tình, từ khi nghe trong hồn mình
Giấc mộng ngọt ngào môi thơm.

Trở lại Ban mê phượng vĩ vẫy tay chào
dù cho mưa bão hạ vẫn trắng như xưa,
mây bay qua mặt nồng và hôn lên môi phượng hồng
núi đồi miệt mài ươm mơ.

Trăm nhớ thương rộn ràng, ngồi bên suối nghe thu sang,
mơ trốn ru nồng nàn cùng ta hát câu yêu thương,
nhưng ai đâu ngờ rằng một chiếc bóng bơ -vơ,
đêm khuya trong mộ sâu nằm xoa tóc hư vô.

Trở lại Ban -mê mòn dấu bước chân đời,
Hồn nghe như sóng hồn chấp cánh lênh -đênh,
cơn phong ba ngàn trùng còn vây quanh ta một miền
cúi đầu gọi người thiên thu.

Trở lại Ban Mê ngồi nắn nót cung đàn,
từ trong tê buốt dòng máu nóng xanh xao,
xa xưa em hẹn thể làn hương liêu trai chợt về
tiếng vọng thật buồn Ban-mê.

HỒI SINH 2
Acrylic trên bỗ, 48" x 36", hoàn tất 8-2022

SUỐT ĐỜI LANG THANG

♩ = 100

nhạc : Nguyễn Quyết Thắng
thơ : Đoàn Văn Khánh

Em đi giữa phố che
mưa.
Mắt xanh nũng nịu
gió đùa áo bay ở hồ. Tôi
đi bước ngắn bước dài.

Bước cao bước thấp bước hoài dưới
mưa.
Coi như
lần trở lại này. Con chim xanh
vỗ con chim xanh vỗ
cánh bay lên trời. Bên hàng
lá ngủ yên vui. Treo nghiêng chiếc
bóng bồi hồi phố khuya.

SUỐT ĐỜI LANG THANG

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Thơ: Đoàn văn Khánh

Em đi giữa phố che mưa
Mắt xanh nũng nịu, gió đùa áo bay
Tôi đi bước ngắn bước dài.
Bước cao bước thấp, bước hoài dưới mưa.

Coi như lần trở lại này.
Con chim xanh vỗ cánh bay lên trời.
Bên hàng lá ngủ yên vui.
Treo nghiêng chiếc bóng bồi hồi phố khuya..

NHƯ TUỔI VÀO XUÂN
Sơn đầu trên bố, 24" x 20", thực hiện tháng 4-2019

NHỮNG TỐI HOA XƯA

nhạc : Nguyễn Quyết Thắng
thơ : Đoàn Văn Khánh

$\text{♩} = 100$

Năm mười - mười - năm hai - mười.

Tôi che mắt kiếm em cười rất trong.

Con trăng sớm biết mặt nồng. Bay ngang một sợi mây

hồng như mơ ồ... ồ... ồ... Thương em xé vở học trò.

Đêm khuya cần bút làm thơ tỏ tình.

Trên giòng lục bát mộng mênh. Gọi mưa về

lá hồn nhiên ngủ vui. Năm

mười mười - năm hai mươi. Có người xanh tóc

yêu người tóc xanh.

NHỮNG TỐI HOA XƯA

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Thơ: Đoàn Văn Khánh

Năm - mười - mười lăm - hai mươi.
Tôi che mắt kiếm, em cười rất trong
Con trăng sớm biết mặt nòng
Bay ngang một sợi mây hồng như mơ
Thương em xé vở học trò
Đêm khuya cắn bút làm thơ tỏ tình
Trên dòng lục bát mộng mênh
Gọi mưa về lá hồn nhiên ngủ vui
Năm - mười - mười lăm - hai mươi.
Có người xanh tóc, yêu người tóc xanh...

VƯỜN KHUYA, VŨ ĐIỆU DƯỚI TRĂNG

Chất liệu hỗn hợp trên bố, 24" x 18", thực hiện tháng 7-2019

CÁI HẸN ĐẦU

Barcode nghe nhạc

nhạc : Nguyễn Quyết Thắng
thơ : Đoàn Văn Khánh

$\text{♩} = 66$

Trời mưa, xin trời đừng mưa. Chắp tay tôi lấy trời chữa bọn
tôi. Trời mưa ! xin trời đừng mưa, bay đi mây vội vàng rồi sao..
dành. Cho tôi vàng nắng long lanh, Để tôi cái hẹn hò xanh gương

trời. Chiều nay một buổi chiều thôi. Chiều nay một buổi chiều
thôi, bóng người rợp lấy bóng tôi tuyết vời, bóng người rợp lấy bóng tôi tuyết
vời, tuyết vời chiều nay. Trời mưa ! trời
mưa ? ôi thôi rồi, thôi rồi, Lệ trời như
nước mắt tôi chan hòa. Thôi rồi, thôi rồi,
Lệ trời như nước mắt tôi chan hòa.

CÁI HẸN ĐẦU

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Thơ: Đoàn Văn Khánh

Trời mưa, xin trời đừng mưa.
Chấp tay tôi lấy trời chừa bọn tôi.
Trời mưa! xin trời đừng mưa,
Bay đi mây vội vàng rơi sao đành.
Cho tôi vầng nắng long lanh,
Để tôi cái hẹn hò xanh gương trời.
Chiều nay một buổi chiều thôi.
Chiều nay một buổi chiều thôi,
Bóng người rợp lấy bóng tôi tuyệt vời,
Bóng người rợp lấy bóng tôi tuyệt vời,
tuyệt vời chiều nay.
Trời mưa ! trời mưa ? ôi thôi rồi, thôi rồi,
Lệ trời như nước mắt tôi chan hòa.
Thôi rồi, thôi rồi,
Lệ trời như nước mắt tôi chan hòa.

ĐỜI SỐNG TRONG HANG ĐỘNG

Sơn dầu trên bố, 30" x 24", 2007.

HÁT CHO ĐÔI CHIM QUYÊN

Nhạc : Nguyễn Quyết Thắng
Lời : Đoàn Văn Khánh

♩ = 115

Cuộc đời là chuỗi lằm than buồn, mặt trời là bóng oan
khiên, loài người tìm đến trời thương nhớ, bồi hồi ngày tháng trịch
tiên. Đêm yêu u - mê đêm mù lòa. Đêm mưa đông, đêm điên
cuồng. Đêm thanh - thiên thân quen giọt buồn đêm hoang mang giết hờn
ta. Hát khúc ca đêm tình nồng. Đàn

hòa âm thiết tha Cùng đùa vui dưới
hoa cho nhau những phút qua mau.
Vùng trời hạnh phúc thần tiên này, vùng ngọt ngào bóng chim Quyên.
Vùng trời rợp bóng hồn nhiên đó, tràn đầy hạnh phúc với ta.
Như chim xanh bay đi tìm đàn, chim bay lang thang lên ngàn.
Sao em không vui em lại sầu khi đôi ta đã gần nhau.
Sao em không vui em lại sầu khi đôi ta đã gần nhau.

HÁT CHO ĐÔI CHIM QUYÊN

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Thơ: Đoàn Văn Khánh

Cuộc đời là chuỗi lăm than buồn,
Mặt trời là bóng oan khiên,
Loài người tìm đến trời thương nhớ,
Bồi hồi ngày tháng trích tiên.
Đêm yêu u - mê đêm mù lòa
Đêm mưa đông, đêm điên cuồng.
Đêm thanh-thiên thân quen giọt buồn
Đêm hoang mang giết hồn ta.
Hát khúc ca đêm tình nồng.
Đàn hòa âm thiết tha

Cùng đùa vui dưới hoa
Cho nhau những phút qua mau.
Vùng trời hạnh phúc thần tiên này,
Vùng ngọt ngào bóng chim Quyên
Vùng trời rợp bóng hồn nhiên đó,
Tràn đầy hạnh phúc với ta.
Như chim xanh bay đi tìm đàn,
Chim bay lang thang lên ngàn.
Sao em không vui em lại sầu
Khi đôi ta đã gần nhau.

Album 2

nhạc **Nguyễn Quyết Thắng**
thơ **Phạm Cao Hoàng**

1 - BÊN DÒNG POTOMAC

ca sĩ Ngọc Quy

2 - MÁI TRƯỜNG XƯA

ca sĩ Duyên Quỳnh

3 - SCIBILIA, NGÀY CUỐI THU

ca sĩ Ngọc Quy

4 - MÂY TRẮNG

ca sĩ Ngọc Quy

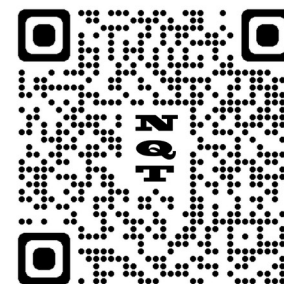
5 - MAI KIA TÔI LÀ HẠT BỤI

ca sĩ Nhã Quỳnh

Audio đính kèm trong ấn phẩm **Chút Tình Động Lại** gồm những ca khúc **Nguyễn Quyết Thắng** phổ thơ Bằng hữu :

Album 1 : lời-thơ Đoàn Văn Khánh ; **Album 2** : thơ Phạm Cao Hoàng ; **Album 3** : lời-thơ : Nguyễn Minh Nữ .

Album 2

Quý vị có thể dùng điện thoại tay scan Qrcode bên đây
Để nghe trọn bộ 5 ca khúc do **Nguyễn Quyết Thắng**
phổ thơ **Phạm Cao Hoàng**

Phạm Cao Hoàng

NGUYỄN QUYẾT THẮNG - MINH CHIẾN NIỀM ĐAM MÊ ÂM NHẠC

Nguyễn Quyết Thắng là nhạc sĩ du ca nổi tiếng, được nhiều người biết đến với những ca khúc tiêu biểu của anh: ĐÚA HỌC TRÒ TRỞ VỀ, HÁT TỪ TIM HÁT BẰNG HƠI THỞ, TRỞ LẠI BAN MÊ... Anh sinh năm 1949 tại Hà Nội, di cư vào nam năm 1954 và cùng gia đình sống ở Ban Mê Thuột. Anh là người sáng lập đoàn du ca Lòng Mẹ ở Ban Mê Thuột năm 1965 và tham gia các sinh hoạt du ca cùng các bậc đàn anh Nguyễn Đức Quang, Đinh Gia Lập từ thập niên sáu mươi cho đến nay. Anh bền bỉ gắn bó với các sinh hoạt này, kể cả khi anh sang Hòa Lan định cư vào năm 1981.

Tiếp xúc với anh và xem anh trình diễn trước khán giả, tôi nhìn thấy ở anh một niềm đam mê âm nhạc mãnh liệt. Niềm đam mê ấy đã nuôi dưỡng tâm hồn anh và trải qua hơn 40 năm nổi trôi theo những thăng trầm của lịch sử, chiều nay, 13.4.2013, ở Virginia, anh vẫn ôm đàn hát trước bạn bè và những người hâm mộ. Phong độ vẫn có thừa.

Chính anh là ca sĩ trình diễn những ca khúc của mình. Anh có giọng hát điêu luyện, truyền cảm và thu hút người nghe. Bên cạnh anh, cùng trình diễn với anh là ca sĩ Minh Chiến- người bạn đời của anh. Từ bao nhiêu năm qua tôi vẫn yêu mến hình ảnh những cặp nhạc sĩ-ca sĩ trình diễn bằng đàn guitar: Trịnh Công Sơn – Khánh Ly, Lê Uyên – Phương. Lòng yêu mến đó vẫn còn nguyên vẹn khi nhìn Nguyễn Quyết Thắng – Minh Chiến ôm đàn guitar thể hiện những ca khúc của mình. Có một chút xúc động vì đã gần bốn mươi năm tôi mới bắt gặp lại những hình ảnh như thế này. Đẹp và lãng mạn. Và chỉ biết dâng tặng cuộc đời này niềm đam mê nghệ thuật của mình.

Tuần tới các bạn lại trở về Hòa Lan. Bạn bè ở đây sẽ giữ mãi những hình ảnh thật đẹp ấy. Và tiếng hát của các bạn chắc chắn sẽ còn vang lên ở nhiều nơi trên trái đất này.

*Phạm Cao Hoàng
Virginia, 13.4.2013*

Hoàng Kim Oanh
**PHẠM CAO HOÀNG,
HẠT BỤI MỘT TRỜI ĐÔNG BẮC
NHỚ THƯƠNG**

Trong Chút tình đọng lại, người đọc người nghe sẽ bắt gặp chân dung Phạm Cao Hoàng qua năm thi phẩm được sáng tác rải rác trong 20 năm trở lại đây: Trở về mái trường xưa (1999), Khi dừng lại bên dòng Potomac (2005), Mây trắng (2009), Scibilia ngày cuối thu (2014) và Mai kia tôi là hạt bụi (2014). Minh họa cho năm ca khúc này là 5 bức tranh cũng đầy ấn tượng của anh Trương Vũ mà tôi đã vô cùng xúc động khi mày mò tìm ẩn số...

Cảm nhận đầu tiên: bài thơ nào cũng man mác buồn. Và buồn...

Không nẫu nuốt đòn đau vật vã mà lặng lẽ thấm vào mọi miền phế phủ. Tâm thức lưu lạc và trở về cứ ngưng đọng trong từng bóng chữ. Đọc lời thơ, nghe những giai điệu khi dịu dàng khi nức nở vút lên cả một trời Đông Bắc mênh mang cứ trải khắp hồn, tôi lại nhớ ngôi nhà bên dòng suối một buổi sáng mùa thu anh Nữu đưa đến vội trong sắc

lá thu đang trở vàng vùng mơ mộng Virginia. Rời Việt Nam 1999, nhà thơ Phạm Cao Hoàng đã đi qua bao nhiêu giằng xé của kẻ buộc phải từ bỏ nơi chốn quê nghèo mái tranh đồng ruộng đói nghèo lam lũ có mẹ có cha gần bó máu thịt cùng những tình thân đùm bọc nấu nướng. Vẫn không thôi thương nhớ đêm sương cao nguyên Đà Lạt một thời ôm giấc mộng yêu đầu cùng Cúc Hoa. Cho dù anh chị “đã đi và đã đến”, đã “bên nhau thủy tận sơn cùng”, đã cùng tìm thấy dòng sông bình yên cuối đời bên nhau nhưng sao chưa bao giờ hồn không khoắc khoải... Có nhiều khi Ta vẫn là Ta đó. Ta hôm nay bình yên thông dong để huê hạnh phúc trọn đầy không cầu ước gì hơn nữa.

Nhưng vẫn có một Ta nữa sao cứ chạnh lòng thương mãi một Ta những ngày xưa rất xưa. Trường xưa. Người xưa. Thơ ấu xưa. Xa quá rồi. Thất lạc thật rồi. Một quê nhà yêu dấu. Một gốc phượng già, một cây bàng xưa. Người về chẳng còn ai ngoài ký ức nước nở:

*ai còn, ai đi, ai nhớ?
cuối trời hiu hắt mây bay.
(Trở về mái trường xưa)*

Lưu lạc đâu chỉ có nghĩa chỉ ở không gian vật lý rời xa nơi chốn cội nguồn. Lưu lạc ngay trong chính mình. Trong nỗi đau đớn, dằn vặt của con người trong quá trình kiếm tìm hạnh phúc, kiếm tìm ý nghĩa của tồn tại và cả những gì đã mất. Thơ Phạm Cao Hoàng mang đầy những vết thương lưu lạc ấy. Tự đối thoại xoáy sâu những chấn thương tâm hồn bởi cuộc phân ly quá lớn của đất nước, bứt anh ra khỏi ruộng, khỏi đồng, khỏi núi, khỏi sông biển quê hương nặng tình cha nghĩa mẹ không sao nguôi quên, không sao đồng hóa được với hoàn cảnh mới hiện tại

mà anh không phải không yêu mến để cứ đau đầu tâm thức quay về ám ảnh một kiếp tha hương. Lưu lạc cả ngay trong vô thức trở về. Bởi phía chân trời cũ yêu dấu xưa nơi được thiết tha gọi bằng hai tiếng quê nhà, nay chỉ còn:

*buồn hiu hắt thương về chốn cũ
phía chân trời đã mịt mù xa”
(Khi dừng lại bên dòng Potomac)*

Thời gian. Tuổi tác. Giấc mơ tâm tưởng ngày một rời tầm tay. Tôi không sao không ghen thất lòng khi đọc những dòng kết này trong thơ anh:

*giọt sương đọng suốt mười lăm năm
ừ, khóc đi em cho đỡ buồn
quê hương còn đó nhưng xa lắm
và biết ngày về kịp nữa không
(Scibilia, ngày cuối thu)*

Ừ. Khóc đi em. Khóc đi. Ngày về. Ngày về... Quê hương còn đó. Xa lắm. Xa lắm. Và... kịp nữa không? Nguyễn Quyết Thắng đã xoáy sâu vào tâm trạng này khiến người nghe không khỏi nước nở. Thêm một Quê hương tàn chinh chiến. Một Cuối năm con chim toi tả quay về, hay Lối mòn trên đồi hoang cộng hưởng cùng những dòng thơ - nhạc này sao thốn thức cả một trời khoắc khoải xót xa. “Biết ngày về kịp nữa không?”. Hỏi cũng chính là đã có đáp án. Muốn trách. Muốn hận. Muốn thương. Muốn khóc...

Những dòng sông trong thơ Phạm Cao Hoàng cũng cứ thế trở đi trở lại trong tâm thức không bao giờ nguôi quên của anh. Văn hóa Đông Tây đều có sự gặp gỡ nhau ở quan niệm sông hay dòng sông là biểu tượng luân chuyển phong nhiêu của vạn vật. Sông cũng là biểu tượng của cái chết và sự đổi mới. Gaston Bachelard từng nói: “Dreaming by the river, I dedicated my imagination to water, to clear, green water, the water that makes the meadows green.” (1) (Mơ mộng bên dòng sông, tôi dành trí tưởng tượng của mình cho nước, cho dòng nước trong xanh, dòng nước làm cho đồng cỏ xanh tươi). Phạm Cao Hoàng dường như không dành trí tưởng tượng mà là gửi trọn tất cả ký ức yêu thương để mơ mộng bên dòng sông hoài niệm đôi bờ quạnh hiu những nhớ, những thương nén chặt cõi lòng từ tiếng mẹ ầu ơ:

*ngày đi về phía mặt trời
tôi nghe tiếng gọi của người năm xưa
và nghe tiếng mẹ ầu ơ
bên dòng sông với đôi bờ quạnh hiu
(Mây trắng)*

Và cũng không ít lần, hay có thể nói là nỗi đau tưởng đã nguôi quên lại thường trực dần vặt trong anh “một quê nhà bỏ lại sau lưng”:

*tôi đi và tôi đi mãi
quê nhà bỏ lại sau lưng
quê người gian nan vất vả
đường xa mây khói mịt mù
(Mai kia tôi là hạt bụi)*

Nghe đi nghe lại những bài thơ của Phạm Cao Hoàng được nhạc sĩ Nguyễn Quyết Thắng thổi buồn vào từng nốt nhạc tôi ngỡ buồn xưa về chiếm cả không gian thời gian.

Thêm một cảm thức trở về. Không tôi tả mà vẫn đau đáu ngoái về...

Đâu đành lòng ly biệt. Khói ngày xưa vẫn vương. Sương ngày xưa còn đọng. “Ngày về nhớ lúc ra đi/biển gào lên khúc biệt ly sao đành” (Mây trắng). Trong hồn tôi. Trong hồn em. Mãi còn đó “Một chút mây trời Lang Bian” thốn thức day dứt xót xa như ngày nào “những bước chân về đêm cao nguyên” (Scibilia, ngày cuối thu). Thậm chí bất cứ thời gian nào trong bốn mùa trời đất, những chiều thu, hay những đầu đông... chỉ một áng mây bay vẫn vơ cùng tự nhìn thấy quanh mình đó là mây với hồn thơ nặng tình quê hương đất nước cho dù anh đã buộc phải rời xa, là cả một trời thương nhớ thắt lòng:

*những chiều mùa thu lá rụng
những ngày lạnh buổi đầu đông
nhìn mây bay về cố xứ
nhớ quê hương đến thắt lòng.
(Mai kia tôi là hạt bụi)*

Nỗi niềm tuyệt vọng anh chỉ còn dồn nén trong thơ, mượn thơ chuyên chở tiếng lòng khoắc khoải ôm kín niềm khát khao trở về cho dù chỉ còn là hạt bụi cuối con đường sinh tử vẫn chưa thôi khát khao lang thang bay về phía có quê nhà...

*bây giờ còn mong chi nữa
tôi đi ở cuối con đường*

*mai kia tôi là hạt bụi
bay về phía Thái Bình Dương
(Mai kia tôi là hạt bụi)*

Vâng. Chúng ta đều đang ở cuối đường...
Thơ buồn như lời từ tạ.
Nhạc trầm như nén tiếng lòng đau.
Tranh thôn thức một trời giông bão ngập hồn.

Phạm Cao Hoàng đâu chỉ nói lên nỗi đau riêng của một mình anh. Tâm thức lưu lạc và trở về đã trở thành vô thức cộng đồng ngàn đời của dân tộc Việt từ thuở hồng hoang, từ buổi mẹ về với cha, từ cuộc loạn ly một phần tư thế kỷ hải hùng khói lửa điêu linh thất lạc cõi người...

*năm tôi vừa mười một tuổi
quê tôi bom đạn toi bời
bóng ma chiến tranh quay lại
hải hùng ôi tuổi thơ tôi!
(Mai kia tôi là hạt bụi)*

Những chấn thương cộng đồng một thời binh lửa hằn sâu trong ký ức cả dân tộc, giờ đây, qua thơ - nhạc Phạm Cao Hoàng - Nguyễn Quyết Thắng đang được tái diễn ám ảnh trong số phận cá nhân...

Với nhà thơ Phạm Cao Hoàng, tôi biết thơ trước khi biết người. Mà lại biết trong một hoàn cảnh thật buồn: Ngày đưa anh Nguyễn Bắc Sơn đến đài hóa thân ở Bà Rịa 4.8.2016. Trong khi chờ xe tang đưa anh từ Phan Thiết qua, tôi và nhà thơ Vũ Trọng Quang ngồi cà phê ở một quán

cóc vắng vẻ có phần xiêu vẹo trước cổng Trung tâm hòa thiêu. Chung quanh vẫn bạt ngàn lau lách. Trước mặt, vẫn chập chùng những đỉnh núi cao thấp. Vũ Trọng Quang tức cảnh, đọc chậm chậm hai câu thơ:

*núi ngó anh và anh ngó núi
núi đặng trời, anh đặng nổi đầu hiu.
(Nhớ Cúc Hoa)*

Lúc ấy, tôi không biết đó là hai câu trong bài Nhớ Cúc Hoa mà tác giả viết cho người vợ, người tình trăm năm son sắt bên anh, và cũng chỉ vừa kịp biết đến tên tác giả là Phạm Cao Hoàng. Nhưng hai câu ấy lại đeo đuổi chạm vào hồn tôi, khiến tôi liên tưởng cả một trời trống vắng cô đơn chất ngất của chủ thể trữ tình mà chỉ có núi cao vút lặng yên đối diện mới sánh cùng. Lúc ấy, nghĩ đến nỗi trống vắng của văn học miền Nam từ sự ra đi của Nguyễn Bắc Sơn, của Dương Nghiễm Mậu trước đó vài ngày, tưởng như những bóng núi đã in đậm vào văn chương nước nhà nay đã mờ xa vào cát bụi. Trời đổ mưa. Trên đường về, hai câu thơ của anh dẫn tôi lan man nhớ đến một bóng núi kỳ vĩ khác - Úc Trai Nguyễn Trãi - đã nói 600 năm trước, qua thủ bút của nhà văn Dương Nghiễm Mậu: “Nước chảy dễ gì trôi bóng núi”.

Vâng. Nước chảy cứ chảy. Dễ gì trôi...

Một sự khẳng định nhân cách kẻ sĩ trong ô trọc dòng đời.

Người xưa, người nay... rồi cũng đi vào cõi mộng...

Nhưng tiền các anh đi rồi, nhìn lại lòng nghe quá đổi đầu hiu...

Đó là phút đầu “gặp gỡ” Phạm Cao Hoàng của tôi.

Về nhà, nỗi điều hui của anh vẫn không ngừng ám ảnh, tôi đã search google tên tác giả Phạm Cao Hoàng để tìm đọc toàn bài có hai câu thơ ấy. Tên bài thơ nói “Nhớ Cúc Hoa” mà sao tôi nghe là cả một tâm cảnh mất mát hiện sinh trong bơ vơ kiếp người:

*rừng vì vút những đêm gió thổi
bóng anh chìm với bóng hư vô*

Trong một hiện thực nghiệt ngã, bi đát đến mức:

*anh sống dở và anh chết dở
giữa núi rừng cao ngất ngàn năm.*

Đem độ lòng mình với tự nhiên, người thi sĩ ấy chẳng trách sao đau đầu mãi cái tôi hữu hạn trong mệnh mệnh cao ngất ngàn năm, triệu năm... của cõi vô cùng.

Ấn tượng thứ hai của tôi là về bài Hành phương Đông qua giới thiệu của anh Phạm Ngọc Lư lúc anh ấy còn sinh thời khi hai anh em chat về Biên cương hành. Hành là một thể thơ cổ phong gân guốc gốc tích từ Trung Hoa, không dễ viết chút nào cả về kỹ thuật lẫn nội dung mà lâu nay hiếm người đặt bút, và thường là những bài dài hoặc... rất dài.

Hành phương Đông của Phạm Cao Hoàng (40 khổ thơ 4 câu) có thể được coi là bài hành dài nhất (2) thi ca Việt: 160 câu. “Hành” tức là đi, nhịp đi, quân hành, diễn hành, lưu thủy hành vân..., nội dung thường chất chứa một tâm sự bi hùng, bi tráng, khí khái, khinh bạc... từ đầu đến cuối. Âm hưởng từ giọng thơ bi tráng trong Hành phương Nam của Nguyễn Bính, Hành phương Đông của Phạm Cao Hoàng ám ảnh người

đọc bởi tâm thức lưu lạc của kẻ “sống nửa đời ta chẳng thấy quê hương” thất chí giữa dòng đời khi hoài bão vẫn chưa tan:

*Hỡi ơi trời đất vô cùng rộng
nào biết tìm đâu một mái nhà
(Hành phương Nam, Nguyễn Bính)*

*mây trắng quá và chiều tê tái lắm
biết về đâu giữa lúc hoàng hôn phai
(Hành phương Đông, Phạm Cao Hoàng)*

Chàng tuổi trẻ xót xa tri nhận “bụi dẫu có ngàn năm chờ đợi/cũng ngậm ngùi tan với hư không” tự ví mình như “bóng chim nào lạc cánh cuối trời xa” mà khắc khoải “đất rộng quá biết đâu là cố lý” đành chấp nhận một kết cuộc: “ta cùng người quay với bóng tang thương”. Khúc hành ấy Phạm Cao Hoàng viết năm 22 tuổi.

Không có ý định đi sâu vào giá trị bài Hành phương Đông của Phạm Cao Hoàng trong bài viết này, tôi chỉ muốn nhấn mạnh cảm nhận của tôi khi tiếp cận thơ anh. Nỗi niềm lưu lạc đã trở thành tâm thức lưu lạc hằn sâu trong các sáng tác của anh từ Đời như một khúc nhạc buồn (1972), Tạ ơn những giọt sương (1974) đến những sáng tác sau này trong Mây khói quê nhà (2010), Mơ cùng tôi giấc mơ Đà Lạt (truyện, 2013) và Đất còn thơm mãi mùi hương (2015). Bên cạnh đó, ngay trong các tiêu đề, tập thơ mới nhất vừa được anh tái bản, tên đất tên làng tên quê tên phố cứ bằng bạc hiện lên mặt thứ hai của cảm thức lưu lạc: khao khát trở về. Đây là hai mặt hòa quyện cho người đọc một cảm giác da diết khó tả. Có 3 không gian địa lý luôn thường trực xuất hiện dày đặc trong thơ Phạm Cao Hoàng cả trong thực lẫn mộng, trong thời gian hiện tại lẫn chiều dài

nổi nhớ: Tuy Hoà, Đà Lạt và Virginia. Nhưng hiếm có bài nào tách bạch, cứ như trong vô thức, cảm xúc của nhà thơ cứ tuôn trào “nghe mưa nơi này lại nhớ nơi xa” (TCS). Vô tình hay hữu ý, tôi cho rằng đó là đặc điểm thơ Phạm Cao Hoàng.

Ngoài tình yêu vô bờ dành cho những miền đất quê hương vương vấn và người vợ hiền yêu thương mà người đọc nào cũng đều cảm nhận cụ thể qua từng ký hiệu hình ảnh, ngôn từ, đọc 35 bài nhận định về thơ Phạm Cao Hoàng trên trang VHNT của anh, tôi vẫn thấy có một chút tâm hồn Phạm Cao Hoàng dường như còn bị lãng quên. Tôi mang mang thấy nỗi đau đớn chưa chát của anh trong Xin cho tôi được làm người Việt Nam dù anh nhận thức rõ thân phận người Việt Nam không tự do, cũng không được tôn trọng nhân phẩm bằng con ngỗng Bắc Mỹ, chỉ một con đi lạc mà Thị trưởng mở tiệc ăn mừng khi tìm được nó trở về. Hay trong Bò và Người, với thủ pháp ẩn dụ và nhân hóa, tôi thấy một Phạm Cao Hoàng với bao nhiêu là dồn nén, phần uất trước hiện thực, trào qua từng bức tranh phi lý trong quan hệ người với người cầm thú dã man. Đàn bò tội nghiệp bị hành hạ đòn roi, lao động cật lực, vắt sữa kiệt sức... nhưng vẫn “Đêm, chúng tôi nằm trong chuồng/mơ cùng nhau giấc mơ tự do”...

Năm bài thơ phổ nhạc của anh trong tuyển tập Chút tình đọng lại chính là một phần đậm nét của tâm thức lưu lạc và khao khát trở về này trong hồn thơ Phạm Cao Hoàng đã được Nguyễn Quyết Thắng hát thành năm ca khúc nhẹ buồn, yêu thương lắng đọng mà tha thiết xót xa... Theo tôi được biết, Nguyễn Quyết Thắng đến với thơ Phạm Cao Hoàng muộn hơn so với Đoàn Văn Khánh và Nguyễn Minh Nữ - hai nhà thơ từng cùng nhạc sĩ một thời Du ca sôi nổi, một thời tuổi trẻ hoa

mộng nồng nàn. Bắt đầu phổ thơ Phạm Cao Hoàng từ năm 2022, ngay sau bài đầu tiên Khi dừng lại bên dòng Potomac, anh đã ngỏ lời xin một tập thơ của Phạm Cao Hoàng. Tập thơ đã bật lên một tương giao đặc biệt cảm động về mối tình tuyệt đẹp thủy chung của Phạm Cao Hoàng - Cúc Hoa. Có lẽ, bởi anh thấy trong đó chính mối tình sắt son cổ tích của anh và Minh Chiến. Càng đọc, càng khám phá ra cái chất Nồng Ấm, Sâu Lắng một cách mộc mạc, Trữ Tình kín đáo mà đầm thắm thiết tha trong thơ Phạm Cao Hoàng, ngỡ như nói giùm anh những điều giấu trong tiềm thức chưa viết nên lời. Nhạc Nguyễn Quyết Thắng cũng đã thay đổi không còn các nhịp điệu dồn dập rộn ràng thời Du Ca nữa mà thiên về một cái gì nhẹ nhàng hơn, khám phá mới hơn về chất trữ tình, bàng bạc xót xa, luyến nhớ không cùng...

Lần này, nói theo Nguyễn Minh Nữ, thơ Phạm Cao Hoàng đã làm cho hồn nhạc Nguyễn Quyết Thắng nở hoa.

Ở góc độ tình thân, một trong những duyên hạnh ngộ khác với nhà thơ Phạm Cao Hoàng là cuộc gặp gỡ tình cờ năm 2016, anh chị về, tôi đã lần đầu tiên gặp anh chị cùng Vũ Trọng Quang. Những gì tôi đọc về anh qua lăng kính bạn bè hoàn toàn đúng vậy. Một nhà thơ-nhà giáo nhẹ nhàng, tinh tế, thân tình nhưng kiệm lời và có chút gì đạo mạo, chút gì xa vắng... Anh chị cũng đã đến tòa soạn Quán Văn tạm biệt anh em trước khi quay về quê hương thứ 2. Và lần đó, tôi cũng bất ngờ khi nghe anh kể về bức thư cuối cùng của anh Đình Cường nhờ anh Nguyễn Minh Nữ mang về Sài Gòn, đó là mấy dòng trong tấm card-postal anh gửi cho tôi. Xúc động vô cùng. Vài tháng sau đó, Quán Văn số 40 ra mắt tháng 10.2016 cũng đã dành hẳn một chủ đề Mây khói quê nhà để giới thiệu chân dung văn học Phạm Cao Hoàng qua cái nhìn và cách cảm

nhận của mười tác giả trong ngoài nước (3) được mọi người đón nhận bằng nhiều đồng cảm, trân quý.

Nghĩ về Phạm Cao Hoàng, ký ức tôi bỗng cứ kéo quay lại thước phim lần gặp gỡ tháng 10-2019 ở Virginia. Với sự ân cần chu đáo của anh và anh Nguyễn Minh Nữ cùng thịnh tình yêu mến Sài Gòn của mọi người, tôi như người em nhỏ trong vòng tay ấm áp của những anh chị tên tuổi trong giới văn chương vùng Đông Bắc. Tôi biết, đó là nhờ cái bóng của anh và anh Minh Nữ... Tôi vẫn nhớ ngôi nhà xinh xắn có dòng suối uốn quanh mà tôi đi qua nhiều con đường rợp lá vàng lá đỏ đang chuyển mùa của các con đường thu Virginia để đến. Nơi đó có nụ cười hiền của chị Cúc Hoa, có giọng nói ấm áp như tôi từng nghe lần đầu ở Sài Gòn một lần gặp chị. Chỉ ánh mắt và giọng nói ấy, tìm tôi bỗng bình yên thân thiết lạ thường. Một đóa hồng vàng lẻ loi nở chéch cồng vào nhà thật dịu dàng như lời chào lặng lẽ...

Nghĩ về Phạm Cao Hoàng, tôi lại nhớ đến Trang Văn học Nghệ thuật Phạm Cao Hoàng công phu, trang nhã, tin cậy với nhiều cây bút tên tuổi và 228 tác giả trong ngoài nước, khắp các châu lục tham gia và hơn 3000 bài viết đủ thể loại là một kho tư liệu quý mà những ai muốn tìm hiểu văn học miền Nam, văn học hải ngoại đều không thể không biết. Công phu và tâm huyết biết bao để duy trì kho sách mở tuyệt vời này. Và kết những dòng này, tôi muốn nói về một điều rất nhỏ mà ý nghĩa lại vô cùng. Trang Web anh làm chủ nhưng những vị trí trang trọng nhất anh có ô riêng cho những Đinh Cường, Trương Vũ, Ngô Thế Vinh, Thân Trọng Sơn, Trần Hoài Thu,... - những người bạn tài hoa đặc biệt mà anh quý trọng mến thương cả đức cả tài; tiếp đến các tác giả khác (228 vị), rồi mới đến ba chữ viết tắt tên anh PCH nhỏ xíu ở vị trí cuối cùng khiêm tốn nhất trên trang chủ mà những ai lần đầu, vô tình, có thể không chú ý, lướt qua...

Người Nhật Bản có một câu thành ngữ dân gian rất ý nghĩa: “Bông lúa chín là bông lúa cúi đầu”. Bông lúa càng trĩu hạt bao nhiêu sẽ càng cúi đầu thấp bấy nhiêu. Xúc động. Cái góc nhỏ khiêm nhường ba chữ PCH trên trang web của anh thật đẹp, thật đáng để tôi ngưỡng mộ, trân quý cúi đầu...

Thị Nghè

30.7.2023

Hoàng Kim Oanh

GHI CHÚ:

(1) <https://quotefancy.com/quote/1077271/Gaston-Bachelard-Dreaming-by-the-river-I-dedicated-my-imagination-to-water-to-clear-green>.

(2) Ngắn nhất là Tống biệt hành của Thâm Tâm (22 câu), Khúc Nam hành của Tuồng Linh (32 câu - 8 khổ), Hành phương Nam của Nguyễn Bính (40 câu), Nước mặn của Viên Linh (52 câu), Biên cương hành của Phạm Ngọc Lư (66 câu).

(HKO).

(3) Có thể đọc 10 tư liệu này trong 35 bài hiện đã cập nhật trên trang VHNT Phạm Cao Hoàng.

QUÊ HƯƠNG TÀN CHÌNH CHIẾN
Sơn dầu trên bố, 18" x 24", hoàn tất 16-6-2018.

BÊN DÒNG POTOMAC

Barcode nghe nhạc

thơ : Phạm Cao Hoàng
nhạc : Nguyễn Quyết Thắng

$\text{♩} = 60$

Khi dừng lại bên dòng Po - to - mac . Em bên tôi
vẫn rất dịu dàng Gió lồng lộng cả một trời Đông Bắc
Tóc em bay trong nắng thu vàng Và như thế mình
đi và đã đến Mình đã tìm và gặp được dòng sông

Tôi ngồi xuống để nghe sông hát Và đứng lên
ôm lấy mặt trời hồng Và như thế mình đi và đã đến
Đã bên nhau thủy tận sơn cùng Tôi nằm xuống
để nghe đất thở Tạ ơn đời độ lượng bao dung
Khi dừng lại bên dòng Po to mac Tôi và em
nhìn lại quê nhà Buồn hiu hắt thương về chốn
cũ Phía chân trời đã mù mù xa .

KHI DỪNG LẠI BÊN DÒNG POTOMAC

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Thơ: Phạm Cao Hoàng

khi dừng lại bên dòng Potomac
em bên tôi vẫn rất dịu dàng
gió lồng lộng cả một trời Đông Bắc
tóc em bay trong nắng thu vàng

và như thế mình đi và đã đến
mình đã tìm và gặp được dòng sông
tôi ngồi xuống để nghe sông hát
và đứng lên ôm lấy mặt trời hồng

và như thế mình đi và đã đến
đã bên nhau thủy tận sơn cùng
tôi nằm xuống để nghe đất thở
tạ ơn đời độ lượng bao dung

khi dừng lại bên dòng Potomac
tôi và em nhìn lại quê nhà
buồn hiu hắt thương về chốn cũ
phía chân trời đã mịt mù xa

Virginia, 2005

CUỐI NĂM, CON CHIM TÔI TẢ QUAY VỀ
Acrylic trên gỗ, 24" x 36".

MÁI TRƯỜNG XƯA

thơ : Phạm Cao Hoàng
nhạc : Nguyễn Quyết Thắng

$\text{♩} = 55$

Chiều nay ghé thăm trường cũ Nếp mình bên gốc phượng xưa Chợt
nghe trăm ngàn thương nhớ Hình như thu đã sang mùa Tìm
lại tuổi thơ chốn này Lăn theo những tháng ngày qua Lăn theo những dòng kỷ

niệm Tuổi thơ và những nụ hoa Chiều nay ghé thăm trường
cũ Cây bàng xưa vẫn còn đây Hối thăm những người thuở ấy Bạn
tôi nay ở phương nào Tìm lại người xưa chốn này Thầy
ơ, con đã về đây Ai còn, ai đi, ai nhớ ? Cuối trời hiu hắt mây
bay Chiều nay ghé thăm trường cũ Nghe mùa thu hát ngoài
kia Chợt nghe trong lòng man mác Những ngày thơ ấu xa xưa.

TRỞ VỀ MÁI TRƯỜNG XƯA

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Thơ: Phạm Cao Hoàng

chiều nay ghé thăm trường cũ
nếp mình bên gốc phượng xưa
chợt nghe trăm ngàn thương nhớ
hình như thu đã sang mùa

tìm lại tuổi thơ chốn này
lần theo những tháng ngày qua
lần theo những dòng kỷ niệm
tuổi thơ và những nụ hoa

chiều nay ghé thăm trường cũ
cây bàng xưa vẫn còn đây
hỏi thăm những người thuở ấy
bạn tôi nay ở phương nào

tìm lại người xưa chốn này
thầy ơi, con đã về đây
ai còn, ai đi, ai nhớ?
cuối trời hiu hắt mây bay

chiều nay ghé thăm trường cũ
nghe mùa thu hát ngoài kia
chợt nghe trong lòng man mác
những ngày thơ ấu xa xưa

Tuy Hòa, 1996

LỐI MÒN TRÊN ĐỒI HOANG
Sơn dầu trên bố, 24" x 30", thực hiện năm 2019.

SCIBILIA, NGÀY CUỐI THU

thơ : Phạm Cao Hoàng
nhạc : Nguyễn Quyết Thắng

Sci - bi - li - a * ngày cuối thu Tôi đuổi theo những đám sương
mù Và khi quay lại tôi nhìn thấy Một giọt sương
buồn trong mắt em Giọt sương đọng suốt mười lăm năm
Long lanh từ thuở xa quê mình Và em nói rằng em rất

nhớ Những bước chân về đêm cao nguyên Giọt sương đọng
suốt mười lăm năm Từ khi mình bỏ núi xa rừng Và
em nói rằng em rất nhớ Một chút mây trời Lang - bi - ang *
Giọt sương đọng suốt mười lăm năm Khóc đi em Ừ, khóc đi
em cho đỡ buồn Quê hương còn đó nhưng xa lắm Và
biết ngày về kịp nữa không Và biết ngày về kịp nữa không.

* Rừng Scibilia địa phận Virginia Hoa Kỳ
* Núi Langbiang thuộc địa phận Đà Lạt VN

SCIBILIA, NGÀY CUỐI THU

*Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng
Thơ: Phạm Cao Hoàng*

Scibilia, ngày cuối thu
tôi đuổi theo những đám sương mù
và khi quay lại tôi nhìn thấy
một giọt sương buồn trong mắt em

giọt sương đọng suốt mười lăm năm
long lanh từ thuở xa quê mình
và em nói rằng em rất nhớ
những bước chân về - đêm cao nguyên

giọt sương đọng suốt mười lăm năm
từ khi mình bỏ núi xa rừng
và em nói rằng em rất nhớ
một chút mây trời Langbiang

giọt sương đọng suốt mười lăm năm
ừ, khóc đi em cho đỡ buồn
quê hương còn đó nhưng xa lắm
và biết ngày về kịp nữa không

Virginia, 12.12.2014

BÌNH MINH SAU ĐÊM MƯA
Sơn dầu trên bố, 20" x 16", thực hiện ngày 14-6-2019.

MÂY TRẮNG

Barcode nghe nhạc

thơ : Phạm Cao Hoàng
nhạc : Nguyễn Quyết Thắng

$\text{♩} = 80$ A

Ngày đi về phía mặt trời Tôi nghe tiếng
gọi của người năm xưa ở ở .. Và nghe
tiếng mẹ ầu ơ Bên dòng sông với đôi bờ quanh
hiu Xóm thôn một thuở tiêu điều

Gian nan cùng với cuộc phiêu lãng này Ngày
về trắng hai bàn tay Người về ôm lấy
cụm mây trắng buồn Khỏi ngày xưa ấy còn
vương Sương còn đọng lại bên dòng cỏ thi
Ngày về nhớ lúc ra đi Biển gào lên
Chậm rãi ⊕
khúc biệt ly sao đành Vậy mà ... biệt biệt bao
năm Vậy mà ... biệt biệt bao năm .

MÂY TRẮNG

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Thơ: Phạm Cao Hoàng

tặng anh Trần Huân Ân

ngày đi về phía mặt trời
tôi nghe tiếng gọi của người năm xưa
và nghe tiếng mẹ ầu ơ
bên dòng sông với đôi bờ quạnh hiu
xóm thôn một thuở tiêu điều
gian nan cùng với cuộc phiêu lãng này
ngày về trắng hai bàn tay (*)
người về ôm lấy cụm mây trắng buồn
khói ngày xưa ấy còn vương
sương còn đọng lại bên dòng cổ thi
ngày về nhớ lúc ra đi
biển gào lên khúc biệt ly sao đành
vậy mà...
biền biệt bao năm

Virginia, 2009

() BÀI HÁT NGÀY VỀ, thơ Trần Huân Ân*

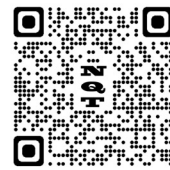

VÂN CẦU

Sơn dầu trên bố 20" x 16", thực hiện tháng 10-2016.

MAI KIA TÔI LÀ HẠT BỤI

Barcode nghe nhạc

thơ : Phạm Cao Hoàng
nhạc : Nguyễn Quyết Thắng

$\text{♩} = 50$ Chậm - Tự do

Năm tôi vừa mười một tuổi Quê tôi bom đạn tôi bời Bóng
ma chiến tranh quay lại Hải hùng ôi tuổi thơ tôi ! Lớn
lên dưới trời khói lửa Mẹ thương lo từng bữa ăn Cha thương, lo từng giấc
ngủ Chị thương, an ủi dỗ dành Rồi đến ngày tôi già
biệt đường đời vạm vỡ tôi đi Đường đời trăm may nghìn rủi Vẫn mong
có một ngày về Nhớ nhớ ngày tôi đi biển khóc Bóng cha tôi ở cuối
đường Và cánh đồng trơ gốc rạ Đất còn thơm mãi mùi hương

Nhớ nhớ ngày tôi đi mẹ khóc Ruộng vườn bỏ lại sau lưng Mây
mù che ngang đèo Cả Đường xa mưa gió mịt mù Tôi
đi và tôi đi mãi Đứng chân ở lại cao nguyên Tường đầu đất lạnh chim
đâu Nào ngờ đời vẫn chưa yên Tôi đi và tôi đi mãi Quê
nhà bỏ lại sau lưng Quê người gian nan vất vả Đường
xa mây khói mịt mù Tôi đi và tôi đi mãi Tôi đi tìm một mái
nhà Rồi một ngày kia dừng lại Bên rừng Sci - bi - li - a Những
chiều mùa thu lá rụng Những ngày lạnh buốt đầu đông Nhìn mây bay về cố
xứ Nhớ quê hương đến thất lòng Bây giờ còn mong chi nữa Tôi đi ở cuối con
đường Mai kia tôi là hạt bụi Bay về phía Thái Bình Dương .

MAI KIA TÔI LÀ HẠT BỤI

*Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng
Thơ: Phạm Cao Hoàng*

*hạt bụi nào hóa kiếp thân tôi
để một mai tôi về làm cát bụi
(TRỊNH CÔNG SƠN)*

năm tôi vừa mười một tuổi
quê tôi bom đạn toi bời
bóng ma chiến tranh quay lại
hãi hùng ôi tuổi thơ tôi!

lớn lên dưới trời khói lửa
mẹ thương, lo từng bữa ăn
cha thương, lo từng giấc ngủ
chị thương, an ủi dỗ dành

rồi đến ngày tôi già biệt
đường đời vạn nẻo tôi đi
đường đời trăm may nghìn rủi
vẫn mong có một ngày về

nhớ ngày tôi đi biển khóc
bóng cha tôi ở cuối đường
và cánh đồng trơ gốc rạ
đất còn thom mãi mùi hương

nhớ ngày tôi đi mẹ khóc
ruộng vườn bỏ lại sau lưng
mây mù che ngang đèo Cả
đường xa mưa gió mịt mù

tôi đi và tôi đi mãi
dừng chân ở lại cao nguyên
tương đâu đất lành chim đậu
nào ngờ đời vẫn chưa yên

tôi đi và tôi đi mãi
quê nhà bỏ lại sau lưng
quê người gian nan vất vả
đường xa mây khói mịt mù

tôi đi và tôi đi mãi
tôi đi tìm một mái nhà
rồi một ngày kia dừng lại
bên rừng Scibilia

những chiều mùa thu lá rụng
những ngày lạnh buổi đầu đông
nhìn mây bay về cố xứ
nhớ quê hương đến thắt lòng

bây giờ còn mong chi nữa
tôi đi ở cuối con đường
mai kia tôi là hạt bụi
bay về phía Thái Bình Dương

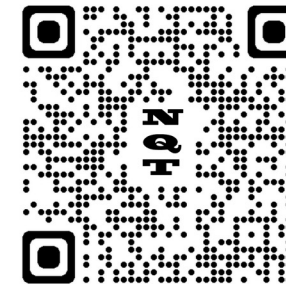
Virginia, November 2014

Album 3
nhạc **Nguyễn Quyết Thắng**
thơ **Nguyễn Minh Nữ**

- 1 - TƯỜNG CHỈ MƯA THÔI
ca sĩ JB Thanh Hưng
- 2 - HÁT CHO NHỮNG KẼ YÊU NHAU
ca sĩ Quốc Trường-Thiên Thanh
- 3 - PHƯỢNG XƯA
ca sĩ Bạch Thảo
- 4 - NGÁT THƠM KÝ ỨC
ca sĩ Ngọc Quy
- 5 - LÁ XANH ĐỜI
ca sĩ Ngọc Thanh

Audio đính kèm trong ấn phẩm **Chút Tình Động Lại** gồm những ca khúc **Nguyễn Quyết Thắng** phổ thơ Bằng hữu :
Album 1 : lời-thơ Đoàn Văn Khánh ; **Album 2** : thơ Phạm Cao Hoàng ; **Album 3** : lời-thơ : Nguyễn Minh Nữ .

Album 3
Quý vị có thể dùng điện thoại tay scan Qrcode bên đây
Để nghe trọn bộ 5 ca khúc do **Nguyễn Quyết Thắng**
phổ thơ **Nguyễn Minh Nữ**

Nguyễn Minh Nữ

HỒI ỨC CAO NGUYÊN VỚI NGUYỄN QUYẾT THẮNG

Có lần, nghe nhóm hợp ca giọng Nam bài “Đứa Học Trò Trở Về” của Nguyễn Quyết Thắng, tôi nồng nhiệt vỗ tay theo nhịp và ngồi bên dưới nhưng vẫn cao giọng hát theo, hào hứng như cái thời... ngày xưa đó.

Du Ca, những ca khúc cộng đồng, những sinh hoạt thanh niên, và những ước mơ, khát khao mà tôi mang theo từ thời trai trẻ lúc nào cũng như nằm sâu trong lòng tôi và bỗng nổi lên dạt dào mỗi khi có dịp.

Ngày xưa đó... Tôi gặp Nguyễn Quyết Thắng năm 1969 ở Ban Mê Thuột. Tôi 19 tuổi, mới ra trường và đang làm việc tại bệnh viện. Thắng 20 tuổi, đang bị thương và nằm bệnh viện chờ giải ngũ.

Khuôn mặt trắng trẻo thư sinh, thêm giọng hát trữ tình và ngón đàn Guitar điệu luyện hấp dẫn tôi ngay từ lần đầu tiên nhìn Thắng ôm đàn ngồi hát một mình ở hành lang bệnh viện. Tôi ghé tới gần, ngồi xuống rút điều thuốc châm môi và im lặng nghe Thắng hát.

Chúng tôi làm quen với nhau như vậy. Thắng tặng tôi một xấp những tờ nhạc của Thắng quay ronéo, trong đó một ca khúc đã được dùng làm nhạc chính của phim Trường Tô: ca khúc “Vất Tay Lên Trán” qua tiếng hát Thái Hiền. Tôi cũng tặng Thắng tập thơ quay ronéo mỏng dính, mà tôi không còn nhớ tên.

Ba hôm sau, Thắng ôm đàn đến và hát cho tôi nghe một bài thơ Thắng vừa phổ nhạc là bài “Giòng Ăn Năn”.

Lúc đó, khoảng giữa năm 1970, Đoàn văn Khánh cũng vừa đổi lên làm việc ở Ban Mê Thuật. Ba đứa tự nhiên kết nối với nhau thành một nhóm mà tình cảm và kỷ niệm vẫn còn giữ được đến bây giờ.

Nhớ về những ngày tháng đó, trong hào hứng của tuổi thanh niên, chúng tôi ngồi và suy nghĩ thật viễn mơ rằng khoảng năm ba năm nữa, khi không còn chiến tranh, chúng ta cũng vừa vượt qua khỏi cái tuổi mới lớn, mỗi người làm việc từ vị trí riêng, sẽ cùng nhau thực hiện một cơ sở văn nghệ liên kết với nhau thành Ấn Quán, Xuất Bản, Thư Trang, Tạp Chí, và Câu Lạc Bộ. Đã qua rồi cái thời Bút Nhóm, Thi Văn Đoàn, nên chúng tôi đặt tên là Cơ Sở Văn Nghệ Con Người. Thật tiếc là khi chúng tôi (Thắng, Khánh, Nữu) chưa kịp lớn để có cơ ngơi ổn định cùng chung tay thực hiện ước mơ thì đời đã đưa ba đứa đi ba phương trời...

Nguyễn Quyết Thắng là con người hiền hòa, đằm thắm, chơi với bạn bè nhún nhường, thường chịu đựng nhiều hơn. Đời sống rất đạo đức, yêu một người và yêu một đời, cho nên trong nhạc của Thắng thường là một thứ tình cảm trong sáng, nhẹ nhàng và hướng về quê hương đất nước. Nhưng nói như thế không phải Thắng là người dễ chịu, rất khó tính là khác. Cái gì Thắng cho là đúng thì đâu có chứng minh thế nào cũng không thuyết phục được, quá lắm, nghĩa là Thắng thấy không thể

phản bác được thì Thắng im lặng và ... tiếp tục suy nghĩ theo ý của mình. Trong hơn trăm ca khúc Thắng viết xuống, nhiều nhất vẫn là những ca khúc viết về thân phận con người và tình yêu nồng nàn với đất mẹ. Và thực sự là Thắng rất thành công ở thể loại này. Thí dụ ca khúc “Vất Tay Lên Trán”:

Còn về tình yêu, có lẽ chỉ năm ba bài rất hồn nhiên và cũng rất nhẹ nhàng. Thắng phổ nhạc thơ của nhiều người, dường như cũng với tiêu chí đó, những lời thơ về thân phận, về đất nước. Những ca khúc tình yêu đắm đuối thì có lẽ chỉ có trong những ca khúc nhạc của Thắng nhưng người viết lời là Đoàn văn Khánh hoặc tôi.

Nhớ hoài khoảng năm 72, Thắng thực hiện tuyển tập nhạc đầu tiên lấy tên một bản nhạc tôi viết lời cho Thắng là Lá Xanh Đời làm tên chung. Thắng còn quý mến giao cho tôi viết lời dẫn nhập cho tập nhạc, là một vinh dự cho tôi thời 20 tuổi. Tôi viết liền, rất chân thành và rất thực về nhạc của Thắng và con người Thắng. Tôi không nhớ rõ đại khái là “Nhạc của Thắng nồng nhiệt, sôi nổi và cuốn hút người nghe, tất cả những yếu tố đó đều biểu lộ rõ nhất trong mắt Thắng, khi Thắng ôm đàn.” Dường như đó là câu viết tôi đặc ý nhất, tập nhạc in ra, và trong buổi chiều ngồi bên nhau cùng chung vui tác phẩm đầu đời, Chị Minh Chiến khêu tôi nói nhỏ, Bài Nữu viết hay lắm, rất đúng về nhạc Thắng, nhưng có một chi tiết sai.

Tôi ngạc nhiên: Sai gì?

- Khi Thắng ôm đàn, và những lúc say đắm nhất, chàng đâu có mở mắt ra đâu mà biểu lộ trong mắt Thắng.

Trời... ... Bà Nguyễn Quyết Thắng nói mà sai sao được.

Trong khoảng 15 ca khúc viết chung Nguyễn Quyết Thắng và Nguyễn Minh Nữ thì chỉ có ba bài là phổ từ thơ, còn lại hầu như nhạc của Thắng viết, đưa qua, và tôi ngồi viết lời xuống theo cảm nhận của lúc mình nghe.

Thú thật là tôi yêu thích những ca khúc viết lời trên nền nhạc của Thắng nhiều hơn các ca khúc Thắng phổ từ thơ của tôi. Tại sao vậy? Tôi nghĩ có lẽ, lúc nhắm mắt lại, nghe tới nghe lui một âm điệu, rồi tới lúc thấm thía, thú vị mới viết lời xuống như một bài thơ hòa được cái cảm xúc của người viết nhạc và chung được cái rung động của chính mình.

Chuyện viết lời trên nền nhạc có sẵn thì trước đó đã có nhiều lắm. Mộng Dưới Hoa mà Phạm Đình Chương phổ nhạc đâu phải là thơ của Đình Hùng hết, mà chính Đình Hùng đã ngồi bên cạnh Phạm Đình Chương để viết lời cho nhiều đoạn. Hay bản nhạc của Trần Trịnh đưa Hà Huyền Chi viết lời thành Lệ Đá, sau đó, tiếp tục cảm hứng, Hà Huyền Chi đã viết tới 6 lời khác nhau cho một bài hát. Và nhất là Hoài Linh (Nhạc Sĩ, không phải Nghệ Sĩ Hoài Linh) đã gần như một người viết lời chuyên nghiệp cho Minh Kỳ, Tuấn Khanh, Mạnh Phát, Song Ngọc, Nguyễn Hiền, Văn Phụng... đó sao.

Khi gặp và chơi với nhau, tôi đã viết lời khoảng một hai bài, sau đó, nhiều nhất là lần ba đưa quyết định in chung tập nhạc mà tôi có dịp kể lại trên facebook như sau:

Năm 1972, vợ chồng Nguyễn Quyết Thắng - Hồ Minh Chiến vừa mới thành hôn và có một chuyến đi chơi lên Đà Lạt. Lúc đó tôi đang ở Đà Lạt, ngồi lại bên nhau và quyết định làm tập nhạc Hát Ngợi Ca Tình Nhân với 12 ca khúc do Nguyễn Quyết Thắng soạn nhạc và Đoàn Văn Khánh với Nguyễn Minh Nữ viết lời. Bây giờ hồi tưởng lại, hoàn toàn

không nhớ nổi là làm thế nào để làm được. Nhớ là nhớ cái kỹ thuật in lúc bấy giờ là Muntilic Ronéo, một kỹ thuật mới toanh, và không phổ biến bên ngoài, chỉ có một máy in nằm trong Trường Võ Bị Quốc Gia Đà Lạt. Máy này in ấn ra sao, tôi không biết, nhưng layout trên một tờ giấy giống như giấy Stencil, loại giấy để quay ronéo, khác là không cần làm thùng giấy, mà viết lên bằng bút nguyên tử đen. Về loại máy in ấn này, Trần Thị Nguyệt Mai đã bỏ công vào Internet tìm kiếm, và sau đó cho biết đó là loại máy Mimeograph machine . Ngày đó, dù đang đi du lịch, Nguyễn Quyết Thắng cũng ngồi kẻ nhạc, sau đó Trần văn Nghĩa viết chữ. Tại sao vào đó in được? Tại sao quen Trần văn Nghĩa để nhờ Nghĩa viết chữ? Trí nhớ mù mờ không nhớ nổi. Tập nhạc in ra, Thắng đem về Ban Mê Thuật và Saigon, rồi tặng khắp nơi.

Sau 1975, Thắng đi Hòa Lan, Khánh ở Ban Mê, tôi ở Saigon qua năm bảy lần dọn nhà... chẳng đứa nào còn giữ được.

Năm 2013, Anh Phạm Tuấn Ngọc từ trần. Khi soạn lại sách vở cũ trong nhà, Chị Phạm Tuấn Ngọc đưa lại cho Đoàn văn Khánh một bản mà ngày xưa năm 1973 cả ba đứa ký tên tặng anh Ngọc.

Khi Khánh đưa cho tôi để photo, đã nhiều lần tôi nghĩ tên TRẦN VĂN NGHĨA, chỉ loáng thoáng là một bạn làm thơ có nét chữ rất đẹp, bay bướm mà lại dễ đọc. Nghĩa là ai, ai trong đám đã quen để nhờ, và anh ta giờ ở đâu, ra sao...

Thế mà nhờ Facebook tôi đã tìm ra Trần văn Nghĩa, là một người làm thơ, cũng là một nhà giáo và đang nghỉ hưu tại Phan Rang. Tuyệt vời nhất khi tôi gửi qua một trang hình chụp và hỏi có phải đây là nét chữ của ông?

Nghĩa xác nhận và muốn có toàn bộ những trang chữ viết cũ.

Hôm nay viết lại để nhớ tới Trần văn Nghĩa là người có nét chữ tài hoa, gửi tới Lê Hồng Thái là họa sĩ vẽ phụ bản, gửi tới Nguyễn Quyết Thắng, tác giả soạn nhạc, gửi tới Đoàn văn Khánh và lưu lại cho chính mình như một kỷ niệm tuyệt đẹp của thời mới lớn. Cùng lúc để nhớ về Huynh Trưởng Phạm Tuấn Ngọc, một người anh đã đi xa.

Rồi tới khi ba đưa ba nơi, Đoàn văn Khánh ở Saigon, Nguyễn Quyết Thắng ở Hòa Lan và tôi ở Hoa Kỳ. Thắng lại gửi liên tiếp một số bài nhạc nữa, trong đó, tôi chỉ viết lời cho bốn bài.

Kỷ niệm nhớ nhất là một bài tôi đặt tên là Biên Biệt Bóng Trăng Tan. Bài đó viết xong gửi qua Thắng, Thắng trả lời liền: Dâm dăng quá, sửa lại đi. Tôi chơi với, im lặng. Sau đó Thắng tự sửa lại mà Thắng cho là ... nhẹ nhàng và thơ mộng hơn. Tôi không phản bác, vì “Sống với một người bạn bảo thủ, thì phải có một người bạn ừ hử” chứ.

Nhưng là kỷ niệm, nên ghi lại cả bốn câu đó mời các bạn xem chơi:

Tôi viết là:

*Một đôi lúc chợt nghe bàng hoàng
Bên đời đã hoang tàn còn ai
Người như khói khăn hài mù tăm
Hương ái ân còn đắm chấn nằm.*

Thắng sửa lại là:

*Một đôi lúc chợt như bàng hoàng.
Bên đời đã muôn vằn sâu ai.
Người như bóng mây trời mờ bay.
Hương đắm say còn đắm trắng gầy.*

Kỳ lạ là thấy Thắng tự ý sửa lời mình viết, tôi không buồn giận, mà lâu lâu nghe, lại thấy Thắng sửa lại cũng hay, phải đắm trắng gầy mới trong sáng và thơ mộng bạn à.

Chơi với nhau gần 50 năm, bây giờ cả ba đưa ở ba phương trời, đều ở gần tuổi cổ lai hy rồi. Suốt bấy lâu chúng ta đã đem tới cho nhau biết bao niềm vui, hạnh phúc và cũng chẳng thể thiếu những lúc buồn giận, bực bội. Nhưng... biết có còn cơ duyên gặp lại nhau lần nữa hay không?

*Nguyễn Minh Nữ
tháng 2-2017*

Hoàng Kim Oanh

NGUYỄN MINH NỮ
CÁI VÔ CÙNG CỦA
RẤT VÔ CÙNG ĐÓ

*Ngày phơi thai trên nôi
tiếng khóc chưa quen nụ cười
chọn sóng cuốn xa khơi
cho vừa đất nước buồn vui
Chìm tương lai muôn nơi
trốn lánh rong chơi tình đời
chọn kiếp sống trôi mau
như giòng nước lũ chưa thôi
...*

(Lá xanh đời)

Bài thơ đầu tiên của Nguyễn Minh Nữ được Nguyễn Quyết Thắng phổ nhạc chính là bài thơ ngũ ngôn, Lá xanh đời gồm sáu khổ mà tôi trích hai khổ đầu trên đây. Đó cũng là lần gặp gỡ đầu tiên của họ, năm 1971 khi cả hai vừa 21 tuổi. Lúc đó, Nguyễn Quyết Thắng vừa rời cuộc chiến, là một thương binh và cũng là một huynh trưởng Du

Ca say mê hát Du Ca và viết nhạc Du Ca. Nguyễn Minh Nữ còn nhớ: “Ca khúc nổi tiếng của Nguyễn Quyết Thắng là bài Vất Tay Lên Trán qua tiếng hát Thái Hiền (lúc đó 15 tuổi, con gái nhạc sĩ Phạm Duy), nhạc chính trong phim Trường Tô, nghĩa là những ca khúc về Quê Hương, Tình Yêu và Thân Phận. Nhưng chàng hầu như chỉ chuyên viết nhạc về Quê Hương. Khi gặp Khánh và đọc thơ Khánh, Thắng thỏa thuê với cái lãng mạn của Tình Yêu, và khi gặp Nữ, Thắng hài lòng và thú vị về một cái khác, đó là Thân Phận Con Người. Và những ngày Ban Mê, cứ như thế, Thắng viết nhạc, âm hưởng nào có vẻ lãng mạn thì đưa Khánh viết lời, bản nào u uất, hơi buồn thì đưa Nữ viết lời. Nữ và Khánh đều có thơ Thắng phổ nhạc, có lời viết trên nền nhạc của Thắng, nhưng là hai hơi thở khác nhau từ một Nhạc Sĩ Du Ca muốn viết về cả Quê Hương, Tình Yêu và Thân Phận.”

Quả là một mối thâm tình tương giao tưởng cũng đã có thể gọi là tri kỷ...

Hiếu nhau đến vậy. Bổ sung hoà quyện cho nhau như vậy. Thật khó có những tương ngộ nào đẹp được như mối duyên tình thơ-nhạc của cặp ba này.

Nửa thế kỷ đã trôi qua, vậy mà sao khi nghe lại ca khúc Lá xanh đòi qua giọng hát của ca sĩ Ngọc Thanh, tôi vẫn cứ rưng rưng... Thân phận tuổi trẻ Nguyễn Minh Nữ, thân phận tuổi trẻ của chúng tôi trong hoàn cảnh “đất nước buồn vui” sao thật bi đát, thê lương: “Chìm tương lai muôn nơi” và chỉ đành “chọn sóng cuốn xa khơi/cho vừa đất nước buồn vui”. Ta chỉ có/chỉ là “bóng tối che muôn đời”, hay rục rữa: ‘trái chín trên cây tàn’, chỉ còn những “tàn nước mắt tình khô”, những “muôn phiên đen đáng đời”... Có tình yêu thương hay một dấu yêu nào đó cho

trái tim thanh xuân tràn nhựa sống thì chỉ đành gửi vu vơ vào mây, tiếc nuối cho trăng mà mây thì “quên đường về”, trăng thì “còn say những tình mê”... Tuổi trẻ bơ vơ trong nỗi cô đơn của chính mình, hoài kiếm tìm một lẽ sống yêu thương thì chỉ còn “bọt sóng hư vô”... Phải chăng vết thương chiến tranh trên quê hương đất nước đã trở thành vết hằn vô thức tập thể mà hể chạm vào là nhức nhối tâm can...

Ngoài ca khúc đầu tiên mang nặng nỗi niềm thân phận ấy, trong Chút tình đọng lại những ca khúc viết về tình yêu qua thơ Nguyễn Minh Nữ còn mang một sắc thái mộng mơ của những khát khao rất trẻ gửi gắm trong tình yêu, những thiết tha trong tình bằng hữu và một chút nuối tiếc ngậm ngùi khi tình xa tình lỡ. Không phải những âm điệu rộn ràng hồn nhiên như các tình khúc Nguyễn Quyết Thắng phổ thơ Đoàn Văn Khánh. Không có hên hò say đắm nồng nàn mà chỉ là những suy nghĩ về tình yêu và vẻ đẹp của tình yêu trong suy tưởng của nhà thơ.

Có thể thấy rõ điều đó trong Hát cho những kẻ yêu nhau là bài được viết cho đôi song ca nam nữ như một sự bày tỏ, thăm dò, thổ lộ tâm tình. Người nam và người nữ khi yêu nhau sẽ nghĩ gì? Ước ao gì? Tình yêu của họ bắt đầu từ đâu? Hình như... hình như... Tình yêu là điều gì lãng đãng mơ hồ không biết đến từ đâu, từ bao giờ mà chính người trong cuộc cũng không thể nhận ra. “Hình như” với anh là “giữa trời mưa đông” ào ạt mạnh mẽ. “Hình như” với em là “giữa trời mưa sương” tinh tế dịu dàng thấm đẫm. Chỉ “hình như” thôi... Những tín hiệu ngôn ngữ lặp đi lặp lại thật ấn tượng qua hình ảnh mưa (4 lần), và sương (2) lần khiến người đọc không khỏi liên tưởng đến biểu tượng văn hoá nhiều ý nghĩa. Theo Jean Chevalier và Alain Gheerbranta trong Từ điển Biểu tượng văn hoá thế giới, mưa từ trời rơi xuống làm cho đất sinh sôi, nảy nỏ, phong nhiêu.

Mưa có tính âm và Sương có tính dương đều là ơn của thần linh, là biểu hiện phước lành trời ban, biểu hiện sự hoà hợp hài hoà cả vật chất lẫn tinh thần.

Trong nhiều thần thoại Hy Lạp, mưa và sương đều mang ý nghĩa phồn thực là hiện thân của các nam thần và nữ thần tình yêu Dionysus và Aphrodite. Chọn hai biểu tượng này, vô tình hay hữu ý, tôi cho rằng nhà thơ đã chắt lọc được nhiều ý nghĩa nội hàm đặc sắc cho câu chuyện tình yêu của anh. Và, cũng chợt nhận ra cái mâu thuẫn phi lý ngộ nghĩnh của tình yêu trong ca khúc này. Không biết yêu từ khi nào, yêu từ đâu nhưng cả hai đều nhắc đến những khát vọng vĩnh cửu. Lời người nam: vô cùng, tiền kiếp, triệu kiếp, ngàn sau. Lời người nữ: vô thường, trăm năm, ngàn sau. Tôi cũng đã đi tìm truyền thuyết “giọt nước mắt xanh khóc cho tình say” điển cố trong bài thơ này tận hồ Blausee- Thụy Sĩ nép mình trong khu rừng thung lũng Kandergrund, lúc nào nước hồ cũng có màu xanh lam huyền hoặc hình thành đã 15.000 năm, được cho là nước mắt của một cô gái bơi thuyền ra giữa hồ khóc người yêu đã mất đến chết đuối và chìm xuống đáy hồ cùng chiếc thuyền khiến cho nước hồ đổi sang màu xanh bí ẩn – màu đôi mắt của nàng, màu nước mắt của nàng khóc tình yêu trọn kiếp thuỷ chung.

*Anh như ngàn tình khúc
viết trăm năm chưa thành lời
Em bơi hoài dòng máu nóng yêu
biết bao giờ thôi...*

(Hát cho những kẻ yêu nhau)

Giấc mộng yêu thật đẹp, thật trong sáng, đắm say, mà diệu kỳ như cổ tích.

Cũng có những phút tình lỡ, tình sâu, tình nhớ... song trong thơ Nguyễn Minh Nữ chỉ là những “thoáng nhớ mong manh”, chỉ là những cơn “tình mong”:

*Đêm mơ màng tình yêu muôn trùng
Đêm mơ màng gọi thoáng nhớ mong manh
(Phượng xưa)*

Thậm chí có “buồn đến rã rời thịt da” vì trái ngang “thương sao cho được mà thương” đi nữa thì chàng cũng không giận trách oán hờn, chỉ nhẹ nhàng coi như một bài học để đời, và lạ lùng cho những kẻ yêu nhau, dù phải trải nghiệm “muối pha”, vẫn cứ nhớ, cứ thương:

*Cám ơn kẻ bỏ đi xa
Cho ta biết vị muối pha trong lòng
Ở đây thừa cái lạnh lòng
Vậy mà nhớ kẻ nghìn trùng lại thương.
(Tưởng chỉ mưa thôi)*

Ngát thơm ký ức là ca khúc được phổ gần đây nhất. Và tôi cũng ngạc nhiên bởi cái da diết lạ lùng trong từng nốt nhạc khi Nguyễn Quyết Thắng chọn được cụm từ “Nhớ rất nhớ” làm khúc dạo đầu lắng sâu toát lên toàn bộ hồn thơ Nguyễn Minh Nữ. Cả bài đích thực chính là nỗi nhớ. Là ký ức thuở “bắt đầu ráp vắn cha vắn mẹ”, là ngôi trường cũ ấu thơ, là “từng góc phố ngát thơm chiều xuống thấp”, “từng đoạn đời bỏ lỡ quên đi”...

*Thương lắm đó khoảng trời xanh bất biến
Giữa đổi thay dâu biển của lòng tôi
Áo lính thay rồi, áo thợ cũng thôi
Còn trong vắt cả một trời niên thiếu.
(Ngát thom ký ức)*

Chưa có bài thơ nào về tình bằng hữu mà thiết tha đến vậy.

Và nhạc Nguyễn Quyết Thắng cũng chưa bao giờ có sự chuyển hướng từ nhạc Du Ca hào hùng rộn ràng thành những cung bậc trầm lắng đi vào lòng người đến vậy. Nguyễn Minh Nữ kể: “Khi Thắng phổ Ngát Thom Ký Ưc và Tường Chỉ Mưa Thôi, Thắng trần trọc cả mấy ngày, rồi đàn, tự hát, kêu Minh Chiến hát, và chị Minh Chiến hát thuộc lòng luôn. Chính chị Chiến cũng sùng sốt vì âm điệu mới và lạ của người chồng bấy lâu tưởng như chỉ có thể hát nhạc Du Ca...”

Nhiều người đọc quen nhìn một Nguyễn Minh Nữ viết văn, làm thơ, làm báo, phát thanh viên, chủ bút... sôi nổi, hoạt bát, quảng giao trong vai trò MC những buổi ra mắt, nháy bén trong nhận định, linh hoạt trong giao tiếp luôn đem lại không khí sống động cho những buổi sinh hoạt ở quê nhà cũng như bên dòng Potomac anh đang sống. Có lẽ những biểu hiện đời thường đó chỉ mới là phần nổi của tảng băng. Thơ Nguyễn Minh Nữ, ngoài vần thơ những năm thiếu thời nói về quan niệm yêu, lại cho tôi những cảm nhận thật bất ngờ khi nghe anh giải bày quan niệm sống, quan niệm viết của anh trong Lời ghi trên đá.

*Tôi đến đây từ một tình cờ
Và sẽ ra đi rất bất ngờ*

*Ký thác chút tình vào vĩnh cửu
Ghi trên hòn đá cuội vu vơ
(Lời ghi trên đá, tr.92-3)*

Đọc thơ anh, tôi thật xúc động nhận ra cái phần chìm của một Nguyễn Minh Nữ hoàn toàn ở chiều sâu triết luận khác. Một Nguyễn Minh Nữ sống và cháy hết mình từng khoảnh khắc hiện hữu. Hết mình với văn chương đam mê và hết mực chí tình với bạn bè. Hai khổ thơ mà tôi trích mở đầu phần viết này làm tôi nghĩ đến những suy tư trăn trở về hành trình của kiếp người. Đến tình cờ. Đi bất ngờ. Đó là quy luật của đất trời. Không ai chọn trước, biết trước được cho mình phút giây sinh - tử. Nhưng anh không cúi đầu trước định mệnh mà thiết tha “ký thác chút tình vào vĩnh cửu”, và “ghi trên hòn đá cuội vu vơ” khi nhận thức được cái bơ vơ mong manh của kiếp người ấy. Không bi quan tuyệt vọng buông xuôi đời mình mà anh chọn đến với văn chương và sống tận cùng từng khoảnh khắc hiếm hoi hiện hữu. Lời ghi trên đá như tuyên ngôn viết và sống của nhà thơ Nguyễn Minh Nữ chi phối toàn bộ thế giới quan nghệ thuật sáng tác của anh. Thơ anh khát khao những gì vĩnh cửu, bất biến. Thơ anh khát khao được sống hết mình, được góp mặt trong tất cả những khoảnh khắc mong manh ngắn ngủi của đời người ngắn ngủi, cái cây sậy nhỏ bé mong manh biết tư duy mà Pascal từng ví von, để chống chọi trước “cái Vô Cùng của rất vô cùng đó”. Đến với văn chương, Nguyễn Minh Nữ còn khát khao “ghi dấu lại đây”, khát khao trốn chạy cái hư vô dù biết không ai có thể thoát khỏi cái hư vô, đời người rồi cũng thành tro bụi, chỉ một cơn gió đi qua, xóa sạch mọi dấu tích chúng ta từng hiện hữu trên thế gian này...

...

*Tôi đến đây và ghi dấu đây
Biết trước chỉ trong một phút giây
Cái Vô cùng của rất vô cùng đó
Xoá sạch đi bằng cơn gió bay*

(Lời ghi trên đá)

*Trên trang web cá nhân, anh ghi sở thích của mình:
Giăng võng giữa đôi vòm Nhật Nguyệt,
Đong đưa sinh tử cõi riêng mình*

Nhật- Nguyệt, Ngày- Đêm, vốn là biểu tượng thời gian vũ trụ của con người, tròn-khuyết, đây -voui, nhà thơ chấp nhận cái mong manh vô thường ấy, nhưng thản nhiên “giăng võng”, “đong đưa” cùng định mệnh. Nguyễn Minh Nữ chọn “hát rong giữa đời”, bởi ‘phải chăng đời chính là thơ/nguyện bên nhau khúc tình mơ suốt đời” (Lời ghi trên đá, tr.60). Phải chăng đó là một cách để kiếp người bụi tro của chúng ta được nhân đôi, được phục sinh trong từng khoảnh khắc yêu thương...?

Nhiều bạn đọc cũng từng biết một Nguyễn Minh Nữ trong tập bút ký Thương Quá Sài Gòn Ngày Trở Lại (1) . Không gian Sài Gòn như một miền nhớ được tái hiện bao quát gần như mọi ngõ ngách mà bất kỳ ai chỉ cần nghe tên gọi đã thấy thân thuộc: Quận 1, Quận 3, Bàn Cờ, Thương xá Tax, Kênh Tẻ, Kênh Tàu Hủ...

Những con đường. Những góc phố. Những tiệm sách hầu như ai cũng có lần từng đặt chân vào: Khai Trí, Xuân Thu, Vĩnh Bảo, Tự Lực.... Người đọc cùng tác giả đi qua nhiều chặng đường hơn nửa thế kỷ sống

và viết của nhà văn với nhiều sắc màu đa dạng, nhiều cung bậc cảm nhận về cuộc đời, cách sống và lý tưởng sống. Những thông tin ngồn ngộn về văn hóa, lịch sử, địa lý, văn học nghệ thuật của mảnh đất Sài Gòn trong tập bút ký và truyện ngắn này khiến người đọc không khỏi ngạc nhiên về sức đọc, sức viết và những vốn liếng giá trị Nguyễn Minh Nữ đã trải nghiệm. Đất Sài Gòn, người Sài Gòn, tình bạn, tình yêu trong dòng chảy ký ức miên man ân tình “thương quá” để mỗi bước đi về làm tác giả ngẩn ngơ. Những khuôn mặt văn nghệ sĩ Sài Gòn lần lượt xuất hiện thật nồng ấm tình bạn. Và tình yêu con người, sự gắn bó với từng nguồn cội sông suối quê hương tuy được huyền thoại hóa nhưng thật đầm thắm thiết tha.

Sau tất cả những lớp vỏ ngôn ngữ, hình ảnh, sự kiện...điều đáng quý là tác phẩm đã truyền cho người đọc tinh thần mến yêu cuộc sống này với tất cả mọi thăng trầm hi vọng ái ố của nó.

Nhiều bạn đọc cũng từng biết Nguyễn Minh Nữ trong Thường luông mắt biếc, chắc không quên chuyện cái mùi đặc biệt trên thân thể chàng trai, chuyện Bát Lang chấp nhận ở lại dương trần làm người phàm để trọn tình trọn nghĩa là những hư cấu tưởng hoang đường kỳ ảo nhưng gói biết bao thông điệp nguồn cội thiêng liêng. Tâm thức cội nguồn thôi thúc tác giả trở về đi tìm một “Hà Nội thứ nhất” đẹp cổ kính nền nã, thanh lịch, nghìn năm văn hiến của ký ức gia đình mà đau xót vì các giá trị đẹp đẽ đã không còn trong “Hà Nội thứ tư”. Về Sơn Tây quỳ bên mộ cha cho lòng mơn man thương nhớ được âu yếm vỗ về. Tìm lại (1) chính mình trong từng trang cổ thi cha truyền lại và lòng nhủ lòng “tiếp mạch thư hương, giữ nếp nhà” trong “Mệnh mông trời Bất Bạt” (Lời ghi trên đá,tr.76). Tâm thức cội nguồn khiến Sài Gòn và những Bến Bình Đông, kênh Đồi, kênh Tẻ... cùng những phận đời nổi

trôi nhưng khí khái thiện lành lúc nào cũng đọng lại trong chiều sâu yêu thương tủi buồn bơ vơ tâm hồn thất thổ tứ tán điêu linh ngày bỏ xứ. Và cũng tâm thức ấy, dòng Potomac bây giờ cũng là nơi chốn trở về mà anh “Tha thiết với vô vàn bóng nước/được vỡ tan theo sóng bạc đầu” (LGTĐ, tr.65) không khác gì linh hồn sông nước Nam bộ nơi mà anh tìm được nửa còn lại của mình, cũng hào sảng hoá thân vào từng tên đất tên sông, hoà đồng, gắn bó với thiên nhiên bằng chính cả sinh mệnh đời mình trong từng trang viết của anh.

Đúng mực. Chí tình. Bút ký hay truyện ngắn. Hiện thực hay kỳ ảo. Phong cách nào cũng toát lên ở Nguyễn Minh Nữ tình yêu mãnh liệt với cuộc đời và cái Đẹp. Đời vô thường nhưng lòng người bất biến, hồn người mãi theo ta để hướng con người về bến bờ Chân Thiện Mỹ.

Về sinh hoạt văn học nghệ thuật, xuất hiện ở Quán Văn từ số ra mắt đầu tiên cho đến nay chuẩn bị tròn số 100, tuy sinh sống ở bên kia bờ Thái Bình Dương nhưng anh vẫn thường đi về gắn bó chân tình. Nhắc đến tên anh, anh em Quán Văn vẫn không có cảm giác xa xôi mà mỗi sinh hoạt đặc biệt của Quán Văn anh đều năng nổ tham gia như thành viên chủ lực. Khi MC. Khi diễn giả. Khi đồng hành trong những chuyến giao lưu rong ruổi miền Tây Vĩnh Long, An Giang, Cần Thơ, Bến Tre hay xa hơn; Huế-Bạch Mã, Hà Nội... Vẫn nhớ cái dáng sôi nổi phóng xe ào ào khắp đường phố Sài Gòn mỗi khi về dù đã rời xa nhiều năm, thuộc hết mọi đường ngang lối tắt các con phố Sài Gòn mà chính người Sài Gòn tôi đây chưa từng nghe đến. Vẫn nhớ những nhận định sắc sảo rất nhanh của anh khi tóm tắt thật rành mạch các mảng sáng tác chính của nhà thơ Trần Huyền Ân chỉ sau 45 phút trò chuyện tại nhà anh ở Tuy Hoà: thơ, nghiên cứu văn hoá phong tục, và giáo dục. Vẫn nhớ phát hiện

độc đáo của anh trong lần ra mắt QV 87 về người nữ đầu tiên viết về thơ Nhã Ca gần nửa thế kỷ nay mà chính tôi nhìn lại cũng bất ngờ thú vị...

Có một điều cảm động đáng quý khi nói về Nguyễn Minh Nữ mà không nhắc đến sẽ là một thiếu sót vô cùng. Đó là một người bạn chí tình luôn sống hết lòng thủy chung sau trước với bằng hữu. Nhà văn Đoàn Văn Khánh từng khẳng định khi được yêu cầu giới thiệu về mình trong một buổi họp mặt thân tình: “Muốn biết gì về Đoàn Văn Khánh cứ đọc tác phẩm của Nguyễn Minh Nữ”. Tôi vẫn không sao quên lần anh về Việt Nam một mình, 9:00 PM còn chạy từ Tân Kiểng qua Tô Ký để thăm người bạn thời niên thiếu ấy bất ngờ bị bệnh phải nhập viện. Đi thăm về, anh tiu nghỉu: “Khánh bình, tui buồn quá”. Cái giọng nam bộ chân thành đầy xót xa tự nhiên tình cảm da diết lạ lùng... Tôi cũng không quên lần ra mắt số chân dung Nguyễn Minh Nữ-Lá thu phong, Đoàn Văn Khánh- Qua cửa Thần Phù, các bạn thời Thanh ca tác động, Phong trào Du ca của anh dường như có mặt đông đủ: các đôi song ca anh chị Bùi Công Bằng, anh chị Đoàn Việt Hùng, Nhạc sĩ Tôn Thất Lan...làm không khí khán phòng cà-phê Lọ Lem Nguyễn Trọng Tuyên sôi động hẳn lên một không khí hào sảng bất ngờ với Khi người yêu tôi bệnh, Những tối hoa xưa hay những bài thơ phổ nhạc Nguyễn Minh Nữ, Đoàn Văn Khánh. Những ngày Sài Gòn bị thương dịch bệnh kinh hoàng, từ rất xa bên kia đại dương, anh lại cùng các anh văn nghệ sĩ vùng Đông Bắc Hoa Kỳ: họa sĩ Trương Vũ, nhà thơ Phạm Cao Hoàng, nhà văn Phạm Thành Châu... chung tay góp chút quà gửi về chia sẻ với những anh chị em Quán Văn gặp khó khăn...

Với tôi, anh Nguyễn Minh Nữ không biết từ bao giờ đã là một người anh, một người bạn cũng thân thiết chân tình không kém có thể sẵn sàng trao đổi, tranh luận và hiểu ý nhau phối hợp trong những

buổi cùng dẫn chương trình mà anh là người tung hứng duyên dáng kỳ tài. Làm việc cùng anh, tôi thích sự thẳng thắn dứt khoát rõ ràng và cẩn trọng. Vốn người miền Bắc nhưng anh không khách sáo, giữ kẽ mà ngược lại còn chân tình, sôi nổi, thành thật, hào sảng chính hiệu anh Hai Sài Gòn. Điều đó cho tôi sự tự tin mỗi khi vinh dự đồng hành cùng anh. Kỷ niệm quá nhiều... không biết bắt đầu từ đâu, nhưng tôi vẫn nhớ mãi những kỷ niệm cùng các chuyến đi của Quán Văn, nhớ mãi những ngày thu ở Fairfax, những gặp gỡ hội ngộ anh chị văn nghệ sĩ Đông Bắc, nhớ ngôi nhà ấm cúng của anh chị, bên chiếc xe màu xanh lá mạ đã đi vào thơ Đinh Cường như một dấu ấn tình bạn khó phai...

Không ngờ rồi hy hữu sao tôi lại viết những dòng này cho nhà văn-thơ Nguyễn Minh Nữ ngay trên đất Hưng Hà quê tôi, vùng đất cổ, đất thiêng, đất vua, đất học của tỉnh Thái Bình cũng là nơi quê cha đất tổ truyền đời của song thân anh với triều Trần lừng lẫy và nhà bác học Lê Quý Đôn. Có ai tin đó là sự dun rui của đất đai nguồn cội thiêng liêng? Tôi chợt nhớ đến câu chuyện chữ “Lai sinh” (來生), trong lòng bàn tay người con út cụ Phó Bảng Nguyễn Can Mộng trong truyện ngắn Văng vẳng bên trời tiếng hạc qua (2) của nhà văn Nguyễn Minh Nữ mà mỗi lần đọc tôi đều không thể không tự hỏi đây là sự thực hay hư cấu dù cách kể của nhà văn hoàn toàn mạch lạc là chuyện thật 101%. Xuất thân từ một gia đình khoa bảng, có truyền thống yêu nước ở một mảnh đất 3 mặt tiếp giáp sông Hồng lồng gió màu mỡ phù sa cuộn cuộn, lại có sự ra đời hết sức ly kỳ, Nguyễn Minh Nữ mang đầy tố chất của một vị con quan thâm nho khẳng khái qua tính cách mạnh mẽ, tâm hồn thiết tha cội nguồn, trân trọng vẻ đẹp của thiên nhiên và con người, cũng như thấp thoáng đôi chút uy lực trong giọng nói, tiếng cười. Song, 4 tuổi đã rời “Hà Nội thứ nhất” của anh lưu lạc

vào Nam, trải qua không ít những gian truân vất vả thác ghềnh phận nhà, vận nước và bây giờ ở phương trời xa xăm đắm đắm khác:

*Đã biết bao nhiêu chuyến viễn hành
Từ thời niên thiếu tóc uôm xanh
Gót đi biên biệt qua hoang phế
Còn dấu chân qua với thác ghềnh
(Lời ghi trên đá, tr.48)*

Nguyễn Minh Nữ đã uống dòng nước sông suối miền Nam, tắm hồn lồng nắng gió phương Nam hiền hoà hai mùa mưa nắng để trở thành người con đất phương Nam như anh tự kể: “Tôi sinh trưởng ở miền Nam, niềm vui từ thừa thanh niên là cà phê, là thuốc lá, là bia rượu và là hào sảng ngân dài một câu vọng cổ...” (Hà Nội thứ tư)

Trích lại câu nói này, tôi muốn mượn lời cây bút trẻ Nguyễn Thụy Đan đã viết về Nguyễn Minh Nữ: “Chỉ một câu thế mà đã bảo tồn được những nét phong lưu một thời của cộng đồng di cư 1954, thường dù vẫn giữ nếp riêng của các truyền thống văn hóa Bắc Hà, nhưng lại hồn nhiên đón nhận và yêu lấy những nét văn hóa bình dân của miền Nam, mà kết quả là một sự duyên dáng ngộ nghĩnh và dễ thương của riêng cộng đồng và giai đoạn lịch sử ấy, sau này hầu như không còn tái lập được nữa.” (3)

Có lẽ thế thật, hầu như không còn tái lập được nữa một Nguyễn Minh Nữ như tôi đã biết...

27.8.2023
Hưng Hà
HKO

GHI CHÚ:

(1) Nguyễn Minh Nữ, 2017, Thương quá Sài Gòn ngày trở lại, NXB Nhân Ảnh.

(2) Xem: Văng vẳng bên trời tiếng hạc qua, Nguyễn Minh Nữ, link:

<http://www.phamcaohoang.com/2018/01/376-nguyen-minh-nuu-vang-vang-ben-troi.html>

(3) Nguyễn Thụy Đan, 2021, Huyền hoá của ký ức-Nguyễn Minh Nữ và Thường luồng mắt biếc, link:

<http://www.phamcaohoang.com/2021/06/2038-nguyen-thuy-thay-loi-bat-cho-tap.html>

2020

Chất liệu hỗn hợp trên bố, 30" x 40", hoàn tất 8-6-2020.

TƯỜNG CHỈ MƯA THÔI

Barcode nghe nhạc

thơ : Nguyễn Minh Nữ
nhạc : Nguyễn Quyết Thắng

$\text{♩} = 65$

Mới đầu tường chỉ mưa thôi Ai ngờ bão nổi một thời oan
khiên Đôi ta kẻ trốn người tìm Vui chung thì ít buồn riêng thì
nhiều Khóc sao cho hết tịch liêu Nửa khuya nhìn
ánh trăng treo bồi hồi Mới đầu tường chỉ quen thôi Ai ngờ nghiệp

chương kéo dài trăm năm Chẳng ai biết được ai
lắm Nhưng trần trở cả hai năm không yên Nhớ thì nhớ suốt ngày
đêm Càng thương tường lại càng thêm ngậm ngùi Mới
đầu tường chỉ vui thôi Ai ngờ buồn đến rã rời thịt da Cảm
ơn kẻ bỏ đi xa Cho ta biết vị muối pha trong lòng Ở
đây thừa cái lạnh lòng Thế mà nhớ kẻ nghìn trùng lại thương
Thương sao cho được mà thương .

TƯỚNG CHỈ MƯA THÔI

*Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng
Thơ: Nguyễn Minh Nữ*

Mới đầu tưởng chỉ mưa thôi
Ai ngờ bão nổi một thời oan khiên
Đôi ta kẻ trốn người tìm
Vui chung thì ít buồn riêng thì nhiều

Khóc sao cho hết tịch liêu
Nửa khuya nhìn ánh trăng treo bồi hồi
Mới đầu tưởng chỉ quen thôi
Ai ngờ nghiệp chướng kéo dài trăm năm

Chẳng ai biết được ai lầm
Nhưng trần trở cả hai nằm không yên
Nhớ thì nhớ suốt ngày đêm
Càng thương tưởng lại càng thêm ngậm ngùi

Mới đầu tưởng chỉ vui thôi
Ai ngờ buồn đến đến rã rời thịt da
Cám ơn kẻ bỏ đi xa
Cho ta biết vị muối pha trong lòng

Ở đây thừa cái lạnh lùng
Thế mà nhớ kẻ nghìn trùng... lại thương
Thương sao cho được mà thương.

NHỮNG VẾT THƯƠNG TRONG HOÀI NIỆM
Sơn dầu trên bố 20" x 16", thực hiện tháng 12-2016.

HÁT CHO NHỮNG KẺ YÊU NHAU

Nhạc : Nguyễn Quyết Thắng
Lời : Nguyễn Minh Nữu

$\text{♩} = 75$

Hình như giữa trời mưa đông, hình như em đến trong vô cùng. Đúng không người như anh đến trong vô thường. Áo anh màu nữ hoa rơi từng nhịp vui, và em hay gió trên lưng trắng mây hay là hạt sương, mà trong nhưng nhỏ em mở

trời. Hay em từ tiền kiếp đến
hoài. Anh như ngàn tình khúc viết
đây muốn năm vui cùng người. Ta rồi
muôn năm chưa thành lời. Em bỏi
từng giòng nước mắt xanh khóc trong tình say.
hoài giòng máu nóng yêu đến bao giờ thôi.
Mưa bay bay một sớm mai, và
Anh hay đâu tự chính anh, cùng
em theo với mưa rơi tôi, xa xót như từ lâu chết
em đi tôi hứ vô tím, nơi có trăm bài thơ thoát
trong hằng triệu kiếp kín sâu tình ngàn sau. Hình.....
thai tử hạt dâng, giấu trong tình ngàn sau.

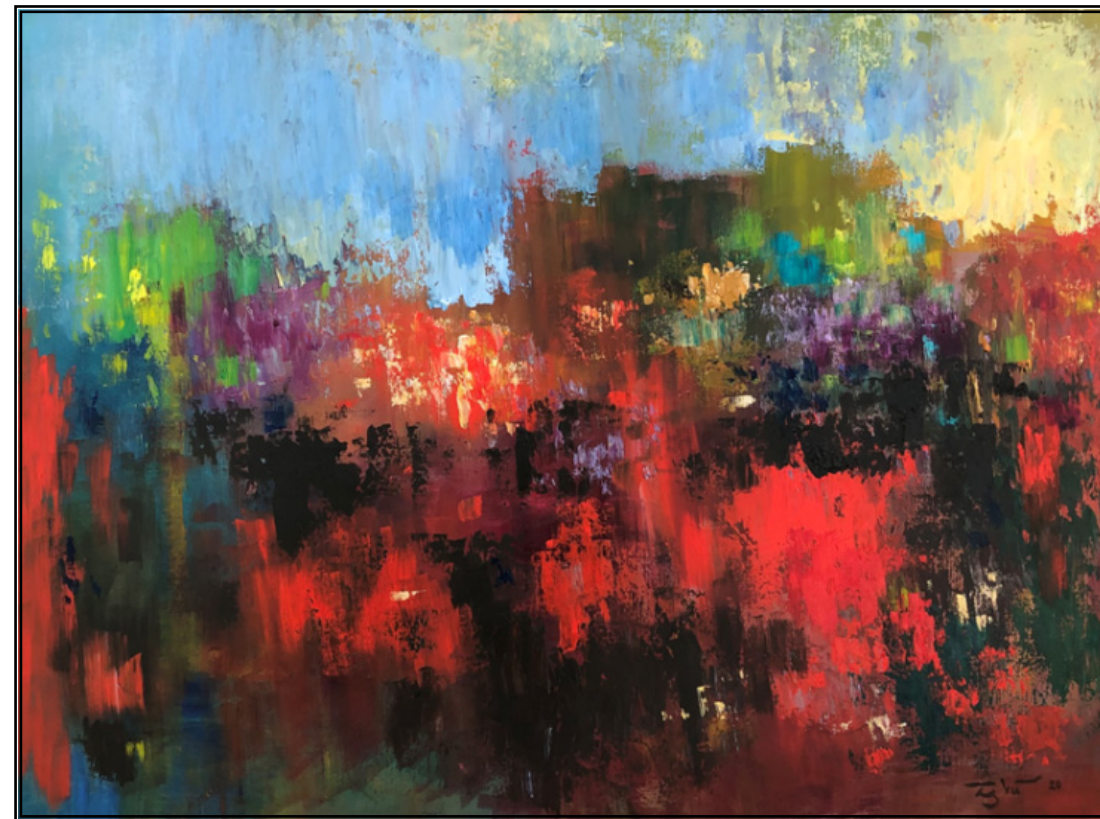
HÁT CHO NHỮNG KẺ YÊU NHAU

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Thơ: Nguyễn Minh Nữ

Hình như giữa trời mưa đông,
Hình như em đến trong vô cùng.
Đúng không người nữ hoa rơi từng nhịp vui,
Và em hay gió trên lưng trời.
Hay em từ tiền kiếp đến đây chung vui cùng
người.
Ta rơi từng giòng nước mắt xanh
khóc trong tình say.
Mưa bay bay một sớm mai,
Và em theo với mưa rơi tới,
Xa xót như từ lâu chết trong hằng triệu kiếp,
Kín sâu tình ngàn sau.

Hình như giữa trời mưa sương,
Hình như anh đến trong vô thường.
Áo anh màu trắng mây hay là hạt sương,
Mà trong nhung nhớ em mơ hoài.
Anh như ngàn tình khúc viết muôn năm chưa
thành lời.
Em bơi hoài giòng máu nóng yêu đến bao giờ
thôi.
Anh hay đâu tự chính anh,
Cùng em đi tới hư vô tím,
Nơi có trăm bài thơ thoát thai từ hạt đắng,
Giấu trong tình ngàn sau

ĐỖ THỊ TRẦM CẢM
Chất liệu hỗn hợp, 48" x 36", thực hiện tháng 5-2020.

PHƯỢNG XƯA

Barcode nghe nhạc

nhạc : Nguyễn Quyết Thắng

thơ : Nguyễn Minh Nữ

Barcode nghe nhạc

♩ = 100

Đêm mở màn tình yêu muôn trùng, trong đêm
Trong vui buồn đời ta ai ngờ, em đi

này mùa hoa bay, Em như màu hồng
vào nào hay đâu. Ta không còn là

trong thương nhớ, nhớ bóng ai hồng giữa cơn tình
tên phiêu lãng, đã khóc trong chiều giữa khi hồng

mong. Đêm mở màn gọi thoáng nhớ mong manh,
rời, Em xa rồi gọi mãi mãi trong ta,

ai xui ô - hồ tình ta trông ta chờ. Nhớ đến ngày
trong cơn say tình, tình ôi xa xa rồi, khúc hát ngày

nào, bên em một chiều khuất tầm người xưa,
nào, xa xôi một chiều nhớ em ngày xưa,

viết cung đàn thương.
nhớ cung đàn thương.

PHƯỢNG XƯA

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Thơ: Nguyễn Minh Nữ

Đêm mơ màng tình yêu muôn trùng,
Trong đêm này mùa hoa bay.
Em như màu hồng trong thương nhớ,
Nhớ bóng ai hồng giữa cơn tình mong.
Đêm mơ màng gợi thoáng nhớ mong manh,
Ai xui ơ - hờ tình ta trông ta chờ.
Nhớ đến ngày nào, bên em một chiều,
Khuất tấm người xưa, viết cung đàn thương.
Trong vui buồn đời ta ai ngờ,
Em đi vào nào hay đâu.
Ta không còn là tên phiêu lãng,
Đã khóc trong chiều giữa khi hồng rơi,
Em xa rồi gọi mãi mãi trong ta,
Trong cơn say tình, tình ơ xa xa rồi,
Khúc hát ngày nào, xa xôi một chiều
Nhớ em ngày xưa, nhớ cung đàn thương.

VÀNG SON TRONG HOÀI NIỆM
Sơn dầu trên bố, 24" x 18", thực hiện tháng 5-2018.

NGÁT THƠM KÝ ỨC

Barcode nghe nhạc

nhạc: Nguyễn Quyết Thắng
thơ : Nguyễn Minh Nữ

♩ = 95

Nhớ rất nhớ, nhớ từng góc phố Từng đoạn đời bỏ lỡ quên đi Ước gì tôi
tìm được lối quay về Hôn âu yếm những gì tôi đã mất Từng góc phố ngát thơm từng ký
ức Mỗi mặt người đậm đậm một riêng tư Tôi thả tôi về những lối tôi xưa Không
giấu giếm những điều thâm thú vị Nếu truyền thuyết còn lắm điều kỳ bí Thì tình
người thường lúc có đơm hoa Bằng hữu tôi ơi, thâm lắng sâu xa Xin đến cùng với
tôi thời quá khứ. Bắt đầu từ mái trường cũ ầu thơ Nơi vỡ lòng rập vần Cha vẫn

Mẹ Tan trường về, dầm dẫm cánh diều xa Sách tập đọc vẽ toàn hoa với lá
Hoa vẫn nở, đời vấp ngã đôi lần Đường vào đời trùng lấp những phong ba
Khi biết yêu người, cùng lúc biết phôi pha Tha thiết của một thời vào nỗi nhớ.
Thương lắm đó khoảng trời xanh bất biến Giữa đổi thay dâu
biển của lòng tôi Áo lính thay rồi, áo thợ cũng thôi Còn trong vắt cả một
thời niên thiếu Từng góc phố ngát thơm chiều xuống thấp Áo học trò hòa
nhập ước mơ xanh Hoa với lá trên đầu nhàn lộng gió Và vô
cùng một góc phố riêng tôi Và thơm lòng một nỗi nhớ khôn người ...

NGÁT THƠM KÝ ỨC

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Thơ: Nguyễn Minh Nữ

Nhớ rất nhớ, nhớ từng góc phố
Từng đoạn đời bỏ lỡ quên đi
Ước gì tôi tìm được lối quay về
Hôn âu yếm những gì tôi đã mất.
Từng góc phố ngát thơm từng ký ức.
Mỗi mặt người đắm đắm một riêng tư
Tôi thả tôi về những lối tôi xưa
Không giấu giếm những điều thầm thú vị.
Nếu truyền thuyết còn lắm điều kỳ bí
Thì tình người thường lúc có đơm hoa
Bằng hữu tôi ơi, thầm lắng sâu xa
Xin đến cùng với tôi thời quá khứ.
Bắt đầu từ mái trường cũ ấu thơ
Nơi vỡ lòng rập vắn Cha, vắn Mẹ
Tan trường về, đắm đắm cánh diều xa

Sách tập đọc vẽ toàn hoa với lá.
Hoa vẫn nở, đời vấp ngã đôi lần
Đường vào đời trùng lặp những phong ba
Khi biết yêu người, cùng lúc biết phai pha
Tha thiết của một thời vào nỗi nhớ.
Thương lắm đó khoảng trời xanh bất biến
Giữa đôi thay dâu biển của lòng tôi
Áo lính thay rồi, áo thợ cũng thôi
Còn trong vắt cả một thời niên thiếu
Từng góc phố ngát thơm chiều xuống thấp
Áo học trò hòa nhập ước mơ xanh
Hoa với lá trên đầu nhành lộng gió
Và vô cùng một góc phố riêng tôi.....
Và thơm lừng một nỗi nhớ khôn nguôi

SÁNG MÙA THU
Sơn dầu trên bố, 16" x 20".

LÁ XANH ĐỜI

Barcode nghe nhạc

Nhạc : Nguyễn Quyết Thắng

Lời : Nguyễn Minh Nữu

$\text{♩} = 80$

Ngày phơi thai trên nôi, ting khóc chưa quen nụ cười.

Chọn sóng cuốn xa khơi, cho vừa đất nước buồn vui.

Chìm tương lai muôn nơi, trốn lánh rong chơi tình đời.

Trọn kiếp sống trôi mau, như dòng nước lũ chưa thôi.

Ta bóng tối che muôn đời, khi ánh sáng đem dâng người,

mùa nắng úa trên nương đồi, tàn nước mắt tình khô.

Ta trái chín trên cây tàn, khi gió cuốn trôi qua ngàn,

về núi đá che thân người, muôn phiên đen dằng người.

Tìm yêu thương cho mây, bóng mát mây quên đường về

Tìm tiếc nuối cho trăng, trăng còn say những tình mê.

Tìm ai bên kia sông, chín suối thông dong ngựa hồng.

Tìm ước muốn vỡ tan, cho hồn bọt sóng hư vô.

LÁ XANH ĐỜI

Nhạc: Nguyễn Quyết Thắng

Thơ: Nguyễn Minh Nữ

Ngày phôi thai trên nôi,
tiếng khóc chưa quen nụ cười.
Chọn sóng cuốn xa khơi,
cho vừa đất nước buồn vui.
Chìm tương lai muôn nơi,
trốn lánh rong chơi tình đời.
Trọn kiếp sống trôi mau,
như giòng nước lũ chưa thôi.
Ta bóng tối che muôn đời,
khi ánh sáng đem dâng người
mùa nắng úa trên nương đồi,
tàn nước mắt tinh khôi.

Ta trái chín trên cây tàn,
khi gió cuốn trôi qua ngàn,
về núi đá che thân người,
muộn phiền đen dáng đời.
Tìm yêu thương cho mây,
bóng mát mây quên đường về.
Tìm tiếc nuối cho trăng,
trăng còn say những tình mê.
Tìm ai bên kia sông,
chín tuổi thông dong ngựa hồng.
Tìm ước muốn vỡ tan,
cho hồn bọt sóng hư vô.

Trương Vũ

LỜI BẠT

Người làm nghệ thuật đi tìm hạnh phúc, tìm ý nghĩa của đời sống, bằng cách tạo nên cái đẹp. Cái đẹp trong âm nhạc, trong thi ca, trong văn chương, trong hội họa, v.v... Nhưng người làm nghệ thuật cũng lắm khi phải đương đầu với nỗi cô đơn nghiệt ngã, nhiều khi phát sinh từ chính niềm đam mê của mình và từ những tiêu chuẩn tự áp đặt không hòa nhịp cùng giới hạn của tài năng, cùng khả năng chống chọi lại thời gian và nghịch cảnh. Theo cách nghĩ suy thuần lý tưởng và tận cùng lãng mạn thì với đam mê hực lửa, trong ước mơ điên dại cho sáng tạo, nỗi cô đơn cùng cực có thể giúp làm tác phẩm thăng hoa. Nhưng, chúng ta cũng không quên chính trong một hoàn cảnh như vậy, Van Gogh đã tự cắt lỗ tai mình ở tuổi 35, chấm dứt tình bạn với Gauguin. Và, hai năm sau, tự bắn vào ngực mình, chấm dứt cuộc đời ở tuổi 37 sau khi hoàn tất khoảng 860 tranh sơn dầu và rất nhiều phác thảo bằng bút chì, than. Trong hoàn cảnh nào, nhu cầu vượt thoát nỗi cô đơn luôn hiện hữu, dù ảnh hưởng tiêu cực của nó có bị phủ nhận.

Thời gian gần đây, tôi trải qua những ngày tháng lao đao trong khả năng sáng tạo. Do nhiều yếu tố, từ nội tâm, từ ngoại cảnh. Khi cơ thể

không còn chịu nghe mình, khi trí nhớ bắt đầu phai mờ và lộn xộn, khi cảm thấy tác phẩm treo trên tường cũng hờ hững, đơn độc, và thời gian thì cứ từ từ trôi qua, người thân và bạn bè lần lượt ra đi, lúc đó không còn hứng thú để viết hay vẽ gì nữa.

Cảm giác bất lực và cô đơn. Nhưng, viết và vẽ vẫn là những khả năng lớn nhất còn lại. Không màng đến những khát khao tạo nên tác phẩm thật ưng ý, chỉ cần viết được, vẽ được thôi. Nhưng, mọi ý chí hình như ngưng đọng. Không viết được, không vẽ được. Lúc đó mới ý thức là khi dồn thân vào nghệ thuật, cái cô đơn lắm lúc là một trở lực tàn bạo, rất cần đánh đuổi.

Vào một buổi sáng cách đây khoảng ba tuần, tôi nhận được một cú điện thoại của Nguyễn Minh Nữ. Nữ cho biết sau khi hội ý với vài bạn, đề nghị tôi tham dự vào một công trình chung. Có nhạc, có thơ, có văn, và có họa. Người tham dự là Nguyễn Minh Nữ, Nguyễn Quyết Thắng, Đoàn Văn Khánh, Phạm Cao Hoàng, Hoàng Kim Oanh, và Trương Vũ. Lúc đầu tôi ngần ngại nhưng sau khi đi vào chi tiết, tôi đồng ý và rất vui. Ngoại trừ Nguyễn Quyết Thắng là người lâu nay tôi nghe tên, nghe nhạc, được nghe nhiều bạn bè ca ngợi nhưng chưa bao giờ được gặp, còn lại là những người mà tôi có nhiều thân tình. Trong sinh hoạt văn học, họ là những tác giả tôi kính trọng. Ngoài đời, đây là những đứa em tôi rất thương mến. Đề nghị của Nguyễn Minh Nữ đến với tôi khá bất ngờ nhưng lại vực dậy trong tôi cái đam mê tưởng chừng đã đi vào tĩnh lặng.

Tôi bắt đầu theo dõi công trình của các bạn và cầm cọ trở lại.

Nguyễn Minh Nữ xuất thân từ một gia đình thâm nho khả kính. Là một người đa tài, từ lãnh vực báo chí đến văn, thơ, âm nhạc. Bắt đầu

viết từ 1971, luôn biểu hiện trong văn thơ mình những cảm xúc sâu đậm từ bao tang thương của đất nước mà chính mình cũng đã trải qua. Nữ có rất nhiều bạn và luôn là một nhân vật năng nổ trong nhiều sinh hoạt văn học nghệ thuật ở cả hải ngoại lẫn trong nước. Trong thời gian gần đây, so với bạn bè gần gũi trong giới cầm bút, Nữ là nhà văn sáng tác nhiều nhất và xuất bản nhiều nhất. Văn của Nguyễn Minh Nữ trong sáng, nhân bản và có phong cách riêng, rất mới.

Nguyễn Quyết Thắng là một nhạc sĩ du ca nổi tiếng. Anh là người sáng lập đoàn du ca Lòng Mẹ ở Ban Mê Thuột năm 1965. Tham gia các sinh hoạt du ca với Nguyễn Đức Quang, Đinh Gia Lập từ thập niên sáu mươi và tiếp tục gắn bó tận tình với phong trào du ca sau khi định cư ở Hòa Lan năm 1981. Anh sáng tác nhiều. Các ca khúc tiêu biểu của anh là Đứa Học Trò Trở Về, Hát Từ Tim Hát Bằng Hơi Thở, Trở Lại Ban Mê, ... Và, dĩ nhiên, những ca khúc mới sáng tác và phổ thơ cho tuyển tập này là những công trình tim óc đáng nể.

Đoàn Văn Khánh làm thơ từ thời học trung học, rất lâu trước khi dồn thân vào lãnh vực truyện ngắn và ký. Thơ của ĐVK tự nhiên, không trau chuốt, không khuôn khổ cũng không quá tự do, có phong cách riêng và dễ đi vào hồn người đọc. Đa số phản ánh tâm tư của một con người lớn lên trong chiến tranh, có tình yêu, có suy tư, có mất mát, có khổ đau nhưng không nuôi thù hận. Trong văn, ĐVK viết nhiều về bạn bè với những nghĩa tình đặc biệt. Dù hư cấu hay không, Khánh xây dựng tác phẩm sinh động như mọi chuyện xảy ra trong đời sống thực với nhiều nhân vật có thật trong đời sống. Nếu có nghịch cảnh, hận thù, ác độc trong tác phẩm thì bên cạnh đó luôn đi kèm với cái đẹp của tình yêu, tình người.

Phạm Cao Hoàng là một nhà giáo, nhà thơ, người chủ trương Trang Văn Học Nghệ Thuật mạng cùng tên. Thơ Hoàng được nhiều nhạc sĩ phổ và chính Hoàng, thi thoảng cũng phổ thơ mình hay sáng tác ca khúc. Ở hải ngoại, hầu như Phạm Cao Hoàng chỉ dành hết đam mê cho văn học nghệ thuật. Trang Văn Học Nghệ Thuật của Hoàng không phải chỉ có thơ, có văn, có nhạc, có họa mà ở đó người đọc còn cảm nhận cái thi vị, vi tế lẫn một thứ hồn nhiên rất đặc biệt. Thơ Phạm Cao Hoàng có nhạc, lời thơ chon thật nhưng vẫn luôn bàng bạc nét cao sang trầm lắng của một tâm hồn đẹp.

Hoàng Kim Oanh, tiến sĩ ngữ văn, đang giảng dạy ở trường Đại Học Ngoại Ngữ - Tin Học TP. HCM. Là một nhà giáo với những công trình nghiên cứu và phân tích sâu sắc, nghiêm túc. Nhưng đồng thời, cũng là nhà thơ, nhà văn có tài với một tâm hồn rất nhạy cảm và một tình yêu đặc biệt dành cho văn học nghệ thuật. HKO có sức làm việc phi thường, luôn hết lòng với bạn bè và tận tụy với công việc. Một trí thức đáng yêu. Đã viết về rất nhiều tác giả, với những nhận định bao giờ cũng chân tình và tích cực. HKO điều khiển thường xuyên các chương trình ra mắt mỗi tháng của tạp chí Quán Văn ở Sài Gòn và tham dự hầu hết những sinh hoạt văn học nghệ thuật quan trọng.

Khi theo dõi những gì được hình thành cho tuyển tập cùng tài năng và nhiệt tình của từng tác giả, tôi rất cảm kích. Đây là một tập hợp nhiều đam mê khác nhau, của văn, thơ, âm nhạc, và hội họa.

Nói một cách đơn giản, “văn, thơ” là nghệ thuật của ngôn ngữ, “âm nhạc” là nghệ thuật của âm thanh, “hội họa” là nghệ thuật của đường nét, hình khối, màu sắc. Thông thường, người thưởng ngoạn chỉ cần đọc, nghe, nhìn để cảm nhận cái hay, cái đẹp của tác phẩm. Nhưng trong

trường hợp một công trình tổng hợp như thế này, để tác phẩm đập mạnh vào tim óc người thưởng ngoạn, vẫn cần những ngôn từ đúng để diễn đạt cách nhìn riêng, chung. Để phân tích, để tổng hợp, để lý giải. Hoàng Kim Oanh, một cây viết vừa hàn lâm vừa nghệ sĩ đã làm tốt chuyện đó.

Ngoài ra, từ khoảng một trăm bức tranh của Trương Vũ đã đăng tải trên trang mạng PCH, các bạn đã tỉ mỉ lựa ra 16 bức. Ngoài bức tranh cho trang bìa, mỗi bức phải được chọn cho phù hợp với nội dung của bản nhạc. Đây là chuyện không thể tính trước nhưng sự phù hợp khá tốt hình như cũng có duyên số của nó.

Cũng có ít nhiều kiêu hãnh khi nhìn lại quá trình hình thành tác phẩm. Cái kiêu hãnh từ nội tâm là cuối cùng rồi, trong bất cứ hoàn cảnh nào, người nghệ sĩ đã không để cái cô đơn biến thành một nọa tính. Bằng cách làm việc chung với nhau, hỗ trợ nhau, khích lệ nhau, thông cảm nhau.

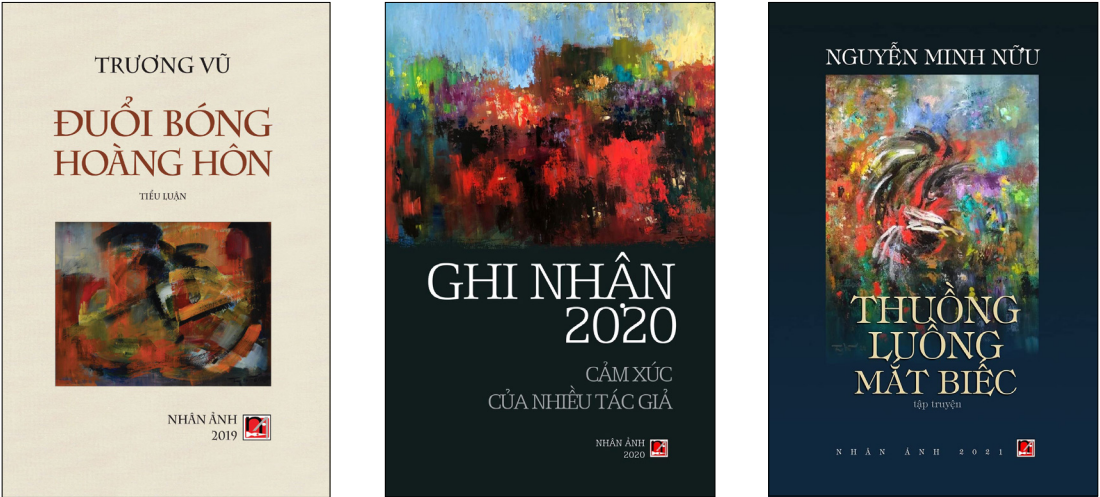
Tác phẩm của mình chuyển động. Một cái kiêu hãnh khác, là nhìn lại những công trình của giới văn học nghệ thuật Việt Nam trong quá khứ, ít thấy có một tập hợp tương đối công phu và đa dạng như vậy. Dĩ nhiên, phần chất lượng là chuyện thẩm định của người thưởng ngoạn.

Ngoài năm sáu tác giả chính, tác phẩm sẽ không hoàn tất được nếu không có nhiều trợ giúp khác. Các ca khúc được trình bày bởi các giọng ca chuyên nghiệp (Ngọc Quy, Duyên Quỳnh), vợ con tác giả (Minh Chiến, Cung Mi) và thành viên các đoàn Du Ca do tác giả thành lập. Ấn phẩm được chăm sóc chu đáo bởi Trần Thị Nguyệt Mai đọc bản thảo. Phần trình bày in ấn tác phẩm được chăm sóc chu đáo bởi Lê Hân, Trần Triết, Công Nguyễn và nhà xuất bản Nhân Ảnh.

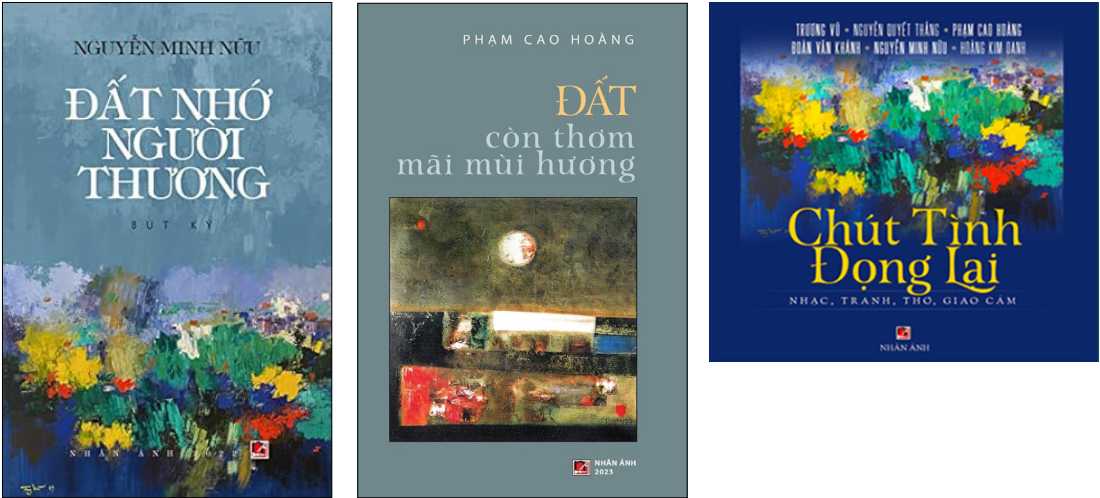
Một tác phẩm nghệ thuật có thể được xem như “một cây cầu bắc qua sông Drina” cho những tâm hồn bị chia cắt. Chia cắt vì địa dư, vì tôn giáo, vì chính trị, vì chủng tộc, vì chiến tranh, vì tâm thức, v.v... Tác phẩm này, trước hết, nó đã làm nên một cây cầu như vậy cho những con người đã cùng nhau làm nên nó. Ước mong, nó sẽ luôn là “chiếc cầu bắc qua sông Drina” cho mọi con người có dịp nhìn đến nó, nghe nó, đọc nó.

Nói khác đi, mong rằng, “Chút Tình Động Lại” sẽ là một bản giao hưởng cho mọi niềm đam mê khác nhau.

Virginia, tháng 8 năm 2023
Trương Vũ

SÁCH DO NHÂN ẢNH XUẤT BẢN

Nhân Ảnh
2023

Liên lạc tác giả:
Email: XXXXXXXX.com

Liên lạc Nhà xuất bản
Nhân Ảnh
E.mail: han.le3359@gmail.com
(408) 722-5626

TRƯƠNG VŨ

NGUYỄN QUYẾT THẮNG

PHẠM CAO HOÀNG

ĐOÀN VĂN KHANH

NGUYỄN MINH NỀU

HOÀNG KIM DANH

Một tác phẩm nghệ thuật có thể được xem như “một cây cầu bắc qua sông Drina” cho những tâm hồn bị chia cắt. Chia cắt vì địa dư, vì tôn giáo, vì chính trị, vì chủng tộc, vì chiến tranh, vì tâm thức, v.v. Tác phẩm này, trước hết, nó đã làm nên một cây cầu như vậy cho những con người đã cùng nhau làm nên nó. Ước mong, nó sẽ luôn là “chiếc cầu bắc qua sông Drina” cho mọi con người có dịp nhìn đến nó, nghe nó, đọc nó. Nói khác đi, mong rằng, “Chút Tình Động Lại” sẽ là một bản giao hưởng cho mọi niềm đam mê khác nhau.

| **Trích Lời Bạt Chút Tình Động Lại của Trương Vũ**

ISBN 978-1-0882-7660-0

9 781088 276600